RUSKO

Talousarvio 2027 ja taloussuunnitelma 2028 - 2029

Kunnanhallitus 16.11.2026 ja 23.11.2026
Kunnanvaltuusto 30.11.2026

Sisällys

Kunnanjohtajan katsaus 3
Ruskon strategia sekä hyvinvointi-, osallisuus- ja elinvoimaohjelmat 6
YLEISOSA 7
1. Yleinen taloudellinen tilanne ja kuntatalouden näkymät 7
2. Tilivelvolliset ja organisaatiorakenne 12
3. Ruskon taloudellinen kehitys 14
4. Toiminnan rahoitus 17
5. Väestömäärän kehittyminen 19
6. Työllisyyden kehittyminen 21
TALOUSARVIOESITYS 22
7. Talousarviorakenne ja sitovuustasot 22
8. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta 24
9. Talousarvion tulot 25
10. Talousarvion menot 26
11. Taseen ylijäämä 27
12. Toimintakatteiden kehitys toimielimittäin 28
Konsernitavoitteet 29
13. Tuloslaskelma (Ulkoiset) 31
13.1. Vaalit 32
13.2. Tarkastustoimi 33
13.3. Yleishallinto 34
13.4. Joukkoliikenne 37
13.5. Kaavoitus ja maankäyttö 38
13.6. Opetuksen ja varhaiskasvatuksen hallinto 41
13.7. Varhaiskasvatuspalvelut 43
13.8. Perusopetus 52
13.9. Hyvinvointipalvelut 59
13.10. Elinvoima- ja viestintäpalvelut 65
13.11. Tekniset palvelut 69
13.12. Vesihuoltolaitos 74
13.13. Rakennusvalvonta ja ympäristöasiat 77
13.14. Käyttötalouden ulkoiset tulot/menot toimialueittain (Ulkoiset) 80

14. Tuloslaskelma 83
15. Rahoituslaskelma 84
16. Investoinnit 85
17. Henkilöstösuunnitelma 87
18. Ruskon Vesihuoltolaitos 90
Tuloslaskelma 90
Rahoituslaskelma 91

Kunnanjohtajan katsaus

Kesän aikana julkaistut tilastot Suomen talouden tuotannosta kertovat, että tuotanto on kasvanut lähes yhtäjaksoisesti vuoden 2024 alusta saakka. Vuosina 2024 ja 2025 tuotanto kasvoi keskimäärin vajaan yhden prosentin vuosivauhtia. Kasvu oli selvästi nopeampaa kuin esimerkiksi Saksassa samaan aikaan. Lisäksi tilastot kertovat, että tuotannon kasvu nopeutui selvästi vuoden 2025 viimeisen ja vuoden 2026 kahden ensimmäisen vuosineljänneksen aikana. Tuotannon kasvu jatkunee myös loppuvuonna ja talous kasvaa keskimäärin 1,6 % tänä vuonna viime vuoteen verrattuna. Näyttäisikin, että jarru, joka jumitti kysynnän ja tuotannon kasvua vuoden 2025 aikana, olisi hellittämässä ja taloudessa olisi nyt eväitä perinteiseen kunnon noususuhdanteeseen. Vienti vetää ja investoinnit tuotantolaitoksiin, koneisiin ja laitteisiin sekä aineettomaan pääomaan kasvavat hyvää vauhtia. Jos tuotannon vahva kasvu jatkuu ennustetusti, myös työvoiman kysyntä alkaa kasvaa ja työttömyys hellittää vähitellen loppuvuonna. Myös alakulon asuntomarkkinoilla toivotaan pikkuhiljaa päättyvän.

Kun Ruskon kunnan vuoden 2027 kehystä laadittiin, ennakoitiin verotulojen kasvavan vuonna 2027 vuoden 2026 ennusteeseen nähden noin 400 000 euroa. Toimi-/palvelualojen kanssa pidettiin elokuun puolivälissä yhteinen palaveri, jossa saatiin tarkempia tietoja toimialojen näkymistä suhteessa kuluvaan vuoteen. Merkittäviä euromääräisiä muutostarpeita ei palaverissa noussut esille. Kehystarkastelussa huomioitiin kunta-alan voimassa olevat sopimuskorotukset palkkoihin käyttäen korotusprosenttina 3,2 prosenttia. Muiden kustannusten korotukset ajateltiin 2 % suuruisiksi. Tuolloin tilikauden tulos näytti noin 370 000 euron alijäämää, jonka johdosta kunnanhallitus antoi evästykseksi pyrkimisen nollatulokseen. Lautakuntakäsittelyjen ja sen jälkeisten tarkennusten jälkeen tulos näyttää nyt talousarvion valmistuttua 95 839 euron ylijäämää. Kunnallisverotulot ovat kasvamassa n. 6 prosenttia kuluvan vuoden ennakoituun toteumaan nähden ja valtionosuudet tulevat säilymään suurin piirtein samalla tasolla kuin kuluvanakin vuonna.

Kunnille tapahtuneen työvoimapalvelujen siirron kaltaista suurta hallinnollista uudistusta ei ole tänä vuonna ollut vireillä. Kuntakenttään kohdistuvana merkittävänä muutoksena voidaan kuitenkin pitää uudistetun hankintalain voimaantuloa 18.6.2026. Muutokset koskevat hankintojen valmistelua ja sidosyksiköiden hyödyntämistä. Uudistuksen keskeisin sisältö on siinä, että lähtökohtaisesti hankintayksikön tulee omistaa vähintään 10 prosenttia oy-muotoisesta sidosyksiköstä voidakseen tehdä siitä hankintoja ilman kilpailutusta. Ruskon kunnan sidosyksiköt, joissa 10 %:n omistusosuus ei toteudu ilman omistusjärjestelyitä liittyvät palkanlaskentapalveluihin, elinkeinopalveluihin sekä käytössä olevaan asiahallintajärjestelmään. Valmistelut asiaan liittyen tätä kirjoitettaessa ovat meneillään.

Valtiovarainministeriön kuntatalousohjelman 2027 - 2030 keskeisin tavoite on turvata kuntien talouden kestävyys ja varmistaa, että kunnilla on riittävät taloudelliset edellytykset lakisääteisten peruspalvelujen järjestämiseen. Käytännössä tämä tarkoittaa kuntatalouden tasapainottamista, palvelujen turvaamista ja rahoituksen riittävyyden arviointia. Valtion talousarvioesitys 2027 sisältää lukuisia kuntatalouteen vaikuttavia toimenpiteitä, joiden nettovaikutus kuntatalouteen vaihtelee. Uusiin tai laajentuviin tehtäviin ja velvoitteisiin osoitetaan 100 prosentin valtionosuus, ja valtion päättämien veroperustemuutosten vaikutukset kompensoidaan kunnille. Pääministeri Orpon hallituksen linjaamien toimenpiteiden yhteisvaikutus heikentää kuntataloutta noin 150 miljoonalla eurolla vuonna 2027 vuoteen 2026 verrattuna. Kyseisenä vuonna kuntataloutta heikentää 91 milj. eurolla valtionosuuden indeksikorotuksesta vähennettävä indeksijarru, joka päätettiin kehysriihessä nostaa 2,8 prosenttiyksikköön vuonna 2027. Kun tarkastellaan pääministeri Orpon hallituksen päätösperäisten toimien vaikutuksia koko vaalikauden ajalta, nettovaikutus on yhteensä noin 50 milj. euroa kuntataloutta vahvistava vuonna 2027.

Rakentamisen osalta Ruskolla voidaan pitää tietynlaista välivuotta isojen rakennushankkeiden osalta. Kuntaan on valmistunut viime vuosina Maunun koulun saneeraus/laajennus, Karhukallion päiväkoti ja nyt tulevassa vuoden vaihteessa on valmistumassa kunnantalo-kirjaston saneeraus/uudisrakennus. Talousarviovuodelle 2027 investointiohjelman suuruus on 2 365 000 euroa kun esimerkiksi kahtena edellisenä vuotena investointiohjelma on ollut 4,5 - 4,8 miljoonaa euroa. Suurin yksittäinen määrärahavaraus kohdistuu edelleen kunnantalo-kirjastoon 600 000 euron suuruisena kohdentuen lähinnä kalusteisiin, urakan viimeisiin maksueriin sekä toiminnan käynnistymiseen liittyviin kuluihin. Kunnallisteknistä rakentamista toteutetaan Päällistönmäen ja Ketunluolan alueella sekä Ahola-Ojannon teollisuusalueella. Vesihuollon tarpeisiin investointiohjelma sisältää yhteensä 140 000 euron määrärahavarauksen. Toimenpiteinä ovat energiatehokkaiden pumppujen vaihto, prosessiautomaation uusinta sekä varaukset siirtoviemärin suunnitteluun ja varavesiyhteyden selvittämiseen. Hujalantien/Kaharintien kevytväylän rakentamiseen varaudutaan edelleen tulevan nelivuotiskauden aikana 300 000 eurolla/vuosi. Kirkonkylän koulua varten varataan 50 000 euron suunnittelumääräraha. Nummilammen saunamökin korjaukseen varataan 130 000 euron määräraha, josta kunnan osuus on 80 000 euroa. Keskustojen yleisilmeen parantamiseen varataan 40 000 euron määräraha. Lähiliikuntapaikkojen kehittämiseen varataan 50 000 euroa kuten myös leikkipaikkojen parantamiseen ja kunnostamiseen. Lisäksi toteutetaan yksi isompi vuosiremonttikohde, muita vuotuisia rakentamis- ja korjaushankkeita, Merttelän kiinteistöön kohdistuvia käyttötarpeiden muutostoimenpiteitä, varustehankintoja kouluihin ja päiväkoteihin, päällystystöitä, katuvalojen uusintaa sekä kehitetään tietojärjestelmiä.

Vapaana olevia omakotitontteja on tarjolla Päällistönmäen, Ketunluolan ja Valkiavuoren alueella. Talousarvion laadinnan aikaan on juuri meneillään tarjouskilpailu Päällistönmäen tonttien ja eräiden Valkiavuoren tonttien osalta. Päällistönmäen kaavalaajennuksen mukaiselle alueelle saadaan kaikkiaan 34 omakotitonttia. Ensi vuoden aikana ajatellaan luovutettavan yhteensä 20 tonttia, joista myytyjä olisi 15. Ketunluolan asemakaavan laajennuksen ajatellaan valmistuvan vuonna 2027. Pitkään vireillä olleen Ruskon eteläosan osayleiskaavan uskotaan vihdoin saatavan hyväksymiskäsittelyyn ensi vuoden aikana.

Henkilöstöohjelma ei pidä muita lisäyksiä sisällään kuin Kirkonkylän ja Hiidenvainion koulun laaja-alaisen erityisopettajan tehtävän. Vuoden 2024 alusta lukien toteutettua täyttölupamenettelyä tullaan jatkamaan henkilöstöjaoston toimesta myös vuonna 2027.

Vuoden 2026 aikana alkuun saatettua hankintaprosessien, -ohjeiden ja sopimusten tarkistamistyötä tullaan jatkamaan talousarviovuonna 2027.

Kiitän kaikkia luottamushenkilöitä ja talousarvion laadintaan osallistunutta henkilöstöä tälläkin kertaa talousarvion kokoon saamisesta. Koska edessäsi on myös viimeinen talousarvio, jota ennen eläköitymistäni olen ollut laatimassa, niin haluan kiittää kaikkia tahoja vuosien varrelta, joiden kanssa olen saanut vuotuisia talousarvioita laatia hyvässä ja rakentavassa yhteistyössä. Uskon vahvasti, että pidätte Ruskon jatkossakin hyvällä ja vahvalla talousuralla sekä erilaisten kuntavertailujen kestomenestyjänä.

Ruskolla 11.11.2026

Kunnanjohtaja Kari Lehtinen

Ruskon strategia sekä hyvinvointi-, osallisuus- ja elinvoimaohjelmat

Ruskon kunnanvaltuusto on hyväksynyt 29.1.2018 Ruskon strategian. Kunnanhallitus päätti 15.2.2021 aloittaa strategian ja siihen liittyvien ohjelmien arvioinnin antaen taloustyöryhmän tehtäväksi asiaan liittyvän valmistelun. Taloustyöryhmä käsitteli 24.5.2021 pitämässään kokouksessa kuntastrategian ja siihen pohjautuvien ohjelmien päivittämistä. Se linjasi, että kuntastrategia säilytetään ennallaan ja sen perusteella laaditut osallisuus-, elinvoima- ja hyvinvointiohjelmat vuosille 2023-2025 päivitetään.

Ohjelmien painopistealueet on otettu kunnan strategiasta ja niille on määritelty tärkeimmät tavoitteet ja toimenpiteet. Jokaiselle toimenpiteelle on asetettu mittari ja vastuutaho. Tarkennetut toimenpiteet määritellään lautakunnittain vuosittain laadittavan talousarvion yhteydessä. Toimenpiteiden toteutumista ja vaikuttavuutta raportoidaan puolivuosittain talousarvioseurannan yhteydessä.

Toimenpiteiden toteumaa on käsitelty valtuustossa 23.10.2023 § 55 ja osana talousarviota vuosittain.

Vuoden 2026 talousarviossa on maininnan uuden strategian laatimisesta kyseisenä vuonna. Kunnanhallitus käsitteli asiaan liittyvää valtuustoaloitetta 2.11.2026 (221 §) todeten siinä yhteydessä, että koska kunnanjohtaja on vaihtumassa ja strateginen suunnittelu ja strategian tuleva jalkauttaminen on kunnanjohtajan keskeisiä virkatehtäviä, strategian uudistaminen on tarkoituksenmukaista käynnistää vasta, kun uusi kunnanjohtaja on aloittanut virassaan vuoden 2027 alkupuolella. Kuntastrategia näin ollen päivitetään vuoden 2027 aikana.

YLEISOSA

1. Yleinen taloudellinen tilanne ja kuntatalouden näkymät

Yleinen taloudellinen tilanne

Suomen talouden kasvu on ollut alkuvuonna selvästi odotettua nopeampaa. Myös käsitys kahdesta edellisestä vuodesta on muuttunut, sillä kesäkuun tilastorevisiot nostivat arviota niin vuosien 2024 ja 2025 talouskasvusta kuin työn tuottavuudesta. Kasvun piristyminen näkyy laajasti kaikilla päätoimialoilla, ja näkymät ovat kirkastuneet sekä yrityksissä että kotitalouksissa. Bruttokansantuotteen arvioidaan kasvavan 1,6 prosenttia vuonna 2026, 1,8 prosenttia vuonna 2027 ja 1,5 prosenttia vuonna 2028.

Kasvun vahvistumisesta huolimatta talouden kuva ei ole yksiselitteisen myönteinen. Työllisten määrä alenee edelleen, asuntomarkkinoiden ja asuntorakentamisen toipumisesta ei ole vielä merkkejä eikä verotulojen kehitys viittaa erityisen nopeaan talouden kasvuun. Lisäksi hintojen ja korkojen nousu hidastaa kasvua sekä kuluvana että ensi vuonna. Tuotanto jää yhä selvästi potentiaalista tuotantoa pienemmäksi.

Maailmantalous on kasvanut ennakoitua nopeammin. Euroalueen kasvu on piristynyt, eikä Yhdysvaltojen kasvu ole hidastunut odotetulla tavalla. Sekä Yhdysvaltojen kauppapolitiikan että Hormuzinsalmen sulun kielteiset vaikutukset maailmantalouteen ovat toistaiseksi jääneet pelättyä pienemmiksi. Lähi-idän tilanne pysyy silti kireänä ja ylläpitää energian korkeaa hintaa.

Maailman tavarakaupan kasvu jää kuluvana vuonna vaimeaksi, mutta kauppa elpyy ennustejakson jälkimmäisinä vuosina. Palvelukauppaa lisäävät erityisesti digitaaliset palvelut. Suomen vienti on kasvanut vientimarkkinoiden tahtiin, ja kysynnän piristyminen näkyy vientiyritysten tilauskannoissa. Tuonti kasvaa kuitenkin vientiä nopeammin, sillä hävittäjätoimitukset ja datakeskusinvestoinnit edellyttävät runsaasti tuontia. Nettoviennin kontribuutio talouskasvuun jää siten lievästi negatiiviseksi, vaikka vaihtotase pysyy lievästi ylijäämäisenä.

Inflaatio on kiihtynyt kuluvana vuonna erityisesti energian hinnan nousun myötä. Ennusteessa oletetaan kriisin jäävän melko lyhyeksi, joten öljyn kallistuminen ei välity laaja-alaisesti muihin kuluttajahintoihin. Pohjainflaatio pysyttelee vajaassa kahdessa prosentissa ja on selvästi hitaampaa kuin euroalueella keskimäärin. Kuluttajahinnat nousevat koko ennustejakson noin kaksi prosenttia vuodessa. Kriisin pitkittyminen on keskeinen inflaatioriski.

Kotitalouksien käytettävissä olevien tulojen reaalikasvua ovat hillinneet heikko työllisyystilanne, hintojen ja korkojen nousu sekä julkisen talouden sopeutus, vaikka samaan aikaan ansiotuloverotus keveneekin. Ensi vuonna ostovoiman kasvu nopeutuu, kun työllisyys kääntyy kasvuun ja

sopimuskorotukset nostavat palkansaajakorvauksia. Sosiaalietuuksien kasvu jää sen sijaan hyvin hitaaksi, ja reaalisesti etuudet pienenevät.

Kulutusta on lisäksi hillinnyt kotitalouksien varovaisuus, ja säästämisaste nousi viime vuonna kuuteen prosenttiin. Kuluttajien luottamuksen parantuminen, kohtuullinen palkkakehitys ja veronalennukset piristävät yksityistä kulutusta, jonka arvioidaan kasvavan noin prosentin kuluvana vuonna ja nopeutuvan sen jälkeen. Säästämisaste laskee ennustejaksolla vain vähitellen ja pysyy aiempaa korkeammalla. Kotitalouksilla olisikin keskimäärin varaa selvästi ennustettua suurempaan kasvuun.

Investoinnit kasvavat vahvasti koko ennustejakson ajan. Kuluvan vuoden kasvua vetävät julkisen sektorin hankinnat, sekä lakisääteinen TK-rahoitus. Vauhtiin päässeet datakeskushankkeet lisäävät sekä rakentamista, kone- ja laiteinvestointeja että aineettomia investointeja, ja myös teollisuuden energiasiirtymä tukee investointeja koko jaksolla. Talonrakentamisen pitkä taantuma alkaa väistyä toimitila- ja rakennusteollisuusrakentamisen sekä datakeskus- ja energiahankkeiden vetämänä. Asuntorakentamisessa käännettä ei sen sijaan ole vielä näkynyt, ja asuntomarkkinoilla on otettu ennemminkin takapakkia. Patoutunutta kysyntää on kuitenkin runsaasti, ja asuntorakentamisen toipumisen odotetaan alkavan ensi vuonna.

Työllisten määrän, työtuntien ja työllisyysasteen lasku on jatkunut alkuvuonna. Työttömyys on 2000-luvun suurinta, ja työttömien määrä on selvästi rakenteellista tasoaan korkeampi. Työttömyysaste nousee 10,3 prosenttiin vuonna 2026 ja laskee sen jälkeen niukasti alle kymmenen prosentin. Työllisyysaste (20-64 -vuotiaat) jää 75,5 prosenttiin kuluvana vuonna.

Tuotannon kasvun nopeutumisen odotetaan kääntävän työllisyyden kasvuun loppuvuoden aikana, mutta työllisyysennustetta ei ole nostettu yhtä paljon kuin BKT-ennustetta. Sekä tilastorevisiot että ennusteen tarkistukset ovat kohdistuneet enemmän työn tuottavuuteen kuin työpanokseen. Työvoiman tarjonta on samaan aikaan kasvanut ulkomailta muuttaneen työikäisen väestön ja työn tarjontaa vahvistavien politiikkatoimien myötä.

Suhdanteen kääntyminen ja kasvun vahvistuminen kohentavat julkisen talouden synkkää näkymää vain hiukan. Ennusteessa suhdannekäänne heijastuu julkiseen talouteen erityisesti välillisten verojen kertymän aiempaa nopeampana kasvuna, mutta ei vielä vaikuta menokehitykseen. Julkisyhteisöjen menojen kasvu nopeutuu kuluvana vuonna erityisesti puolustusmateriaalihankintojen vuoksi. Menot kasvavat nopeasti myös tulevina vuosina, kun puolustus- ja hoivamenojen kasvu jatkuu ja velan määrän ja korkotason nousu kasvattavat korkomenoja. Taloussuhdanteen piristyminen kasvattaa välillisiä verotuloja, mutta toistaiseksi vaisu työllisyyskehitys hidastaa ansioverotulojen kasvua. Vuoden alussa voimaan tulleet ansiotuloverotuksen kevennykset hidastavat verotulojen kasvua tänä vuonna. Ensi vuonna verotulojen kasvua hidastaa puolestaan yhteisöveron keventäminen.

Julkisyhteisöjen alijäämä heikkenee tänä vuonna 4,2 prosenttiin suhteessa BKT:hen. Vuonna 2027 alijäämä syvenee 4,5 prosenttiin, kun erityisesti paikallishallinnon alijäämä kasvaa. Julkisen talouden alijäämä ei juuri pienene pidemmälläkään aikavälillä: puolustus- ja korkomenojen kasvu pitävät sen 4,4 prosentissa suhteessa BKT:hen vielä vuonna 2030.

Paikallishallinnon menoja kasvattavat ja alijäämää ylläpitävät ennustejaksolla pääasiassa hintojen ja palkkojen nopea kasvu. Hyvinvointialueiden rahoitusasema on hiukan ylijäämäinen tänä vuonna, mutta kääntyy alijäämäiseksi vuonna 2027, kun menot kasvavat rahoitusta nopeammin. Kuntahallinnon rahoitusasema pysyy vakaasti hiukan alijäämäisenä. Vuonna 2026 paikallishallinnon alijäämä on 0,2 prosenttia suhteessa BKT:hen ja ennustejakson lopulla alijäämä kasvaa 0,5 prosenttiin.

Julkisyhteisöjen velkasuhde nousee tänä vuonna 90 prosenttiin. Velkasuhde kasvaa tasaisesti koko ennustejakson ajan, ja vuonna 2030 velka on jo lähes 98 prosenttia BKT:hen.

Tekoäly on noussut yhdeksi maailmantalouden merkittävimmistä kasvun ajureista, ja siihen liittyvät riskit ovat kahdensuuntaisia. Pidemmällä aikavälillä tuottavuushyödyt voivat olla merkittäviä ja nostaa kasvua ennustettua enemmän. Lyhyellä aikavälillä vaikutukset kasvuun voivat yllättää kumpaankin suuntaan. Osakemarkkinoiden korjausliike voisi hidastaa tekoälyyn liittyviä investointeja nopeasti ja selvästi, mikä näkyisi Suomessa erityisesti datakeskushankkeiden ajoituksessa. Ylipäätään investointien toteutuminen ja ajoittuminen on suuri epävarmuustekijä ennusteessa.

Kotimaassa keskeisin yläsuuntainen riski on kotitalouksien kulutus. Säästämisaste pysyy ennustejaksolla aiempaa korkeammalla, ja kotitalouksilla olisi varaa kasvattaa kulutustaan huomattavasti enemmän kuin ennusteessa on oletettu. Luottamuksen ennakoitua nopeampi palautuminen voisi siten vauhdittaa kulutusta ja talouskasvua tuntuvasti. Kotitalouksien varovaisuus voi kuitenkin jatkua ja kulutus kasvaa ennustettua hitaammin, jos työllisyyden käänne viivästyy ja epävarmuus talouden näkymästä säilyy korkeana. Jos epävarmuus ja työllisten määrän lasku jatkuvat ennakoitua pidempään myös käänne asuntomarkkinoilla viivästyisi ja asuntojen rakentaminen elpyisi ennustettua hitaammin.

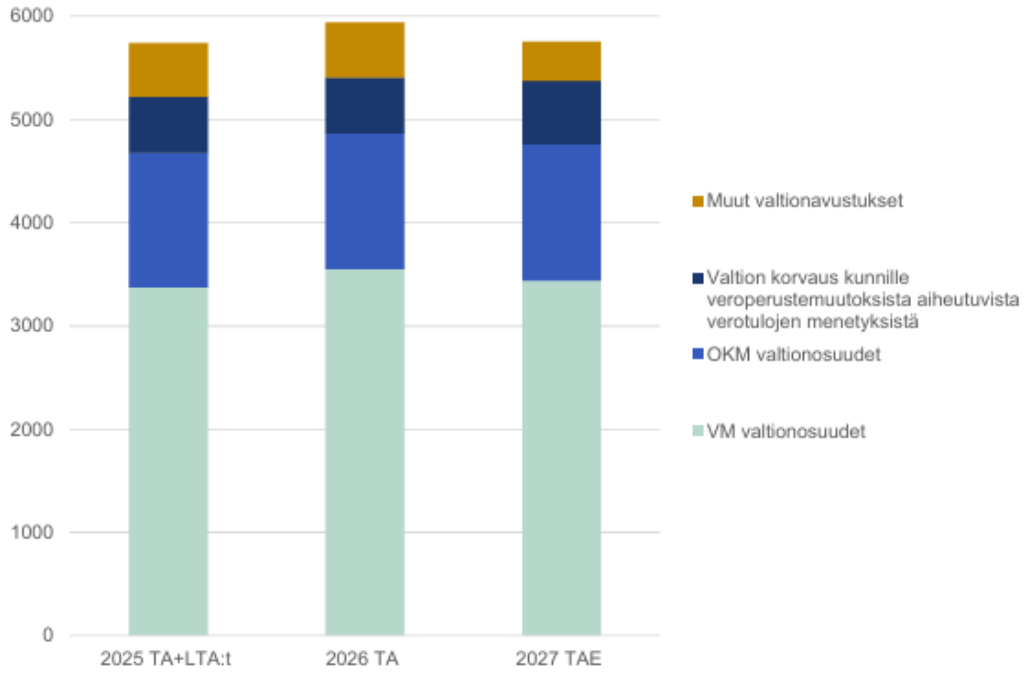
Lähde: Valtiovarainministeriön taloudellinen katsaus/syksy 2026

Kuntatalouden näkymät

Valtiovarainministeriön kuntatalousohjelman mukaan kuntatalouden näkymät heikkenevät vuonna 2027, mutta tilanteen arvioidaan kohenevan vähitellen vuosikymmenen loppua kohti. Yleinen taloustilanne on parantunut, mutta kuntien menojen kasvu jatkuu edelleen henkilöstökustannusten nousun, korkean työttömyyden sekä merkittävien investointitarpeiden vuoksi. Kuntien väliset erot tulojen ja menojen kehityksessä ovat kuitenkin huomattavia, mikä korostaa kuntakohtaisten olosuhteiden ja taloudellisen tilanteen merkitystä.

Hallituksen päätösten yhteisvaikutuksen arvioidaan heikentävän kuntataloutta noin 150 miljoonalla eurolla vuonna 2027 verrattuna vuoteen 2026. Koko vaalikauden aikana tehtyjen päätösten nettovaikutuksen arvioidaan kuitenkin olevan vuonna 2027 kuntataloutta vahvistava, yhteensä noin 50 miljoonaa euroa.

Vuonna 2027 valtio osoittaa kunnille valtionapuja yhteensä noin 5,8 miljardia euroa, mikä on noin kolme prosenttia vähemmän kuin vuonna 2026. Valtionavuista noin 4,8 miljardia euroa muodostuu laskennallisista valtionosuuksista, noin 0,6 miljardia euroa verotulomenetysten korvauksista ja noin 0,4 miljardia euroa muista valtionavustuksista.



Laskennalliset valtionosuudet (4,8 mrd. euroa) laskevat noin 100 milj. euroa.

Verotulomenetysten korvausten määrä (617 milj. euroa) nousee vuoden 2026 varsinaiseen talousarvioon nähden noin 77 milj. eurolla.

Valtionavustukset kunnille (377 milj. euroa) alenevat noin 156 milj. eurolla.

Kuntien peruspalvelujen valtionosuus on vuonna 2027 noin 3,4 miljardia euroa, mikä on 110 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuonna 2026. Valtionosuuksien vähennykset johtuvat erityisesti sote-uudistuksen siirtolaskelmiin liittyvistä määräaikaisista vähennyksistä, hallituksen kasvutoimien rahoittamiseen liittyvästä vähennyksestä sekä kustannustenjaon tarkistuksesta.

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan valtionosuudet kunnille ovat vuonna 2027 noin 1,3 miljardia euroa, eli samalla tasolla kuin vuonna 2026.

Suomen talouden kasvun ennustetaan vahvistuvan lähivuosina. Kasvusta huolimatta julkinen talous säilyy heikkona. Kuntien tulot kasvavat menoja hitaammin erityisesti valtionosuuksiin kohdistuvien vähennysten sekä sovittujen palkkaratkaisujen seurauksena. Kuntatalouden tilanne kuitenkin kohenee ennustejakson loppupuolella, kun osa määräaikaisista valtionosuusvähennyksistä päättyy ja menojen kasvuvauhdin odotetaan hidastuvan.

Hallituksen toimien vaikutukset kuntatalouteen yhteensä, milj.€

	2023	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Vaikutus kuntien tuloihin	3	131	216	294	201	182	110	103
Vaikutus kuntien menoihin	-23	30	-154	95	151	40	-8	-24
Nettovaikutus kuntatalouteen	**26**	**101**	**369**	**199**	**50**	**142**	**118**	**127**

Taulukon luvuissa ei ole huomioitu sitä, että vuosina 2024–2025 toteutettu sosiaaliturvarahastojen säästöjen kanavointiratkaisu kasvatti kuntien verotuloja ja vähensi kuntatyöantajien maksurasitusta yhteensä n. 100 milj. eurolla vuodessa.

Lähde: Kuntatalousohjelma vuodelle 2027: Syksy 2026

2. Tilivelvolliset ja organisaatiorakenne

Tilivelvolliset viranhaltijat

Kuntalain 410/2015 125 §:n mukaan tilintarkastajan on annettava valtuustolle kultakin tilikaudelta kertomus, jossa tarkastuksen tulosten lisäksi annetaan mm. esitys vastuuvapauden myöntämisestä toimielimen jäsenelle ja toimielimen tehtäväalueen johtavalle viranhaltijalle (tilivelvollinen). Säännöksen mukaan tilivelvollisia ovat **kunnan toimielimen jäsen** sekä asianomaisten toimielimen **tehtäväalueen johtava viranhaltija.**

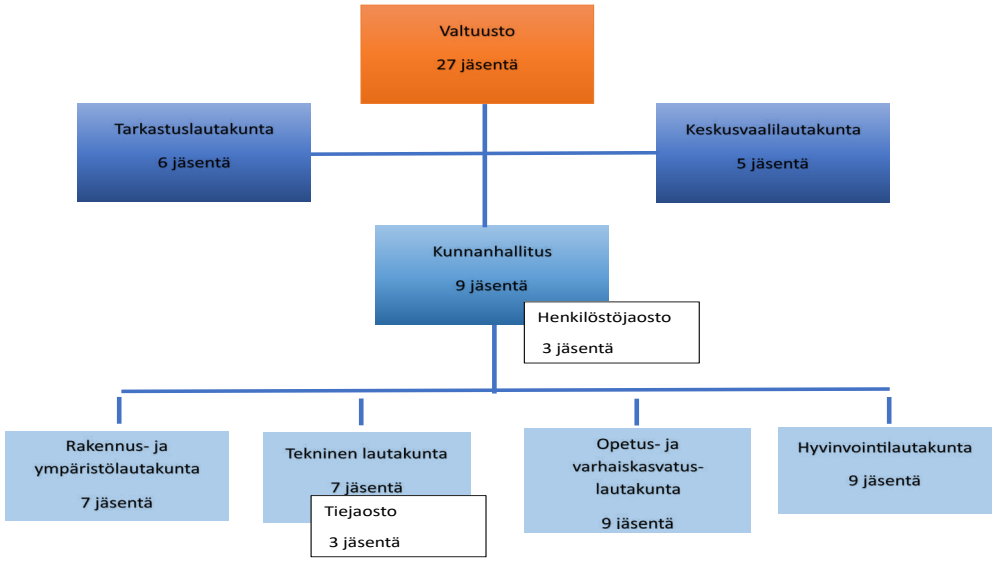
Ruskon kunnan tilivelvolliset vuoden 2027 alusta alkaen ovat seuraavat tahot:

- kunnanhallituksen jäsenet ja sen jaoston jäsenet
- lautakuntien ja niiden jaostojen jäsenet
- viranhaltijat tehtäväalueittain:

Tehtäväalue	**Tilivelvollinen viranhaltija**
Vaalit	talous- ja hallintojohtaja
Tarkastustoimi	talous- ja hallintojohtaja
Yleishallinto	talous- ja hallintojohtaja
Joukkoliikenne	talous- ja hallintojohtaja
Kaavoitus ja maankäyttö	kunnanjohtaja
Opetuksen ja varhaiskasvatuksen hallinto	sivistysjohtaja
Perusopetus	sivistysjohtaja
Varhaiskasvatuspalvelut	sivistysjohtaja
Hyvinvointipalvelut	hyvinvointijohtaja
Elinvoima- ja viestintäpalvelut	hyvinvointijohtaja
Tekniset palvelut	tekninen johtaja
Toimitila- ja vuokrauspalvelut	tekninen johtaja
Vesihuoltolaitos	tekninen johtaja
Rakennusvalvonta ja ympäristöasiat	tekninen johtaja

Vaikka tilivelvollisten luettelossa ei ole kaikista esihenkilöistä mainintaa, se ei poissulje vastuuta oman organisaation toiminnasta ja taloudesta.

Luottamushenkilöorganisaatio



Henkilöstöorganisaatio

*Johtoryhmän jäsenet

Kunnanjohtaja*

Hallinto- ja talouspalvelut **Talous- ja hallintojohtaja***	**Sivistyspalvelut** **Sivistysjohtaja***	**Hyvinvointipalvelut** **Hyvinvointijohtaja***	**Tekniset palvelut** **Tekninen johtaja***
Vaalit Yleishallinto Taloushallinto Henkilöstöhallinto Hankinnat ja sopimukset ICT Joukkoliikenne	Varhaiskasvatus Esiopetus Perusopetus Aamu- ja iltapäivätoiminta	Viestintä ja markkinointi Elinkeinopalvelut Työllisyyspalvelut Kotoutuminen Nuorisopalvelut Liikuntapalvelut Kulttuuripalvelut Kirjastopalvelut Vapaa sivistystyö Hyvinvoinnin edistäminen Varha-yhdyspinnat	Toimitilapalvelut Yhdyskuntatekniset palvelut Rakennusvalvonta ja kaavoituspalvelut Vesihuoltolaitos

*=kuuluu kunnan johtoryhmään, johtoryhmään kuuluu lisäksi 2-vuotiskaudeksi kerrallaan nimettävä henkilöstön edustaja

3. Ruskon taloudellinen kehitys

Tuloslaskelma, ulkoinen

	TP 2025	MTA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Toimintatuotot					
Myyntituotot	1 919 360	1 770 392	1 691 392	1 733 677	1 777 017
Maksutuotot	517 344	443 152	565 152	579 280	593 762
Tuet ja avustukset	369 135	198 200	185 504	178 300	194 369
Muut toimintatuotot	1 608 634	1 873 650	2 053 950	2 105 298	2 164 797
Toimintatuotot	4 414 472	4 285 394	4 495 998	4 596 555	4 729 945
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	-11 935 900	-13 164 887	-13 714 665	-14 084 199	-14 488 227
Palkat ja palkkiot	-9 690 681	-10 627 478	-11 249 360	-11 551 691	-11 882 772
Henkilösivukulut	-2 245 219	-2 537 409	-2 465 305	-2 532 508	-2 605 455
Eläkekulut	-1 973 970	-2 225 797	-2 123 138	-2 181 014	-2 243 842
Muut henkilösivukulut	-271 249	-311 612	-342 167	-351 494	-361 613
Palvelujen ostot	-5 609 940	-6 201 469	-6 267 299	-6 418 259	-6 587 575
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 588 983	-1 707 016	-1 751 042	-1 792 544	-1 838 668
Avustukset	-659 704	-660 320	-718 981	-736 955	-755 379
Muut toimintakulut	-529 700	-443 280	-466 070	-477 713	-489 832
Toimintakulut	-20 324 227	-22 176 972	-22 918 057	-23 509 670	-24 159 681
Toimintakate	**-15 909 755**	**-17 891 578**	**-18 422 059**	**-18 913 115**	**-19 429 736**
Verotulot	14 003 192	14 560 000	15 582 159	15 914 637	16 445 085
Valtionosuudet	5 318 731	5 479 624	5 164 103	5 174 121	5 377 846
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotuotot	1 207	0	1 000	1 000	1 000
Muut rahoitustuotot	33 467	27 000	30 000	30 000	30 000
Korkokulut	-198 985	-230 000	-250 000	-250 000	-250 000
Muut rahoituskulut	-542	0	0	0	0
Rahoitustuotot ja -kulut	-164 853	-203 000	-219 000	-219 000	-219 000
Vuosikate	**3 247 316**	**1 945 046**	**2 105 203**	**1 956 643**	**2 174 195**
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 472 503	-1 979 025	-2 014 066	-1 923 650	-1 860 449
Poistot ja arvonalentumiset	-2 472 503	-1 979 025	-2 014 066	-1 923 650	-1 860 449
Tilikauden tulos	**774 813**	**-33 979**	**91 137**	**32 993**	**313 746**
Poistoeron muutos	232 801	18 921	4 702	0	0
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	**1 007 614**	**-15 058**	**95 839**	**32 993**	**313 746**

Tuloslaskelman perustelut

Toimintakate

Toimintakate on tuottojen ja kulujen erotus, joka osoittaa verorahoituksen osuuden toiminnan kuluista. Toimintakate ilmoittaa, paljonko käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla.

Vuoden 2027 talousarvion toimintakate on -18 422 059 euroa. Toimintakate kasvaa eli heikkenee vuoden 2025 tilinpäätökseen nähden 15,8 prosenttia eli noin 2,5 milj. euroa. Vuoden 2026 muutettuun talousarvioon nähden toimintakate kasvaa noin 530 000 euroa eli 3,0 prosenttia.

Vuosikate

Kunnan tuloslaskelmassa esitettävä vuosikate osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyyttä. Talouden tasapainon vähimmäisvaatimus on se, että vuosikatteen tulee olla vähintään poistojen suuruinen, jotta kunnan tulorahoitus olisi riittävä.

Ruskon kunnan vuosikate 2027 on 2 105 203 euroa. Vuosikate kattaa poistot.

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista

100*Toimintatuotot/(Toimintakulut-Valmistus omaan käyttöön)

Kunnan toimintojen organisointi, kuten toimintojen yhtiöittäminen ja kuntien välinen yhteistoiminta vaikuttavat tunnusluvun arvoon ja selittävät kuntakohtaisia eroja.

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista -tunnusluku vuonna 2027 on 19,6 ja 2025 tilinpäätöksessä on ollut 21,7.

Vuosikate/poistot, %

Tunnusluku ”vuosikate/poistot, %” kertoo tulorahoituksen riittävyyden käyttöomaisuuden kulumista vastaavien investointien rahoittamiseen. Vuosikatteen olisi ehdottomasti pysyttävä positiivisena ja katettava poistot, tällöin tulorahoitus mahdollistaisi poistotason suuruutta vastaavat vuotuiset korjausinvestoinnit ilman lisälainoitusta.

Ruskon kunnan vuosikate poistoista -% vuonna 2027 on 105. Vuoden 2025 tilinpäätöksessä se oli 131.

Suunnitelman mukaiset poistot

Poistoina esitetään kaikki suunnitelman mukaiset poistot pysyviin vastaaviin kuuluvien aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenoista.

Poistojen määrä on vuonna 2027 talousarviossa 2 014 066 euroa. Poistojen määrä vähenee vuoden

2025 tilinpäätöksestä yhteensä 458 437 euroa ja nousee vuoden 2026 talousarviosta 35 041 euroa.

Tilikauden tulos sekä tilikauden ylijäämä

Tilikauden tulos on tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotus, joka lisää tai vähentää kunnan vapaaehtoisia varauksia tai omaa pääomaa. Tilikauden tulos on ennen poistoeron muutosta 91 137 euroa. Vuoden 2027 talousarvion tilikauden ylijäämä on 95 839 euroa.

Ruskon vuoden 2026 talousarvion tunnuslukuja

Tunnusluvut, ulk	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TP 2024	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Toimintatuotot, 1000 €	5 421	4 674	3 967	4 406	4 414	4 285	4 496	4 597	4 730
Toimintamenot, 1000 €	-36 448	-38 603	-20 811	-20 241	-20 324	-22 159	-22 918	-23 510	-24 160
Toimintakate, 1000 €	-31 027	-33 929	-16 844	-15 835	-15 910	-17 874	-18 422	-18 913	-19 430
Verotulot, 1000 €	27 290	28 286	14 032	13 575	14 003	14 560	15 582	15 915	16 445
Valtionosuudet, 1000 €	6 419	7 764	5 318	5 597	5 319	5 479	5 164	5 174	5 378
Vuosikate, 1000 €	2 698	2 177	2 305	3 117	3 247	1 962	2 105	1 957	2 174
Poistot, 1000 €	-1 675	-1 765	-2 311	-2 061	-2 473	-1 979	-2 014	-1 924	-1 860
Tulos, m€	1 023	412	-7	1 056	775	-17	96	33	314
Investointien netto, 1000 m€	-2 867	-3 023	-2 377	-3 820	-3 620	-4 794	-2 365	-2 645	-5 330
Lainakanta, 1000 €	7 738	7 790	6 891	6 037	7 143	9 595	7 006	7 132	8 450
Lainat €/asukas	1 213	1 210	1 071	940	1 120	1 495	1 098	1 118	1 324
Henkilöstökulut	-10 960	-11 335	-11 966	-11 898	-11 936	-13 165	-13 715	-14 084	-14 488
Henkilötyövuodet, HTV	248	254	267	244	225	241	239	239	239
Asukasluku	6 379	6 437	6 436	6 420	6 376	6 418	6 381	6 381	6 381
Kunnallisvero-%	19,75	19,75	7,11	7,1	7,3	7,3	7,3	7,3	7,3

4. Toiminnan rahoitus

	TP2025	MTA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	3 247 316	1 945 046	2 105 203	1 956 643	2 174 195
Satunnaiset erät					
Tulorahoituksen korjauserät	-399 569	-660 000	-840 000	-861 000	-882 525
Toiminnan rahavirta	2 847 747	1 285 046	1 265 203	1 095 643	1 291 670
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-3 839 242	-4 873 611	-2 495 000	-2 725 000	-5 410 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	7 223	0	50 000	0	0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	604 463	740 000	920 000	941 000	962 525
Investointien rahavirta	-3 227 555	-4 133 611	-1 525 000	-1 784 000	-4 447 475
Toiminnan ja investointien rahavirta	-379 809	-2 848 565	-259 797	-688 357	-3 155 805
Rahoituksen kassavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset					
Antolainasaamisten vähennykset	7 544				
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	2 000 000	2 500 000	0	1 000 000	2 500 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-393 800	-753 000	-768 800	-886 800	-850 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-500 000	500 000			
Oman pääoman muutokset					
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Toimeksiantojen varojen ja pääom.muutokset					
S aamisten muutos	248 691	150 000	-200 000	-200 000	-200 000
Korottomien velkojen muutos	-661 931				
Rahoituksen rahavirta	700 504	2 397 000	-968 800	-86 800	1 450 000
Rahavarojen muutos	320 695	-451 565	-1 228 597	-775 157	-1 705 805
Rahavarojen muutos					
Rahavarat 31.12.	4 713 638	4 262 073	3 033 476	2 258 319	552 514
Rahavarat 1.1.	4 392 943	4 713 638	4 262 073	3 033 476	2 258 319
	320 695	-451 565	-1 228 597	-775 157	-1 705 805

Varsinaisen toiminnan ja investointien nettokassavirta

Tulorahoitus muodostuu tuloslaskelmaosasta tuotavasta vuosikatteesta, satunnaisista menoista ja tuloista sekä rahoituksen korjauseristä. Käyttöomaisuusinvestoinnit ovat investointiosan

käyttöomaisuuden hankintamenot ja tuloina rahoitusosuudet investointeihin sekä käyttöomaisuuden myyntitulot.

Rahoitustoiminnan nettokassavirta

Antolainojen muutokset sisältävät kunnan myöntämät lainat ja sijoitukset ja lainasaamiset. Antolainojen muutoksina esitetään erikseen lainojen lisäykset ja vähennykset. Lainakannan muutokset sisältävät arvion siitä, kuinka paljon kunta ottaa pitkäaikaista lainaa talousarviovuoden aikana eli lainojen lisäyksen. Pitkäaikaisten lainojen vähennykset osoittavat arvion pitkäaikaisten lainojen lyhennysten määrästä talousarviovuoden aikana.

Investointien tulorahoitus

Investointien tulorahoitus, % -tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella eli ns. käyttötalouden ylijäämällä, tunnusluvussa eivät ole mukana käyttöomaisuuden myynnistä kertyneet myyntivoitot, joiden kokonaismäärä saattaa vuosittain huomattavastikin vaihdella.

Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä. Investointien omahankintamenolla tarkoitetaan rahoituslaskelman investointimenoja, joista on vähennetty rahoituslaskelmaan merkityt rahoitusosuudet.

Investointien tulorahoitus vuonna 2027 on 89,0 prosenttia, kun se oli vuoden 2025 tilinpäätöksessä 84,7 prosenttia.

Lainakannan muutokset ja maksuvalmius

Lyhytaikaisten lainojen enimmäismäärä on 7 milj. euroa. Lyhytaikaista lainaa (kuntatodistuksia) on marraskuussa ollut 2026 nostettuna yhteensä 3,5 milj. euroa. Joulukuussa 2026 tultaneen nostamaan pitkäaikaista lainaa 2,5 milj. euroa. Tällä lainalla lyhennetään kuntatodistusten määrää. Talousarvion 2027 mukaan lainoja lyhennetään yhteensä 768 800 euroa.

Vuonna 2027 pitkäaikaista lainaa ei suunnitella nostettavaksi lainkaan. Pitkäaikaisia lainoja lyhennetään 768 800 eurolla vuonna 2027. Lainamäärä per asukas vuoden 2027 lopulla on 1 098 euroa.

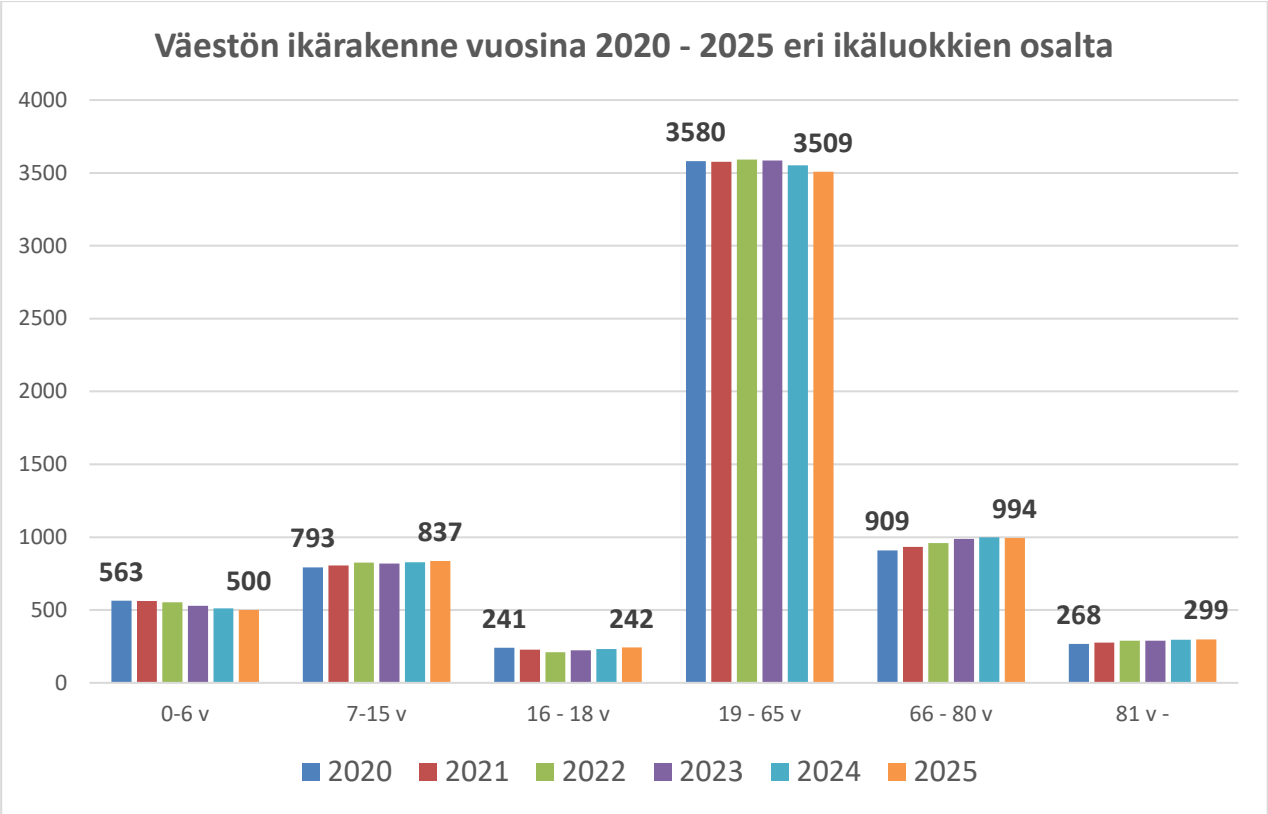
Maksuvalmius on viimeisinä vuosina ollut erittäin hyvä. Korkokehitys on vuoden 2026 aikana ollut nouseva. Kuntarahoituksen 12 kuukauden Euribor-korko syksyllä 2026 on ollut kolmen prosentin tuntumassa.

Kunnalla on 3,5 milj. euron sijoitus. Sijoitus on hyvänä puskurina, kun seuraava iso investointi täytyy rahoittaa.

5. Väestömäärän kehittyminen

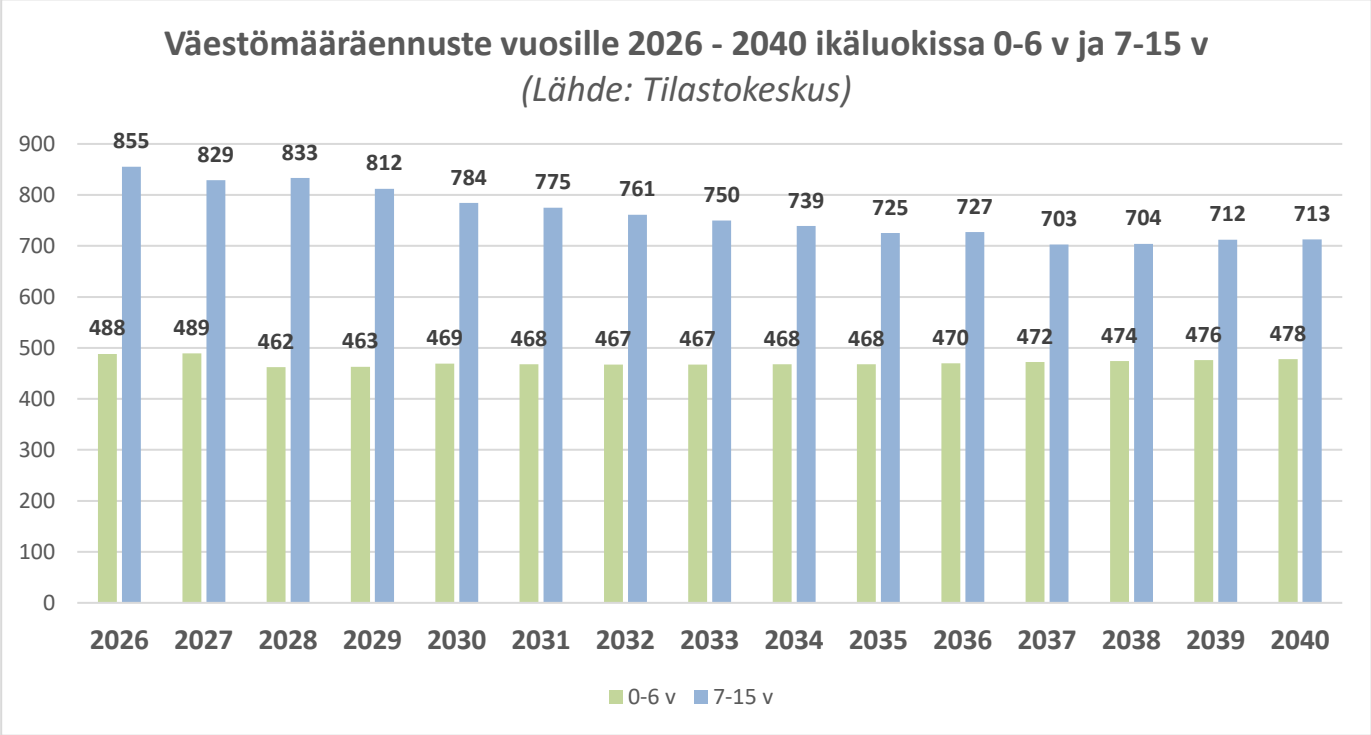
Kunnan väestömäärä on ollut vuoden 2023 lopusta alkaen laskeva. Vuoden 2023 lopussa väestömäärä oli 6 436, vuoden 2024 lopussa 6 418 ja vuoden 2025 lopussa 6 381.

0-6 -vuotiaiden ikäluokassa lasten määrä on laskenut vähän, kun taas ikäluokassa 7-15 -vuotiaat, lasten ja nuorten määrä on kasvanut. Kun vuoden 2023 lopussa kouluikäisiä oli 819, vuoden 2025 lopussa heitä oli 837. Myös ikäluokassa 16-18 -vuotiaat on ollut kasvua. Sen sijaan ns. työikäisessä väestössä (19 – 65 -vuotiaat) vuoden 2023 lopusta vuoden 2025 loppuun väestömäärä laski 3 585 asukkaasta 3 509 asukkaaseen.

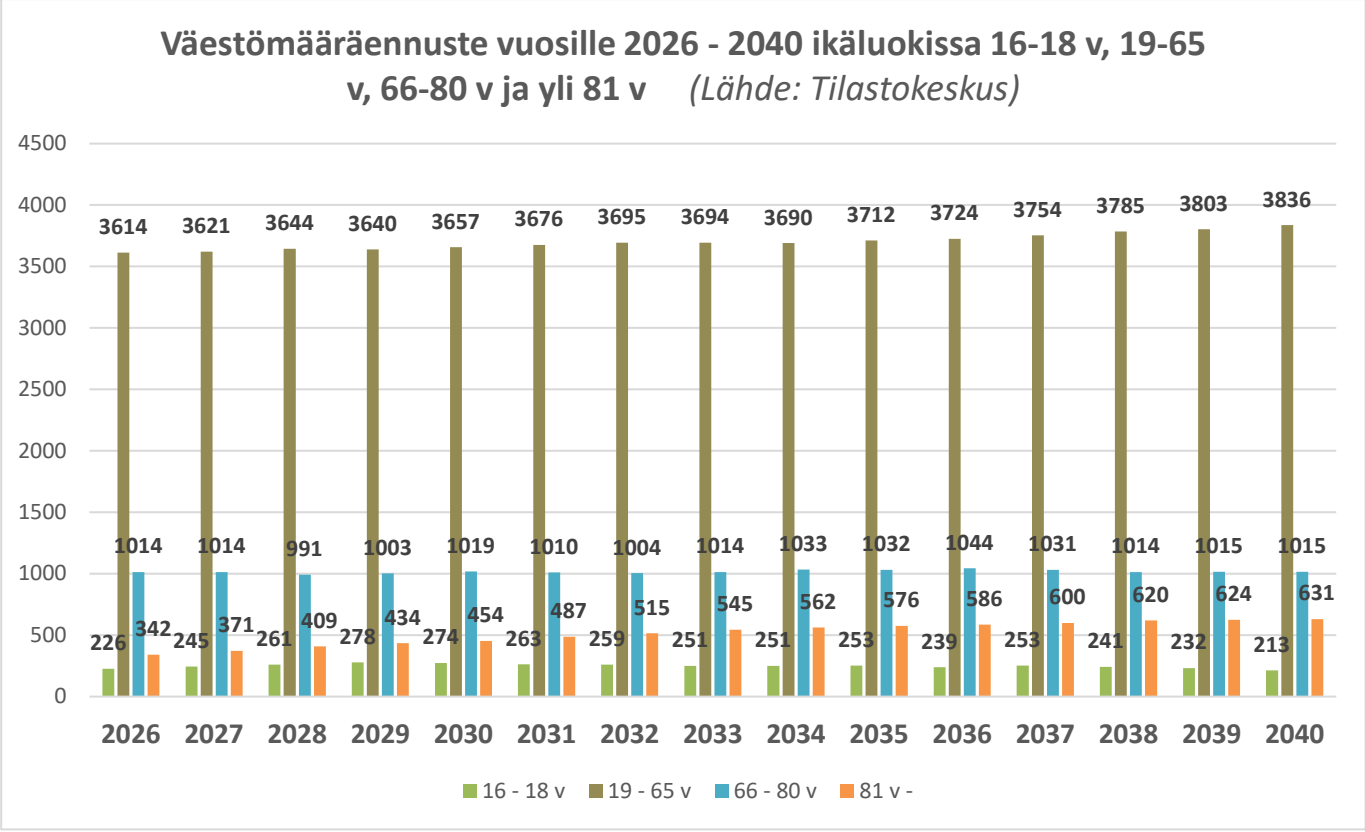


Talousarviolaskennassa vuodelle 2027 ja vuosille 2028 ja 2029 on käytetty väestömääränä lukua 6 381.

Tilastokeskuksen ennusteen mukaan kunnan väestömäärä muuttuu lasten ja nuorten ikäluokissa vuosina 2026 – 2040 seuraavasti:



Muiden ikäluokkien osalta Tilastokeskuksen ennuste näyttää seuraavalta:



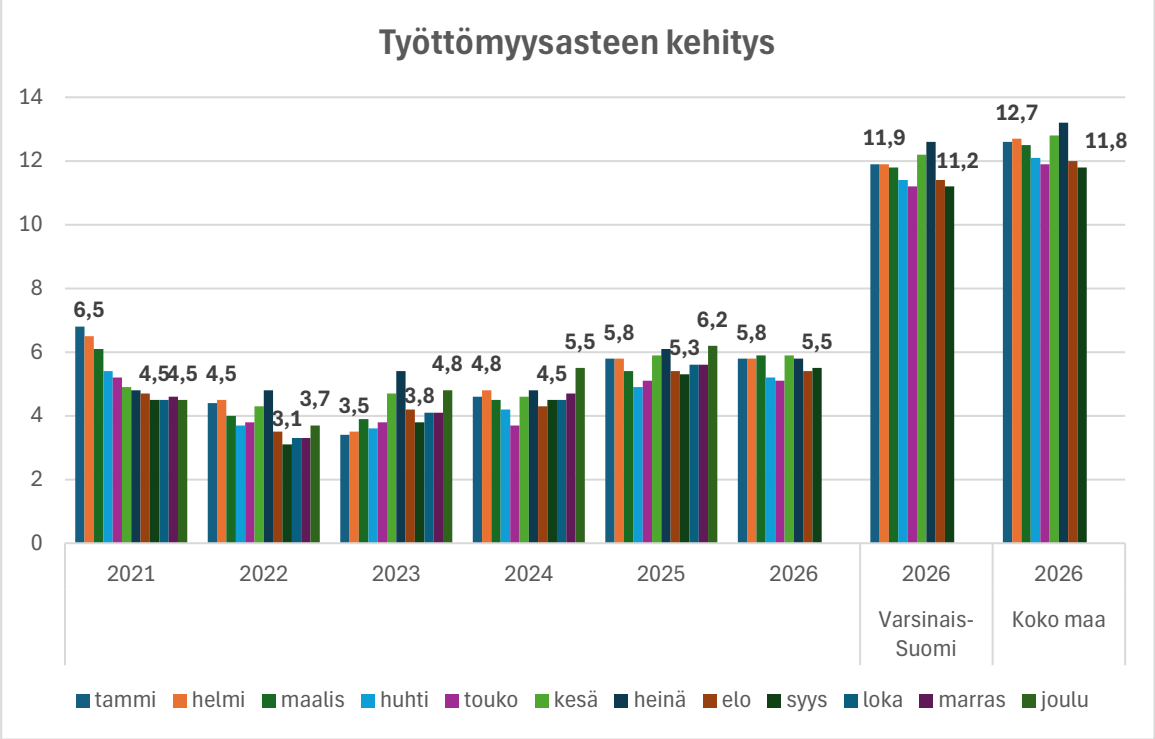
6. Työllisyyden kehittyminen

Ruskon kunnan työllisyystilanne on vuosia ollut Varsinais-Suomen alhaisimpia.

Työttömyysaste oli syyskuun lopussa 5,5 % (2025: 5,3 %). Työttömyys oli edelleen Varsinais-Suomen alhaisin, vaikka nousi elokuun lopun tilanteesta, jolloin työttömyysaste oli 5,4 %. Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli syyskuun lopussa Varsinais-Suomessa 11,2 %, joka oli 0,3 prosenttiyksikköä korkeampi kuin vuosi sitten.

Työttömyysprosenttien kehitys vuosina 2021 - 2026

Rusko		tammi	helmi	maalis	huhti	touko	kesä	heinä	elo	syys	loka	marras	joulu
	2021	6,8	6,5	6,1	5,4	5,2	4,9	4,8	4,7	4,5	4,5	4,6	4,5
	2022	4,4	4,5	4,0	3,7	3,8	4,3	4,8	3,5	3,1	3,3	3,3	3,7
	2023	3,4	3,5	3,9	3,6	3,8	4,7	5,4	4,2	3,8	4,1	4,1	4,8
	2024	4,6	4,8	4,5	4,2	3,7	4,6	4,8	4,3	4,5	4,5	4,7	5,5
	2025	5,8	5,8	5,4	4,9	5,1	5,9	6,1	5,4	5,3	5,6	5,6	6,2
	2026	5,8	5,8	5,9	5,2	5,1	5,9	5,8	5,4	5,5			
Varsinais-Suomi	**2026**	11,9	11,9	11,8	11,4	11,2	12,2	12,6	11,4	11,2			
Koko maa	**2026**	12,6	12,7	12,5	12,1	11,9	12,8	13,2	12,0	11,8			



TALOUSARVIOESITYS

7. Talousarviorakenne ja sitovuustasot

Kuntien talousarviosta ja -suunnitelmasta säädetään kuntalain 110 §:ssä. Kuntalain mukaan ”valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan.

Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien.”

Talousarviosta ja –suunnitelmasta, niiden rakenteesta, sisällöstä ja laadinnasta on säädökset kuntalaissa. Tämän lisäksi talousarviosta ja –suunnitelmasta antaa ohjeita ja suosituksia Suomen Kuntaliitto. Kirjanpitoon ja tilinpäätökseen sovelletaan kirjanpitolain säädöksiä. Sitovia ohjeita ja lausuntoja kuntien kirjanpitoon antaa työ- ja elinkeinoministeriön alainen kirjanpitolautakunnan kuntajaosto. Talousarvion sisältö on laadittu huomioiden soveltuvin osin edellä mainitut säännökset ja ohjeet. Talousarvion esitystavassa on noudatettu uusinta JHS 199 Kuntien ja kuntayhtymien talousarvio ja -suunnitelma -käsikirjaa.

Talousarviossa on seuraavat osat: yleisperustelut, käyttötalousosa, tuloslaskelmaosa, investointiosa, rahoitusosa ja konsernitavoitteet.

Talousarvion sitovuus

Talousarvion sitovuustasoksi kunnanhallitus esittää noudatettavaksi

talousarvion sitovuus tehtäväalueet	toimintakate, henkilöstömenot (liite lopussa), htv
vesihuoltolaitos	tilikauden tulos
investoinnit	projektikohtainen määräraha
rahoitus	verotulot, valtionosuudet, rahoitus -netto, antolainojen ja pitkäaikaisten lainojen lisäykset ja vähennykset
käyttötalouden tavoitteet	tavoitteita tulee seurata lautakunnissa ja niitä voidaan muuttaa vain valtuuston päätöksellä

Talouden ja toiminnan raportointi

Talousarvion kuukausikohtaista toteutumista seurataan toimielimissä ja kunnanhallituksessa. Kunnanvaltuustolle laaditaan talouden toteutuman raportti osavuosikatsauksina maaliskuun lopun, kesäkuun lopun sekä syyskuun lopun tilanteesta.

Rahatoimen hoitaminen

Hallintosäännön mukaan valtuusto päättää talousarvion hyväksymisen yhteydessä antolainojen ja vieraan pääoman muutoksista. Muista rahoitukseen liittyvistä asioista päättää kunnanhallitus.

Rahatoimen hoitamisen periaatteista lisää löytyy valtuuston 23.10.2023 § 57 hyväksymästä rahoitus- ja sijoitustoiminnan periaatteista.

Talousarviossa esitetään hyväksyttäväksi seuraavat valtuustopäätökset:

Kuntatodistukset:

Kunnanhallituksella on oikeus ottaa tilapäisluottoa (Kuntatodistusohjelman jatkaminen) maksuvalmiuden turvaamiseksi 7 miljoonaan euroon.

Lisäksi talousarviossa esitetään, että otettavat lainat voivat olla vaihtuvakorkoisia tai kiinteäkorkoisia.

Koronvaihtosopimukset:

Kunnanhallituksella on oikeus:

1. tehdä koronvaihtosopimuksia sekä sopimuksia muuttuvakorkoisen lainan enimmäis- ja vähimmäiskorosta enintään talousarviossa olevan lainakannan verran,

2. käyttää korko- ja valuuttatermiinejä sekä korko- ja valuuttaoptioita suojautumistarkoituksessa.

Sisäiset erät

Taloussuunnitelman ja tilinpäätöksen laatimisessa noudatetaan pääosin samoja periaatteita. Vuoden 2027 periaatteet ovat samat kuin vuonna 2026.

Uuden kunnanvirasto-kirjaston valmistuminen on huomioitu sisäisissä erissä.

Sisäiset eli kunnan usean yksikön yhteiset erät voidaan käsitellä:

- menonsiirtokirjauksina
- vyörytyksenä
- sisäisinä laskutuksina

Keskushallinnon keskitettyjä palveluita vyörytetään palvelualueille. Vyörytettävät palvelut ovat:

- Keskitetyt toimistopalvelut (keskustoimisto, postipalvelumaksut, muut tukipalvelut)
- Talouspalvelut
- Henkilöstöpalvelut
- Keskitetyt IT-palvelut

Eri tehtäväalueiden sisäinen hallinto

Perusopetuksessa, varhaiskasvatuksessa, hyvinvointipalveluissa sekä teknisissä palveluissa hallinnon kustannukset kirjataan omille kustannuspaikoille, joista ne takautuvasti vyörytetään kunkin tehtäväalueen kustannuspaikoille.

Sisäisenä laskutuksena kohdennetaan **ateriapalvelut ja kiinteistökustannukset**. Kiinteistökustannukset jakautuvat perusvuokriin sekä käyttäjien tilaamiin korjaus/muutostöihin ja vuosiremontteihin. Rakennusten poistot sisältyvät perusvuokriin. Talousarvioon arvioidaan perusvuokrat ja hyväksytyt vuosiremontit. Sen lisäksi tilapalveluun on varattu määrärahaa vuoden aikana tehtäviin korjaus/muutostöihin.

Sisäiset menot ja sisäiset tulot ovat aina käyttötalouspuolella yhtä suuret, tulosvaikutusta niillä ei ole.

8. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Kuntalain 14 §:n mukaisesti kunnanvaltuusto päättää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista, joiden tarkoituksena on ohjata kunnanhallitusta sen huolehtiessa kuntalain 39 §:n velvoittamana kunnan sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjetta noudatetaan Ruskon kunnan lisäksi myös kunnan tytäryhteisöissä ja näiden tytäryhteisöissä sekä kunnan määräysvaltaan kuuluvissa säätiöissä, jollei niitä koskevasta lainsäädännöstä, yhtiöjärjestyksestä tai säätiön säännöistä muuta johdu. Tytäryhteisön hallitus vastaa kuitenkin aina yhteisön sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisesta järjestämisestä ja sen tuloksellisuuden valvonnasta.

Sisäisen valvonnan järjestämisvastuu on kunnanhallituksella. Kunnanhallitus vastaa, että kunnan johtamis- ja hallintojärjestelmä on kokonaisuutena asianmukainen ja toimielintyöskentely hyvän hallintotavan mukaista ja tehokasta.

Valtuusto on hyväksynyt sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen 26.6.2023 § 39. Sen lisäksi Ruskon kunnan sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta on voimassa kunnan hallintosäännössä ja muissa ohjeissa sekä määräyksissä mainitut seikat asiaan liittyen.

Ohjeen laadinnan yhteydessä uudistettiin kunnan riskienkatselmusprosessia. Vuoden 2024 talousarvion laadinnan yhteydessä tehtiin ensimmäiset riskikatselmukset. Ne ovat olleet pohjalla uusia riskiarviointeja tehtäessä. Riskejä on arvioitu myös vuoden 2027 laadintaa tehtäessä ja olennaisimmat riskit on kuvattu toimintakertomusosiossa.

9. Talousarvion tulot

Verotulot

Kunnanvaltuusto vahvisti kunnanhallituksen ehdotuksen mukaisesti vuodelle 2027 veroprosentit, jotka ovat samat kuin vuonna 2026. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittu näillä veroprosenteilla:

Kunnallisveron tuloveroprosentti 7,3.

Kiinteistöveroprosentit:

Maapohjan yleinen kiinteistövero 1,30

Rakennusten yleinen kiinteistövero 0,95

Vakituinen asuinrakennus 0,42

Muu asuinrakennus 1,02

Voimalaitos 2,00

Yleishyödyllinen yhteisö 0,00.

Kunnallisvero-, yhteisövero- ja kiinteistöverotuotot

Vuonna 2027 Ruskon kunnallisverotuottojen arvioidaan olevan 12,9 milj. euroa, yhteisöverotuottojen arvioidaan olevan 1,3 miljoonaa euroa ja kiinteistöverotuottojen 1,4 miljoonaa euroa.

Yhteenveto

TILIVUOSI	2024	2025	2026**	2027**	2028**	2029**
Verolaji						
Kunnallisvero	11 371	11 643	12 110	12 878	13 144	13 618
Muutos %	*-3,0*	*2,4*	*4,0*	*6,3*	*2,1*	*3,6*
Yhteisövero	768	903	1 146	1 290	1 356	1 413
Muutos %	*-24,2*	*17,5*	*26,9*	*12,6*	*5,1*	*4,2*
Kiinteistövero	1 436	1 456	1 363	1 414	1 414	1 414
Muutos %	*10,4*	*1,4*	*-6,4*	*3,8*	*0,0*	*0,0*
VEROTULOKSI KIRJATTAVA	**13 575**	**14 002**	**14 618**	**15 582**	**15 915**	**16 445**
Muutos %	*-3,3*	*3,1*	*4,4*	*6,6*	*2,1*	*3,3*

Valtionosuudet

Vuonna 2027 Ruskon kunnalle maksettavien valtionosuuksien määräksi arvioidaan noin 5,2 miljoonaa euroa.

Kunnan peruspalveluiden valtionosuudeksi vuodelle 2027 VM arvioi 6,2 miljoonaa euroa. Kun veroperustemuutosten korvaukset lisätään peruspalveluiden valtionosuuteen, peruspalveluiden valtionosuus on 6,8 miljoonaa euroa. OKM:n valtionosuus vuodelle 2027 on arvioiden mukaan -1 590 247 euroa. Kunnan valtionosuudet vuodelle 2027 tulevat olemaan noin 5,2 miljoonaa euroa. VM:n painelaskelmien avulla arvioidut valtionosuudet vuosille 2028 ja 2029 ovat 5,2 miljoonaa euroa ja 5,4 miljoonaa euroa.

Toimintatuotot

Vuoden 2027 ulkoisten toimintatuottojen arvioidaan olevan yhteensä 4,5 milj. euroa. Myyntituottoja arvioidaan kertyvän vuonna 2027 noin 1,7 milj. euroa, maksutuottojen määräksi arvioidaan 0,6 milj. euroa, tukia ja avustuksia arvioidaan kertyvän noin 185.000 euroa. Muiden toimintatuottojen arvio on 2,1 milj. euroa. Muissa toimintatuotoissa merkittävin osa on tonttien myyntituloa, johon on varattu 1.000.000 euroa.

10. Talousarvion menot

Toimintakulut

Vuoden 2027 ulkoiset toimintakulut ovat 23,0 miljoonaa euroa. Henkilöstökulut ovat tästä 13,7 miljoonaa euroa, palvelujen ostot 6,3 miljoonaa euroa, aineet tarvikkeet ja tavarat 1,8 miljoonaa euroa, avustukset 0,7 miljoonaa euroa ja muut toimintakulut 0,5 miljoonaa euroa.

Henkilöstökulut ja henkilöstömuutokset

Kunnallinen yleinen virka- ja työehtosopimus (KVTES) allekirjoitettiin 5.6.2025 ja se on voimassa 1.5.2025–29.2.2028. Sopimus jatkuu tämän jälkeen vuoden kerrallaan, ellei sitä kirjallisesti irtisanota.

Sopimuskauden korotukset ovat yhteensä 7,37 prosenttia. Korotukset jakautuvat siten, että vuonna 2025 palkat nousevat 2,5 prosenttia, vuonna 2026 2,47 prosenttia ja vuonna 2027 2,4 prosenttia.

Vuoden 2027 talousarvioon sisältyy 3,0 prosentin korotus palkkakuluihin**.** Palkat ja palkkiot ovat vuonna 2027 yhteensä 11,2 milj. euroa, eläkekulut 2,1 milj. euroa ja muut sivukulut 0,3 milj. euroa.

Henkilöstökulujen tarkempi erittely on esitetty henkilöstösuunnitelmaosiossa.

Rahoitustuotot ja -kulut

Vuonna 2027 rahoitustuotot ja -kulut arvioidaan olevan yhteensä 219.000 euroa. Lainojen korkokulut ovat tästä 250.000 euroa.

Poistot ja lisäpoistot

Vuonna 2027 poistot ovat yhteensä 2,0 milj. euroa.

Investoinnit

Vuoden 2027 investointimenot (brutto) ovat yhteensä 2,5 miljoonaa euroa. Investointien nettomenot 2,4 miljoonaa euroa.

11. Taseen ylijäämä

Kuntalaki (§ 110) edellyttää kuntien taloudenpidolta tasapainoa. Vuosien aikana syntyneet yli- ja alijäämät kertyvät taseen riveille Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) ja Tilikauden ylijäämä (alijäämä). Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Ruskon kunnan osalta talousarvio- ja suunnitelma on tasapainossa. Taseeseen on lisäksi kertynyt merkittävä määrä ylijäämää.

Vuoden 2027 tulos on 95.839 euroa ylijäämäinen, vuoden 2028 tulos on 32 993 euroa ylijäämäinen ja vuoden 2029 tulos 313.746 euroa ylijäämäinen.

Kunnanhallituksen 31.10.2023 § 233 kokouksessa on päätetty täyttölupamenettelyn aloittamisesta vuoden 2024 alusta, ja käytäntöä on jatkettu myös vuosina 2025 ja 2026. Täyttölupamenettelyn tarkoituksena on varmistaa henkilöstöresurssien optimaalinen käyttö. Menettelyä jatketaan myös vuonna 2027.

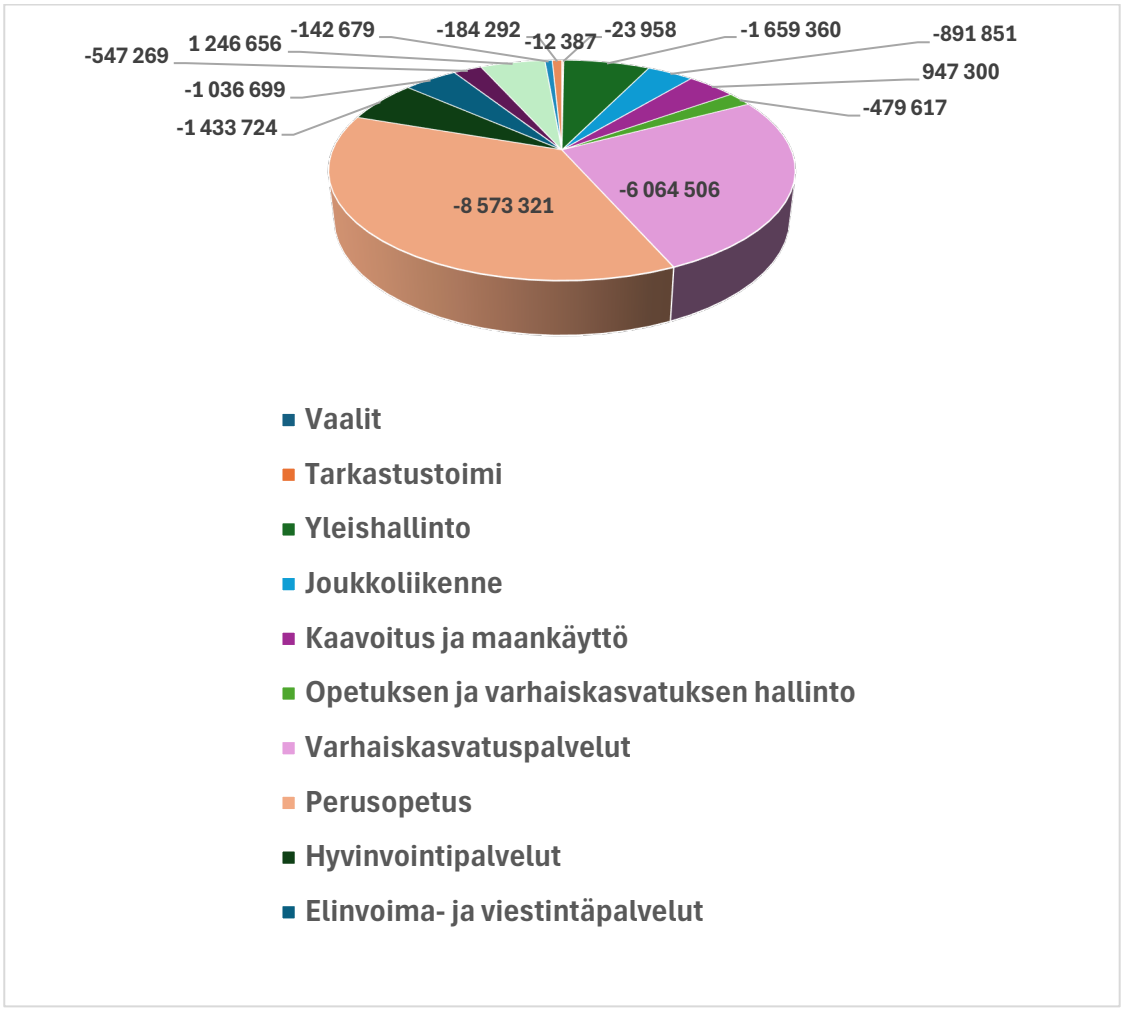
Jotta talous saadaan pysymään kestävällä pohjalla, toimialojen tulee jatkuvasti selvittää ja ottaa käyttöön uusia tehokkaampia toimintatapoja ja tehdä uudelleenjärjestelyjä tehtävien osalta tarkistaen, että nykyiset henkilöstöresurssit ovat oikein mitoitettuja ja tehokkaassa käytössä.

Vuonna 2025 on päätetty tarkistaa hankintaprosessit, -ohjeet ja sopimukset koko kunnan osalta. Vastuuhenkilön vaihtumisen vuoksi tämä työ ei alkanut ennen vastuuviranhaltijan vaihtumista. Valmistelu on aloitettu syksyllä 2026 ja jatkuu talousarviovuoden alussa.

12. Toimintakatteiden kehitys toimielimittäin

Alla olevassa taulukossa esitetään tehtäväalueiden sitovuustasot:

Tehtäväalueiden sitovuustasot	TP 2025	MTA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Vaalit	-18 972	-2 000	-12 387	-2 068	-3 691
Tarkastustoimi	-17 761	-15 948	-23 958	-24 577	-25 209
Yleishallinto	-2 034 411	-1 539 676	-1 659 360	-1 702 742	-1 747 257
Joukkoliikenne	-763 207	-874 364	-891 851	-914 147	-936 999
Kaavoitus ja maankäyttö	473 501	758 312	947 300	970 981	995 255
Opetuksen ja varhaiskasvatuksen hallinto	0	-475 253	-479 617	-492 736	-506 218
Varhaiskasvatuspalvelut	-5 792 124	-6 259 189	-6 064 506	-6 221 383	-6 382 375
Perusopetus	-7 706 929	-8 168 273	-8 573 321	-8 794 343	-9 021 173
Hyvinvointipalvelut	-1 045 459	-1 150 397	-1 433 724	-1 468 670	-1 504 473
Elinvoima- ja viestintäpalvelut	0	-930 014	-1 036 699	-1 062 816	-1 089 590
Tekniset palvelut	-374 924	-477 563	-547 269	-561 674	-576 447
Toimitila- ja vuokrauspalvelut	1 103 393	1 134 058	1 246 656	1 250 870	1 254 621
Vesihuoltolaitos	72 296	-140 835	-142 679	-137 207	-131 555
Rakennus- ja ympäristöasiat	-166 786	-177 592	-184 292	-189 167	-194 163



Konsernitavoitteet

Kuntakonsernilla tarkoitetaan kunnan ja yhden tai useamman muun yhteisön muodostamaa taloudellista kokonaisuutta, jossa kunnalla on yksin tai yhdessä muiden kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen kanssa määräysvalta.

Ruskon vesilaitos on taseyksikkö ja kuuluu Ruskon sisäiseen liiketoimintaan. Valtuusto ja taseyksikköä ohjaavat muut toimielimet voivat asettaa taseyksikölle sitovia tavoitteita. Taseyksikön tulos-, investointi- ja rahoitusbudjeteissa menojen ja tulojen sitovuus määrätään sekä valtuuston että johtokunnan suhteen. Taseyksikön tulojen tulee suunnittelukaudella kattaa toiminnan kustannukset. Pitkällä aikavälillä tulorahoituksella pitää kattaa myös investoinnit siltä osin kuin niitä ei rahoiteta omanpääomanehtoisella rahoituksella.

Ruskon kunnan omistukset eri yhteisöissä:

	Kotipaikka	**Omistusosuus, %**
Kuntayhtymäosuudet		
Raision seudun koulutuskuntayhtymä	Raisio	5,17
Turun kaupunkiseudun kuntayhtymä	Turku	
Varsinais-Suomen Liitto	Turku	0,97
Tytäryhteisöt		
As Oy Ruskon Metsärinne	Rusko	100
As Oy Ruskon Metsäranta	Rusko	100
Kiinteistö Oy Ruskon Vuokratalot	Rusko	66,0
Osakkuusyhteisöt		
As Oy Ruskola	Rusko	28,25

Yleiset periaatteet

Kunnan strategiset linjaukset, omistajaohjaus ja konserniohjeet otetaan huomioon tytäryhteisöjen toiminnan suunnittelussa, ohjauksessa ja päätöksenteossa.

Valtuusto on hyväksynyt konserniohjeen 29.5.2023 § 25.

Vuonna 2023 käynnistettiin As Oy Metsärinteen ja As Oy Metsärannan sekä kunnan muiden yksittäisten asunto-osakkeiden yhtiöittämisselvitys. Vuoden 2026 aikana on tarkoitus tehdä päätökset selvityksen perusteella.

Kunnan yksi strateginen tavoite on tasapainoinen talous. Talousarvion tavoitteissa huomioidaan konsernin taloudellisia tunnuslukuja. Konsernin vuosittain seurattavat taloudelliset mittarit ovat konsernin vuosikate, konsernin kertynyt yli-/alijäämä, konsernin kertynyt yli/alijäämä per asukas, konsernin lainamäärä, konsernin lainamäärä per asukas ja konsernin suhteellinen velkaantuneisuus.

Tytäryhteisöt lähettävät kunnanjohtajalle ja talous- ja hallintojohtajalle toiminnan ja talouden toteutumisraportin tilinpäätöksen valmistumisen yhteydessä. Kunnanjohtajaa ja talous- ja hallintojohtajaa tulee pitää tietoisena kaikista tytäryhtiöitä koskevista olennaisista toimintaan ja talouteen vaikuttavista asioista.

Yhteisöjen tulee pyrkiä ennalta estämään erilaisten riskien realisoituminen muun muassa toimivilla sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan käytännöillä.

Tavoitteet vuodelle 2027

Asunto-osakeyhtiöiden Metsärinteen ja Metsärannan sekä Kiinteistö Oy Ruskon Vuokrataloille tavoitteeksi asetetaan vuokrausasteeksi vähintään 98 prosenttia. Yhtiöiden fuusiointiprosessi on käynnissä talousarviota laadittaessa.

Yhtiöiden korjausvelkaa tulee vähentää ja laatia korjausvelan lyhentämissuunnitelma.

Selvitetään vuokrattavien asuntojen vuokrataso ja asetetaan se nykytasolle.

Lisäksi koko kunnan konsernille on asetettu seuraava tavoite: Konsernin lainamäärä enintään yhteensä 2 500 €/asukas.

KÄYTTÖTALOUSOSA

13. Tuloslaskelma (Ulkoiset)

	TP 2025	MTA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Toimintatuotot					
Myyntituotot	1 919 360	1 770 392	1 691 392	1 733 677	1 777 017
Maksutuotot	517 344	443 152	565 152	579 280	593 762
Tuet ja avustukset	369 135	198 200	185 504	178 300	194 369
Muut toimintatuotot	1 608 634	1 873 650	2 053 950	2 105 298	2 164 797
Toimintatuotot	4 414 472	4 285 394	4 495 998	4 596 555	4 729 945
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	-11 935 900	-13 164 887	-13 714 665	-14 084 199	-14 488 227
Palkat ja palkkiot	-9 690 681	-10 627 478	-11 249 360	-11 551 691	-11 882 772
Henkilösivukulut	-2 245 219	-2 537 409	-2 465 305	-2 532 508	-2 605 455
Eläkekulut	-1 973 970	-2 225 797	-2 123 138	-2 181 014	-2 243 842
Muut henkilösivukulut	-271 249	-311 612	-342 167	-351 494	-361 613
Palvelujen ostot	-5 609 940	-6 201 469	-6 267 299	-6 418 259	-6 587 575
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 588 983	-1 707 016	-1 751 042	-1 792 544	-1 838 668
Avustukset	-659 704	-660 320	-718 981	-736 955	-755 379
Muut toimintakulut	-529 700	-443 280	-466 070	-477 713	-489 832
Toimintakulut	-20 324 227	-22 176 972	-22 918 057	-23 509 670	-24 159 681
Toimintakate	**-15 909 755**	**-17 891 578**	**-18 422 059**	**-18 913 115**	**-19 429 736**
Verotulot	14 003 192	14 560 000	15 582 159	15 914 637	16 445 085
Valtionosuudet	5 318 731	5 479 624	5 164 103	5 174 121	5 377 846
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotuotot	1 207	0	1 000	1 000	1 000
Muut rahoitustuotot	33 467	27 000	30 000	30 000	30 000
Korkokulut	-198 985	-230 000	-250 000	-250 000	-250 000
Muut rahoituskulut	-542	0	0	0	0
Rahoitustuotot ja -kulut	-164 853	-203 000	-219 000	-219 000	-219 000
Vuosikate	**3 247 316**	**1 945 046**	**2 105 203**	**1 956 643**	**2 174 195**
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 472 503	-1 979 025	-2 014 066	-1 923 650	-1 860 449
Poistot ja arvonalentumiset	-2 472 503	-1 979 025	-2 014 066	-1 923 650	-1 860 449
Tilikauden tulos	**774 813**	**-33 979**	**91 137**	**32 993**	**313 746**
Poistoeron muutos	232 801	18 921	4 702	0	0
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	**1 007 614**	**-15 058**	**95 839**	**32 993**	**313 746**

13.1. Vaalit

Toimielin Keskusvaalilautakunta
Tehtäväalue Vaalit
Vastuuhenkilö Talous- ja hallintojohtaja

Tehtäväalueen kuvaus

Keskusvaalilautakunta huolehtii kunnallisten ja valtiollisten vaalien kunnalle kuuluvista tehtävistä. Keskusvaalilautakunta kokoontuu tarvittaessa myös käsittelemään luottamushenkilöpaikkojen osalta varavaltuutettujen täydentämiseen liittyvää tehtävää varten.

Olennaiset muutokset ja tapahtumat

Vuonna 2027 järjestetään eduskuntavaalit. Varsinainen vaalipäivä on 18.4.2027.

Vuonna 2028 ei ole säännönmukaisia vaaleja, mutta on mahdollista, että keskusvaalilautakunta joutuu kokoontumaan luottamushenkilöpaikkojen määräämisasioissa.

Vuonna 2029 järjestetään alue- ja kuntavaalit.

Tuloarviot ja määrärahat

Ulkoiset	*Tp 2025*	*Ta2026*	*Mta2026*	*Ta2027*	*Ts2028*	*Ts2029*
Toimintatuotot	6 867			11 554		18 478
Toimintakulut	-25 839		-2 000	-23 941	-2 068	-22 169
josta palvelujen ostot	-6 868			-5 603		-8 875
Toimintakate	-18 972		-2 000	-12 387	-2 068	-3 691
Sisäiset						
Toimintatuotot						
Toimintakulut						
Toimintakate						
Ulkoiset+Sisäiset						
Toimintatuotot	6 867			11 554		18 478
Toimintakulut	-25 839		-2 000	-23 941	-2 068	-22 169
Toimintakate (=sitova)	**-18 972**		**-2 000**	**-12 387**	**-2 068**	**-3 691**
muut laskennalliset erät	-1 076			-1 434	-1 434	-1 434
poistot						
nettomenot/asukas	-3,14		-0,31	-2,17	-0,55	-0,80

13.2. Tarkastustoimi

Toimielin Tarkastuslautakunta
Tehtäväalue Tilintarkastus
Vastuuhenkilö Talous- ja hallintojohtaja

Tehtäväalueen kuvaus

Tarkastuslautakunta arvioi, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet.

Tilintarkastuksen tehtävänä on hyvän tilintarkastustavan mukaisesti tarkastaa, onko kunnan hallintoa ja taloutta hoidettu kunnanvaltuuston päätösten mukaisesti sekä muutoin asianmukaisesti.

Olennaiset muutokset ja tapahtumat

Tilintarkastuspalvelut kilpailutettiin ja tilintarkastusyhteisöksi valittiin keväällä 2026 BDO Audiator Oy, vastuullisena tarkastajana Sari Isaksson. Tilintarkastuspalveluiden kilpailutuksen seurauksena tilintarkastuspäivien määrä lisääntyy merkittävästi ja näin ollen myös tarkastuslautakunnan kustannuksiin tulee merkittävä korotus vuoteen 2026 verrattuna.

Selonteko merkittävimmistä riskeistä

-

Tuloarviot ja määrärahat

Ulkoiset	*Tp 2025*	*Ta2026*	*Mta2026*	*Ta2027*	*Ts2028*	*Ts2029*
Toimintatuotot						
Toimintakulut	-17 761	-15 948	-15 948	-23 958	-24 577	-25 209
josta palvelujen ostot	-11 464	-9 274	-9 274	-17 319	-17 753	-18 196
Toimintakate	-17 761	-15 948	-15 948	-23 958	-24 577	-25 209
Sisäiset						
Toimintatuotot						
Toimintakulut						
Toimintakate						
Ulkoiset+Sisäiset						
Toimintatuotot						
Toimintakulut	-17 761	-15 948	-15 948	-23 958	-24 577	-25 209
Toimintakate (=sitova)	**-17 761**	**-15 948**	**-15 948**	**-23 958**	**-24 577**	**-25 209**
muut laskennalliset erät	-20 050	-14 299	-14 299	-17 352	-17 352	-17 352
poistot						
nettomenot/asukas	-5,93	-4,71	-4,71	-6,47	-6,57	-6,67

13.3. Yleishallinto

Toimielin Kunnanhallitus
Tehtäväalue Yleishallinto
Vastuuhenkilö talous- ja hallintojohtaja
Tehtäväalueen kuvaus

Yleishallinnon tehtävänä on tukipalvelujen (ICT-, talous- ja henkilöstöhallinto) tuottaminen tulosalueille ja yleisvastuu päätöksenteko- ja luottamushenkilötoiminnan toimivuudesta ja kehittämisestä.

Yleishallinnossa huolehditaan vaalien järjestämiseen liittyvistä käytännön asioista. Vaalien järjestämiseen liittyvät kustannukset ovat talousarviossa keskusvaalilautakunnan alla. Keskusvaalilautakunnan sihteerinä toimii talous- ja hallintojohtaja.

Joukkoliikenneasiat, seudullisen joukkoliikenteen (Föli-järjestelmä) palveluihin liittyvät kunnassa tehtävät asiat ovat yleishallinnon alla.

Varautumisen määrärahat ovat yleishallinnon tehtäväalueella. Käytännössä varautumisasioissa toimii kunnanjohtajan ohella rakennustarkastaja. Varautumissuunnittelijan työpanosta ostetaan seudullisen hankkeen kautta.

Olennaiset muutokset ja tapahtumat

Kuntastrategiaa ei ole päivitetty valtuustokauden vaihtumisen jälkeen. Päivittäminen oli jo vuoden 2026 tavoitteena, mutta päivittäminen siirtyy vuodelle 2027 kunnanjohtajan vaihtumisen vuoksi.

Olennainen muutos kunnan toiminnassa on kunnanjohtajan vaihtuminen vuoden 2027 alussa.

Varautumiseen on varattu yhteensä noin 20.000 euroa. Mukana summassa on varautumissuunnittelijan työpanokseen varattu euromäärä. Vielä vuonna 2026 varautumissuunnittelijan kustannuksiin saatiin hankerahoitusta (AKKE-hanke, alueiden kestävän kasvun ja elinvoiman tukeminen / kriisinkestävä Raision seutu), jonka johdosta kunnan omarahoitusosuus oli varsin pieni. Hankerahoituskausi on kuitenkin loppumassa ja kustannukset tämän vuoksi nousevat merkittävästi. Vuoden 2027 talousarviossa on varauduttu hankkeen varautumissuunnittelijan työpanoksessa noin 9.000 euron määrärahaan.

Tiedolla johtamisen järjestelmän käyttöönotto aloitettiin vuoden 2024 lopulla ja jatkui vuonna 2025. Vuoden 2026 aikana johdon työpöytäraportointi otettiin esihenkilöiden ja luottamushenkilöiden käyttöön. Talousarviovuonna 2027 projektia jatketaan raportointijärjestelmän käyttöönotolla niin, että vuoden 2028 talousarvio laaditaan uudella järjestelmällä.

Selonteko merkittävimmistä riskeistä

Kunnanhallituksen alaisia merkittävimpiä riskejä ovat:

Maailmantalouden ja -politiikan muuttuvat tilanteet ja niiden vaikutus erilaisiin toimintoihin kuten varautumiseen.

Yleisellä taloudellisella tilanteella on aina vaikutuksia myös yksittäisen kunnan tilanteeseen. Kohonneet korkokulut vaikuttavat lainanhoitokuluihin ja mahdollinen työllisyystilanteen heikentyminen voi heijastua myös kunnallisveron ja yhteisöveron kertymiin.

Hankintalain uudistus toi Ruskon kunnalle velvoitteita hankkia palkanlaskentapalvelut uudella tavalla. Myös asianhallintajärjestelmän hankinta tulee kilpailuttaa, koska se on hankittu kilpailuttamatta In-house-yhtiöstä, josta kunta ei omista riittävää osuutta. Myös kunnan talouden suunnittelu, seuranta ja ennustaminen vaatii panostuksia vuonna 2027. Näin merkittävien uudelleenjärjestelyjen / kilpailuttamisen toteuttaminen on iso haaste pienelle organisaatiolle. Keväälle 2027 kohdistuu samanaikaisesti erittäin paljon huomiota vaativia toiminnan kehittämiseen liittyviä asioita.

Talousarvioesitykseen sidotut tavoitteet

Tavoite	**Mittari**	**TP 2025**	**TA 2027**
Kunnan tasapainoinen talous	Tilikauden yli-/alijäämä	Ylijäämä vuodelta 2025 oli 1 007 614 euroa. Myös vuonna 2024 ja vuonna 2023 tilinpäätös oli ylijäämäinen.	Kolmen peräkkäisen tilinpäätöksen yhteistulos on ylijäämäinen.
Maltillinen lainakanta	Kunnan lainakanta ja vuokravastuut enintään 2 000 €/asukas ja konsernin lainakanta 2 500 €/asukas	Kunnan lainakanta ja vuokravastuut olivat 1.172 €/asukas ja konsernin 1.664 €/asukas.	Kunnan lainakanta ja vuokravastuut enintään 2 000 €/asukas ja konsernin lainakanta 2 500 €/asukas
Taloudellinen ennakointi	Taloussuunnittelu-, raportointi- ja ennustamistyökalun käyttöönotto	Johdon raportointityökalu on käytössä esihenkilöillä.	Taloussuunnittelu-, raportointi- ja ennustamistyökalu on käytössä, kun vuoden 2028 talousarviota valmistellaan.
Digitalisaation edistäminen	Digitalisaatioaste/ tehdyt sähköiset palvelu-uudistukset	Digitalisaatiota edistettiin kehittämällä palvelujen ja sisäisten	Talous- ja palkkahallinnon digitalisuutta edistetään uusien

		prosessien digitaalisuutta sekä parantamalla järjestelmien toimintavarmuutta ja tietoturvaa.	järjestelmien ohessa. Sähköisen arkiston käyttöönottoa valmistellaan.
Toimivat kunnan rahoitus- ja hankintamallit	Laaditut asiakirjat ja uusien ohjeiden käyttöönotto.	Valmistelu on kesken.	Hankintapolitiikan ja -ohjeen viimeistely ja jalkautus koko organisaation käyttöön.

Tuloarviot ja määrärahat

Ulkoiset	*Tp 2025**	*Ta2026*	*Mta2026*	*Ta2027*	*Ts2028*	*Ts2029*
Toimintatuotot	68 444	900	900	900	923	946
Toimintakulut	-2 095 802	-1 527 764	-1 542 764	-1 583 073	-1 624 936	-1 667 900
josta palvelujen ostot	-945 211	-665 181	-680 181	-760 476	-779 489	-798 974
Toimintakate	-2 027 358	-1 526 864	-1 541 864	-1 582 173	-1 624 013	-1 666 954
Sisäiset						
Toimintatuotot	122 911	86 980	86 980	82 215	83 860	85 538
Toimintakulut	-129 964	-84 792	-84 792	-159 402	-162 589	-165 841
Toimintakate	-7 053	2 188	2 188	-77 187	-78 729	-80 303
Ulkoiset+Sisäiset						
Toimintatuotot	191 355	87 880	87 880	83 115	84 783	86 484
Toimintakulut	-2 225 766	-1 612 556	-1 627 556	-1 742 475	-1 787 525	-1 833 741
Toimintakate (=sitova)	**-2 034 411**	**-1 524 676**	**-1 539 676**	**-1 659 360**	**-1 702 742**	**-1 747 257**
muut laskennalliset erät	888 631	884 342	884 342	945 788	945 788	945 788
poistot	-42 378	-24 970	-24 970	-43 700	-43 700	-43 700
nettomenot/asukas	-186,35	-103,66	-106,00	-118,68	-125,47	-132,45

* sisältää myös 1.1.2026 alkaen elinvoima- ja viestintäpalvelujen tehtäväalueelle siirtyneet

13.4. Joukkoliikenne

Toimielin Kunnanhallitus
Tehtäväalue Joukkoliikenne
Vastuuhenkilö Talous- ja hallintojohtaja
Tehtäväalueen kuvaus

Kuuden kunnan yhdessä järjestämä joukkoliikenne Turun seudulla alkoi 1.7.2014. Turun seudun joukkoliikenteessä ovat mukana Turku, Kaarina, Raisio, Naantali, Lieto, Paimio ja Rusko. Joukkoliikenteen tavoitteena on tarjota monipuoliset, laadukkaat ja edulliset joukkoliikennepalvelut ruskolaisille.

Olennaiset muutokset ja tapahtumat

Joukkoliikenteen käyttöä ja asiakasmääriä pyritään kasvattamaan. Tavoitetta toteutetaan kartoittamalla asiakastarpeita ja optimoimalla joukkoliikenteen tarjontaa kysynnän mukaan. Asiakasmäärien nousu lisää lipputuloja ja vähentää sitä kautta kunnan tarvetta subventoida joukkoliikennettä verovaroin.

Selonteko merkittävimmistä riskeistä

Ruskon linjoja kilpailutettiin vuonna 2026 ja hankintapäätöksestä valitettiin. Markkinaoikeus kumosi päätöksen alkusyksystä. Talousarviota valmisteltaessa ei ole tietoa siitä, mitä vaikutuksia asialla tulee olemaan Ruskon kunnan kustannuksiin. Määrärahat on budjetoitu vuoden 2026 tasoa vastaaviksi.

Riskinä on myös joukkoliikenteen toiminnan osalta mahdollinen liian vähäinen liikenteen käyttäjämäärä, joka lisää kunnan kustannuksia. Lisäksi Ruskon joukkoliikenteen talousarvio ei sisällä varautumista äkillisiin liikennemuutostarpeisiin.

Talousarvioesitykseen sidotut tavoitteet

Tavoite	Mittari	TP 2025	TA 2027
Joukkoliikenteen asiakasmäärien säilyminen nykytasolla / joukkoliikenteen käytön lisääntyminen	Laskennallinen matkamäärä	Asiakasmäärä tietoa ei Fölistä saatu. Laskennallinen matkamäärä kasvoi 10 % vuodesta 2024.	Laskennallisen matkamäärän pysyminen ennallaan tai kasvaminen

Tuloarviot ja määrärahat

Ulkoiset	*Tp 2025*	*Ta2026*	*Mta2026*	*Ta2027*	*Ts2028*	*Ts2029*
Toimintatuotot						
Toimintakulut	-763 207	-874 364	-874 364	-891 851	-914 147	-936 999
josta palvelujen ostot	-759 967	-871 233	-871 233	-888 657	-910 874	-933 645
Toimintakate	-763 207	-874 364	-874 364	-891 851	-914 147	-936 999
Sisäiset						
Toimintatuotot						
Toimintakulut						
Toimintakate						
Ulkoiset+Sisäiset						
Toimintatuotot						
Toimintakulut	-763 207	-874 364	-874 364	-891 851	-914 147	-936 999
Toimintakate (=sitova)	**-763 207**	**-874 364**	**-874 364**	**-891 851**	**-914 147**	**-936 999**
muut laskennalliset erät	-1 098	-1 221	-1 221	-1 400	-1 400	-1 400
poistot	-12 317	-10 069	-10 069	-9 447	-9 447	-9 447
nettomenot/asukas	-121,80	-138,00	-138,00	-141,47	-144,96	-148,54

13.5. Kaavoitus ja maankäyttö

Toimielin Kunnanhallitus
Tehtäväalue Kaavoitus ja maankäyttö
Vastuuhenkilö Kunnanjohtaja

Tehtäväalueen kuvaus

Maa- ja tonttipolitiikan tarkoituksena on turvata suunnitelmallinen rakentaminen kunnan alueella hankkimalla kaavoitukseen soveltuvia maa-alueita. Elinvoimaohjelman yhtenä tavoitteena on raakamaan hankinta hallitusti tulevaisuuden tarpeisiin. Huolehditaan riittävästä asumis- ja yritystonttitarjonnasta uusilla ja ajan tasaisilla yleis- ja asemakaavoilla.

Olennaiset muutokset ja tapahtumat

Ketunluolan, Päällistönmäen laajennuksen ja Valkiavuoren tontteja luovutetaan rakentajille. Tonttien myyntituottojen määrää nostettiin lisääntyneen tonttitarjonnan myötä.

Eteläosan osayleiskaava valmistuu. Päällistönmäen kaavan muutos Kaharintien varressa toteutetaan.

Selonteko merkittävimmistä riskeistä

Tonttien kysyntään vaikuttaa yleinen taloudellinen tilanne.

Talousarvioesitykseen sidotut tavoitteet

Tavoite	Mittari	TP 2025	TA 2027
Asukasluvun kasvun turvaava tonttitarjonta	Kunnassa luovutettavana olevat tontit (suluissa kunnan luovuttamat)	Kunta 36 Seurakunta 3 Yksityiset 105 Yhteensä 144 (kunnan myymät/ lunastamat 9)	Kunta 58 (kunnan myymät/lunastamat 20, joista myytyjä 15)
Ajantasainen maankäytön suunnittelu	Yleiskaavat ja kaavamuutokset	Valmistelu ei käynnistynyt, koska eteläosan osayleiskaava ei valmistunut.	Toteutetaan eteläosan osayleiskaavan loppuvalmistelutoimenpiteet. Käynnistetään Ruskon kunnanosan osayleiskaavan valmistelutoimenpiteet.
	Asemakaavat ja kaavamuutokset	Ketunluolan laajennus ei valmistunut, kaavaehdotusta laaditaan. Keskustan asemakaavaa valmisteltiin ja tuli hyväksyntään 2026 alussa. Päällistönmäen laajennus valmistui. Lähteenmäen asemakaava ei valmistunut, laadittiin kaavan lisäselvityksiä.	Ketunluolan asemakaava valmistuu. Päällistönmäen kaavan muutos Kaharintien varressa valmistuu.

Tuloarviot ja määrärahat

Ulkoiset	*Tp 2025*	*Ta2026*	*Mta2026*	*Ta2027*	*Ts2028*	*Ts2029*
Toimintatuotot	561 902	820 000	820 000	1 000 000	1 025 000	1 050 625
Toimintakulut	-88 401	-61 688	-61 688	-52 700	-54 019	-55 370
josta palvelujen ostot	-73 970	-48 000	-48 000	-47 700	-48 894	-50 116
Toimintakate	473 501	758 312	758 312	947 300	970 981	995 255
Sisäiset						
Toimintatuotot						
Toimintakulut						
Toimintakate						
Ulkoiset+Sisäiset						
Toimintatuotot	561 902	820 000	820 000	1 000 000	1 025 000	1 050 625
Toimintakulut	-88 401	-61 688	-61 688	-52 700	-54 019	-55 370
Toimintakate (=sitova)	**473 501**	**758 312**	**758 312**	**947 300**	**970 981**	**995 255**
muut laskennalliset erät	-9 529	-9 877	-9 877	-11 241	-11 241	-11 241
poistot						
nettomenot/asukas	72,77	116,61	116,61	146,69	150,41	154,21

13.6. Opetuksen ja varhaiskasvatuksen hallinto

Toimielin Opetus- ja varhaiskasvatuslautakunta
Tehtäväalue Opetuksen ja varhaiskasvatuksen hallinto
Vastuuhenkilö Sivistysjohtaja

Tehtäväalueen kuvaus

Opetuksen ja varhaiskasvatuksen hallintoon kuuluvat sivistysjohtaja, varhaiskasvatusjohtaja, kolme palvelusihteeriä sekä mahdolliset hanketyöntekijät. Tehtäväalue vastaa toimialan hallinnosta, johtamisen ja päätöksenteon valmistelun tuesta, toiminnan ja talouden suunnittelusta, kehittämisestä ja arvioinnista sekä opetuksen ja varhaiskasvatuksen yhteisistä tukipalveluista.

Olennaiset muutokset ja tapahtumat

Vuonna 2027 jatketaan opetuksen ja varhaiskasvatuksen yhteisten hallintokäytäntöjen vakiinnuttamista. Varhaiskasvatusjohtajan ja sivistysjohtajan vuonna 2026 laadittujen työnkuvien pohjalta viimeistellään palvelusihteerien työnkuvat ja keskeiset prosessikuvaukset. Hallinnon vastuita ja työnjakoa selkeytetään edelleen sekä toiminnan ja talouden seurantaa vahvistetaan. Digitalisaatiota edistetään hyödyntämällä Päikky-, Primus- ja Wilma-järjestelmiä entistä tehokkaammin sekä kehittämällä sähköisiä palautekyselyitä ja muita sähköisiä toimintatapoja. Toiminnassa otetaan huomioon lainsäädännön muutokset, palvelutarpeen kehitys ja kunnan talouden asettamat reunaehdot.

Selonteko merkittävimmistä riskeistä

Ruskon kunnan palvelualueet laativat talousarvion valmistelun yhteydessä omat riskienhallintasuunnitelmansa. Riskienhallintatyöryhmä kokoaa niistä koko kuntaa koskevan yhteenvedon. Yhteenvetoon sisällytetään todennäköisyydeltään ja vaikutuksiltaan merkittävimmät riskit sekä muut kunnan toiminnan kannalta keskeisiksi arvioidut asiat.

Opetuksen ja varhaiskasvatuksen hallinnon merkittävimmät riskit liittyvät osaavien sijaisten saatavuuteen, avainhenkilöriippuvuuteen sekä hallinnon työmäärän ja henkilöstön kuormituksen kasvuun. Myös lainsäädännön, palvelutarpeen ja talouden muutokset voivat vaikeuttaa toiminnan ennakointia ja oikea-aikaista valmistelua. Vuoden 2026 osavuosikatsauksen perusteella riskit eivät ole toteutuneet tavalla, jolla olisi ollut olennaista vaikutusta tehtäväalueen toimintaan tai talousarvion toteutumiseen. Riskejä hallitaan selkeyttämällä työnjakoa ja prosesseja, vahvistamalla osaamisen jakamista ja varahenkilöjärjestelyjä sekä seuraamalla säännöllisesti toimintaa, taloutta ja henkilöstön kuormitusta.

Talousarvioon sidotut tavoitteet

Tavoite	Arviointikriteeri / mittari	TA 2026	TA 2027
Hallinnon työnkuvat ja keskeiset prosessit ovat ajantasaiset ja selkeästi kuvatut	Laadittujen ja ajantasaistettujen työnkuvien sekä kuvattujen keskeisten prosessien määrä	Varhaiskasvatusjohtajan ja sivistysjohtajan työnkuvat laadittu. Palvelusihteerien työnkuvien ja prosessikuvausten valmistelu käynnissä.	Palvelusihteerien työnkuvat on viimeistelty ja keskeiset prosessit on kuvattu.
Digitalisaatiota ja sähköisiä toimintatapoja kehitetään	Toteutettujen sähköisten palvelu- ja prosessiuudistusten määrä	Päikyn käyttöä tehostettu, Primukseen toteutettu oppimisen tuen muutoksia ja sähköisiä palautekyselyitä kehitetty.	Vähintään kaksi sähköistä palvelu- tai prosessiuudistusta on toteutettu.

Tuloarviot ja määrärahat

Ulkoiset	*Tp 2025*	*Ta2026*	*Mta2026*	*Ta2027*	*Ts2028*	*Ts2029*
Toimintatuotot				2 000	2 050	2 101
Toimintakulut		-459 443	-459 443	-472 580	-485 568	-498 917
josta palvelujen ostot		-66 500	-66 500	-69 040	-70 766	-72 537
Toimintakate		-459 443	-459 443	-470 580	-483 518	-496 816
Sisäiset						
Toimintatuotot						
Toimintakulut		-15 810	-15 810	-9 037	-9 218	-9 402
Toimintakate		-15 810	-15 810	-9 037	-9 218	-9 402
Ulkoiset+Sisäiset						
Toimintatuotot				2 000	2 050	2 101
Toimintakulut		-475 253	-475 253	-481 617	-494 786	-508 319
Toimintakate (=sitova)		**-475 253**	**-475 253**	**-479 617**	**-492 736**	**-506 218**
muut laskennalliset erät		480 670	480 670	486 456	486 456	486 456
poistot		-5 417	-5 417	-5 417	-5 417	-5 417
nettomenot/asukas				0,22	-1,83	-3,95

13.7. Varhaiskasvatuspalvelut

Toimielin Opetus- ja varhaiskasvatuslautakunta
Tehtäväalue Varhaiskasvatuspalvelut
Vastuuhenkilö Sivistysjohtaja / Varhaiskasvatusjohtaja

Tehtäväalueen kuvaus

Ruskon kunnan varhaiskasvatuspalvelut tarjoavat ruskolaisille lapsille suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa varhaiskasvatusta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka. Osana varhaiskasvatustoimintaa järjestetään koko 6-vuotiaiden ikäluokalle maksutonta esiopetusta. Varhaiskasvatus ja esiopetus toteutetaan tarkoituksenmukaisissa tiloissa ja luonnonläheisessä ympäristössä ammatillisesti osaavan ja työhönsä sitoutuneen henkilöstön toimesta.

Ruskolaisilla lapsiperheillä on mahdollisuus valita kunnallisen varhaiskasvatuksen, lasten kotihoidon tai yksityisen varhaiskasvatuksen välillä. Ruskon kunnassa toimii yksi yksityinen päiväkoti sekä 4 yksityistä perhepäivähoitajaa. Lisäksi kunta myöntää varhaiskasvatuksen palvelusetelin myös lähiseudun kunnissa toimiviin yksityisiin varhaiskasvatuspaikkoihin. Rusko on mukana seutukunnallisesti sovitussa varhaiskasvatuspalvelujen järjestämismallissa, jossa perheellä on mahdollisuus saada varhaiskasvatuspaikka kuntien välisenä ostopalveluna Turun seudun kunnista.

Pedagogisina painopisteinä kaikissa päiväkodeissa ovat toiminnallinen oppiminen, lasten liikkumisen ja fyysisen aktiivisuuden edistäminen, luontopedagogiikka ja ympäristökasvatus. Lisäksi päiväkodeissa keskityttiin erityisesti vahvuuksien huomioimiseen, ns. vahvuuspedagogiikan kautta sekä sensitiiviseen vuorovaikutukseen. Toimintakauden 2026-2027 painopisteenä ja koko kunnan kehittämiskohteena on huoltajien osallisuuden lisääminen.

Erityisvarhaiskasvatus järjestetään inklusiivisesti osana lapsen normaalia varhaiskasvatusta ja esiopetusta. Ruskolla työskentelee kolme vakituista varhaiskasvatuksen erityisopettajaa. Esioppilaiden erityisopetuksen kohdalla tehdään yhteistyötä perusopetuksen kanssa. Syksyllä 2025 palkattiin esiopetuksen ja perusopetuksen yhteinen erityisopettaja vahvistamaan nivelvaiheen tukea. Erityisopettaja toimii koko vuoden sekä perusopetuksessa että esiopetuksessa ja hänen työpanoksensa eri ikäryhmiin jakaantuu suhteessa lapsi- ja oppilasmäärään. Esiopetuksen oppimisen tuki uudistui 1.8.2025 alkaen. Erityinen ja tehostettu tuki poistui ja tilalle tuli ryhmäkohtainen ja lapsikohtainen tuki. Varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa toimitaan eri lakien mukaisesti, jolloin esim. tuen muodot eroavat toisistaan. Varhaiskasvatuksessa tuki toteutetaan edelleen yleisenä, tehostettuna tai erityisenä tukena. Nämä muutokset ovat vaatineet toimintakulttuurin muutosta etenkin esiopetuksessa ja muutoksen johtamista.

Tulosalue pitää sisällään myös lasten kotihoidon tuen, yksityisen hoidon tuen sekä osittaisen että joustavan hoitorahan. Yksityisen päiväkotihoidon ja perhepäivähoidon piirissä olevat lapset käyttävät palveluseteliä, jolloin yksityisen hoidon tuen kuntalisä on määritelty koskemaan vain kotiin palkattua hoitajaa. Palvelusetelin indeksitarkistus tehdään maalikuussa ja se astuu voimaan 1.8.2027 alkaen.

Olennaiset muutokset ja tapahtumat

Varhaiskasvatuksessa varataan palkkamäärärahat lapsimäärään suhteutetulle lakisääteiselle henkilöstölle. Lakisääteiseen henkilöstöön kuuluvat varhaiskasvatuksen opettajat, lastenhoitajat, sosionomit, erityisopettajat ja päiväkodin johtajat. Lisäksi talousarvioon varattiin palkkamäärärahat harkinnanvaraiselle lisähenkilöstölle, jotka työskentelevät lisäresurssina lapsiryhmissä, joissa on useampi tehostettua ja/tai erityistä tukea tarvitseva lapsi.

Varhaiskasvatuslain 540/2018 36 §:n mukaan päiväkodin henkilöstön mitoituksesta ei ole sallittua poiketa mistään henkilöstön poissaoloista johtuvista syistä. Päiväkodeissa toimi resurssilastenhoitaja turvaamassa lain toteutumista. Lisäksi varhaiskasvatuksessa toimii kaksi vakituista kiertävää lastenhoitajaa, joiden avulla mahdollistetaan paremmin lakisääteinen henkilöstömitoitus.

Varhaiskasvatuslain 540/2018 37 §:n mukaan 1.1.2030 päiväkodissa kasvatus-, opetus- ja hoitotehtävissä toimivasta 35 §:ssä tarkoitetusta henkilöstöstä vähintään kahdella kolmasosalla tulee olla varhaiskasvatuksen opettajan tai varhaiskasvatuksen sosionomin kelpoisuus, josta vähintään puolella varhaiskasvatuksen opettajan kelpoisuus. Muilla tulee olla vähintään varhaiskasvatuksen lastenhoitajan kelpoisuus. Lastenhoitajan työsuhteita muutetaan varhaiskasvatuksen opettajan tai sosionomin työsuhteiksi aina kun mahdollista. Vuonna 2027, 1.8.2027 alkaen, saamme muutettua kaksi lastenhoitajan työsuhdetta sosionomin työsuhteeksi eläköitymisten myötä.

Karhukallion päiväkodissa toteutetaan kotipesätoimintamallia. Mallissa kaksi ryhmää tekee tiivistä yhteistyötä, jolloin sekä henkilökunnan että lasten siirtyminen ryhmien sisällä sujuu turvallisesti varhaiskasvatuksen laadun tai lasten edun siitä kärsimättä. Tällä mallilla tavoitellaan joustavuutta päiväkodin arkeen sekä säästöjä sijaiskuluissa. Päiväkoti on suunniteltu tätä toimintatapaa ajatellen. Uuden mallin käyttöönotto vaatii edelleen vahvaa muutosjohtamista, henkilöstön ohjaamista sekä tukemista, niin että sen taloudelliset ja toiminnalliset edellytykset saadaan täyteen käyttöön. Myös muissa kunnan päiväkodeissa pyritään kehittämään kotipesä toimintamallia ryhmien välistä yhteistyötä lisäämällä.

Selonteko merkittävimmistä riskeistä

Varhaiskasvatuksen merkittävimmät riskit liittyvät pätevän henkilöstön saatavuuteen, veto- ja pitovoimatekijöihin sekä lyhytaikaisten sijaisten saatavuuteen.

Tilojen riittävyys on myös yksi lainmukaisen toiminnan riskitekijä. Uusi Karhukallion päiväkoti on tuonut helpotusta tilanpuutteeseen. Karhukallion kaikki ryhmätilat ovat suuria (mitoitettu 21 lapselle) ja niissä on siirtoseinä, jolla tilan saa jaettua kahtia. Yhdestä isosta tilasta saa kaksi pienempää alle 3-vuotiaiden ryhmälle sopivaa ryhmätilaa.

Varhaiskasvatuksen henkilöstölle kertyi valtakunnallisesti poissaoloja enemmän kuin muilla kunnan ammattialoilla. Tuki- ja liikuntaelimistön sairauksiin liittyvät poissaolot ovat vähentyneet ja mielenterveydestä johtuvat sairauspoissaolot lisääntyneet. Varhaiskasvatuksessa alle 30-vuotiaiden työntekijöiden kokemus henkisestä työkyvystä on heikentynyt. Nuorten perehdyttämiseen, johtamiseen ja tukeen pitää panostaa. (Keva.fi) Ruskolla sairauslomien määrät eivät ole valtakunnallisella tasolla, mutta asiaan on kiinnitettävä huomiota, jotta tilanne saadaan pysymään sellaisena.

Päiväkodin johtajien määrässä on tehty uudelleenjärjestelyjä vuonna 2025. Hiidenvainion ja Satumetsän päiväkodit yhdistyivät hallinnolliseksi kokonaisuudeksi. Johtajuusjärjestelmän uudistus ja toiminnan muutos vie aikaa ja haastaa sekä työntekijöitä että uutta johtajaa.

Toiminnallisiin riskeihin sisältyvät päiväkotien piha-alueet ja niissä sijaitsevat leikkivälineet. Päiväkotipihojen kunnossapitoon ja välineiden uusimiseen varataan raha teknisen toimen investointeihin. Yhteistyötä teknisen toimen ja varhaiskasvatuksen kanssa tulee lisätä ja tehdä siitä suunnitelmallisempaa.

Varhaiskasvatuksen henkilöstö

ammattinimike	**TA2026**	**1.9.2026**	**TA 2027**
varhaiskasvatusjohtaja	1	1	1
varhaiskasvatuksen opettaja	24	21	23
varhaiskasvatuksen sosionomi	5	7	9
varhaiskasvatuksen erityisopettaja	3	3	3
lastenhoitaja	42	30	29
Ryhmän lisäresurssi	6 *määritellään vuosittain toimikaudeksi kerrallaan, osa on vakituisia lastenhoitajia*	8	7
kiertävä sijainen lastenhoitaja	2	2	2
resurssityöntekijä lastenhoitaja	5	4	4
päiväkodinjohtaja	3	3	3
Palveluneuvoja	2	2	2
ict-tuki perusopetuksesta	0,1	0,1	0,1

Talousarvioesitykseen sidotut tavoitteet

Tavoite	Arviointikriteeri/ mittari	TP 2025	TA 2027
Kasvavaan /muuttuvaan varhaiskasvatus-palvelujen tarpeeseen vastataan toiminnan edellyttämin tilaratkaisuin tai muita palvelutuotanto vaihtoehtoja hyödyntäen	Omien toimitilojen määrä ja täyttöasteen seuranta Muiden palveluntuotanto vaihtoehtojen määrä ja käyttö	Omien päiväkotien täyttöaste 93,95 % Varhaiskasvatuksen osallistumisaste oli 31.12.2025 77,2 % Yksityisen varhaiskasvatuksen osuus n 20 %	Omat päiväkodit 5 Täyttöaste yli 92 % Varhaiskasvatuksen osallistumisaste Ruskolla on vähintään sama kuin valtakunnallinen osallistumisaste Yksityisen varhaiskasvatuksen määrä pysyy alle 30 %
Verkostoituminen yli sektorirajojen ja sen näkyminen toiminnassa	yhteistoimintamuodot ja määrät	Yhteistyö on toiminut suunnitelman mukaan. Yhteistyötä vahvistaa perusopetuksen ja esiopetuksen yhteinen erityisopettaja.	Toiminnallinen yhteistyö esi- ja alkuopetuksessa kaikissa esiopetusryhmissä.
Palvelujärjestelmän kehittäminen ja asiakkaiden osallisuus palveluprosesseissa Positiivinen palvelukokemus	Asiakaskyselyjen vastaus% sekä huoltajien antaman arvosanan keskiarvo. Kyselyn asteikko on 1-5	Asiakastyytyväisyyskysely n vastausprosentti oli 34 % Yksikkökohtainen tulos yli 4,3 ylittyi neljän päiväkodin osalta, yhden osalta tulos jäi alle. Positiivinen palvelukokemus keskiarvo 4,2	Joka vuosi kaikille asiakkaille tyytyväisyyskyselyt. Tyytyväisyyskyselyt on jaettu kolmeen osaan ja osat ovat: Varhaiskasvatuksen aloitus, tuki varhaiskasvatuksessa sekä pedagogisen laadun arviointi. Vastaus% yli 50 Yksikkökohtainen tulos yli 4,3 Positiivinen palvelukokemus tulos yli 4

Tavoite	Arviointikriteeri/ mittari	TP 2025	TA 2027
Pedagogisen toiminnan laadun arviointi ja varmistaminen: lähiympäristön hyödyntäminen, liikunnan kautta tekeminen, toiminnallinen oppiminen ja positiivinen vuorovaikutus sekä vahvuuksien hyödyntäminen.	Asiakastyytyväisyys-kyselyn ja henkilökunnan itsearvioinnin tulokset pedagogisen toiminnan laadusta. Henkilöstön, tiimin ja yksikön oma arviointi, arviointityökalua käyttäen sekä arvioinnin tekeminen olemassa oleviin asiakirjoihin (ryhmävasu, tiimisopimus) Kansallinen laadunarviointijärjestelmä Valssin kautta tehtävät kyselyt.	Pedagogisen toiminnan laatu sekä asiakastyytyväisyyskyselyn että henkilöstölle tehdyssä pedagogisen toiminnan kyselyn perusteella, oli erittäin hyvä, keskiarvo 4,4 / 5 Kansallinen laadunarviointikysely (Valssi) otettiin käyttöön 2025. Sen avulla arvioitiin vuorovaikutuksen sensitiivisyyttä ja ilmaisun tapoja sekä laadunhallinnan ja toiminnan systemaattisuutta. Kaikki ryhmät hyödynsivät lähiympäristöä toiminnassaan ja liikuntaa toteutettiin viikoittain. Toiminnallinen oppiminen ja positiivinen vuorovaikutus sekä vahvuuksien hyödyntäminen toteutui kiitettävästi.	Asiakastyytyväisyyskysely + pedagogisen laadun arviointikysely henkilöstölle vuosittain Lähiympäristön hyödyntäminen, toiminnallinen oppiminen ja liikunnan kautta tekeminen toteutuvat viikoittain joka ryhmässä Positiivinen vuorovaikutus sekä vahvuuksien hyödyntäminen toteutuvat päivittäin kaikkien kasvattajien toiminnassa Kansallisen laadunarviointikyselyn Valssin käyttö: 1-2 kyselyä / vuosi
Lapsuudessa helposti saatava tuki	Henkilöstön ja huoltajien arvio. Tuen toteutuminen ryhmissä tarpeen mukaan. Kyselyn asteikko 1-5	Asiakastyytyväisyyskyselyn sekä henkilöstölle suunnatun kyselyn perusteella tuki toteutui ryhmissä hyvin. Keskiarvo huoltajien arvioimana oli 4,4 ja henkilöstön arvioimana 4,1.	Kysely henkilöstölle ja huoltajille tuen toteutumisesta. Tavoitteena keskiarvo yli 4.

Tavoite	Arviointikriteeri/ mittari	TP 2025	TA 2027
Sähköisten palvelujen käyttö	Sähköisten palvelujen määrä ja asiakasprosessin kehittäminen	Toiminnanohjausjärjestelmä Päikyn käyttöä on tehostettu ja hallinnollinen työ on paremmin organisoitunutta sekä sujuvampaa. Päikyn työvuorosuunnittelu otettiin käyttöön syksyllä 2025.	Varhaiskasvatuksen uuden toiminnanohjausjärjestelmän käytön tehostaminen edelleen. Sisältää Päikky hallinnon, Päiväkodin ja Työvuorosuunnittelun.
Yhteisöllisen kulttuurin synnyttäminen	Vanhempaintoimikuntien määrä Yhteistyö lähiympäristön, esim. vanhusten, koulujen, kolmannen sektorin kanssa. Todennetaan toimintakertomuksista	Jokaisessa varhaiskasvatusyksikössä toimii vanhempaintoimikunta. Yhteistyö lähiympäristön kanssa ei toteutunut täysin tavoitteen mukaisesti. Yhteistyötä tehtiin seurakunnan kanssa säännöllisesti, mutta muuten yhteistyö oli epäsäännöllistä.	Jokaisessa yksikössä tai kunnanosassa aktiivinen vanhempaintoimikunta, toimintaa vähintään kaksi kertaa vuodessa. Yhteistyö lähiympäristön kanssa suunnitelmallista, toimivaa ja säännöllistä jokaisessa yksikössä.
Mentorointi: Uusien työntekijöiden perehdyttäminen mentoreiden avulla työhön. Uudempien ja kokeneempien työntekijöiden yhdistäminen Suunnitelmallinen toiminta mentoroinnin osalta koko varhaiskasvatuksessa	Mentoreiden ja mentoroitavien määrä. Toiminta saatu käyntiin.		Kaikille uusille varhaiskasvatuksessa aloittaville työntekijöille valitaan samasta ammattikunnasta mentori, joka ohjaa työntekijää käytännön työn alkuun. Alalla aloittavien työntekijöiden ja kokeneempien työntekijöiden yhdistäminen niin että he saavat tukea toisiltaan. Tapaamiset kaksi kertaa kaudessa.

Tavoite	Arviointikriteeri/ mittari	TP 2025	TA 2027
Työhyvinvoinnin kehittäminen	Työhyvinvointikysely vuosittain. Pulssi-kysely henkilökunnan käyttöön. Työterveyden tilastot ja niiden huomioiminen johtamisessa. Sairauspoissaolojen määrä. Yhteistyö työterveyden kanssa. Toteutuneiden tapaamisten määrä ja sisällöllinen anti.		Työhyvinvointikyselyn tulos parempi kuin vuonna 2026. Pulssi-kyselyn (tai vastaavan) käyttöönotto ja sen käytön seuranta. Työterveyden tilastojen tarkastelu säännöllisesti ja niiden käyttäminen johtamisen tukena. Sairauspoissaolojen seuranta ja vähentäminen. Yhteistyötapaamiset työterveyden kanssa toteutuvat säännöllisesti ja tukevat työntekijöiden työhyvinvointia.

Lasten määrät eri päiväkodeissa Ruskolla.
Suluissa päiväkodin laskennallinen lapsimäärä. Alle 3-vuotiaiden kerroin on 1,75.
Keväälle 2027 on jonossa 16 lasta Ruskon taajamaan (joista 13 alle 3 v., laskennallinen lapsimäärä 22,75) ja kaksi Vahdon taajamaan. Ruskolla kaikki ryhmät täyttyvät tammikuun loppuun mennessä.

	31.12.2025	**30.9.2026**
Karhukallion päiväkoti (140)	**111**	**106 (125,5)**
joista alle 3-v.	21	26
Satumetsän päiväkoti (78)	**67**	**61 (70)**
joista alle 3-v.	19	12
Hiidenvainion päiväkoti (42)	**59**	**41**
joista alle 3-v.	0	0
Laukolan päiväkoti (63)	**52**	**46**
joista alle 3-v.	0	0
Jokikummun päiväkoti (35)	**23**	**25 (35,5)**
joista alle 3-v.	11	14
Norlandia Apila (yksityinen)	**59**	**55**
joista alle 3-v.	16	23

Lapsimäärät yksityisessä varhaiskasvatuksessa

	2023	**2024**	**2025**	**TA 2027**
Yksityinen päiväkoti	117	97	59	54
Yksityinen perhepäivähoito	23	11	12	14

Tukimuoto/vuosi	**TP2023**	**TP2024**	**TP2025**	**TA 2027**
Kotihoidontuki	205 697	158 165	156 336	150 000
Kotihoidontuen kuntalisä	33 481	26 186	4 193	0
Osittainen hoitoraha	27 124	24 312	28 997	30 000
Joustava hoitoraha	49 953	46 804	39 269	50 000
Palveluseteli	1 102 408	1 272 137	976 155	1 000 000
Yhteensä	1 419 338	1 527 604	1 204 950	1 230 000

Tuloarviot ja määrärahat

Ulkoiset	*Tp 2025**	*Ta2026*	*Mta2026*	*Ta2027*	*Ts2028*	*Ts2029*
Toimintatuotot	450 469	345 000	345 000	441 000	452 025	463 325
Toimintakulut	-5 115 709	-5 404 340	-5 404 340	-5 251 118	-5 393 934	-5 540 636
josta palvelujen ostot	-1 183 275	-1 291 427	-1 291 427	-1 106 351	-1 134 011	-1 162 363
Toimintakate	-4 665 239	-5 059 340	-5 059 340	-4 810 118	-4 941 909	-5 077 311
Sisäiset						
Toimintatuotot						
Toimintakulut	-1 126 885	-1 199 849	-1 199 849	-1 254 388	-1 279 474	-1 305 064
Toimintakate	-1 126 885	-1 199 849	-1 199 849	-1 254 388	-1 279 474	-1 305 064
Ulkoiset+Sisäiset						
Toimintatuotot	450 469	345 000	345 000	441 000	452 025	463 325
Toimintakulut	-6 242 594	-6 604 189	-6 604 189	-6 505 506	-6 673 408	-6 845 700
Toimintakate (=sitova)	**-5 792 124,37**	**-6 259 189**	**-6 259 189**	**-6 064 506**	**-6 221 383**	**-6 382 375**
muut laskennalliset erät	-276 060	-483 774	-483 774	-482 589	-482 589	-482 589
poistot	-14 691,19	-18 065	-18 065	-18 000	-18 000	-18 000
nettomenot/asukas	-954,03	-1 053,45	-1 053,45	-1 028,85	-1 053,44	-1 078,67

* sisältää hallinnon kulut, jotka siirtyivät opetus- ja varh.kasv. hallinon tehtäväalueelle 1.1.2026.

13.8. Perusopetus

Toimielin Opetus- ja varhaiskasvatuslautakunta
Tehtäväalue Perusopetus
Vastuuhenkilö Sivistysjohtaja

Tehtäväalueen kuvaus

Perusopetusta järjestetään Hiidenvainion, Kirkonkylän, Laukolan ja Maunun kouluissa hyväksytyn opetussuunnitelman ja koulujen lukuvuosisuunnitelmien mukaisesti. Aamu- ja iltapäivätoiminta järjestetään kunnan omana toimintana koko kunnan alueella.

Luokkamuotoinen erityisopetus järjestetään oman kunnan peruskouluissa. Ruotsinkielinen perusopetus järjestetään Turussa ja vaativaa erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden opetus järjestetään tarvittaessa ostopalveluna. Ostopalvelujen tarve ja järjestämispaikat arvioidaan oppilaskohtaisesti.

Toiminnan painopisteet vuonna 2027

Lukuvuonna 2026–2027 Ruskon perusopetuksessa on yhteensä 841 oppilasta, joista 786 opiskelee yleisopetuksessa ja 55 erityisluokissa. Koulukohtaiset kokonaisoppilasmäärät ovat Hiidenvainion koulussa 141, Laukolan koulussa 127, Kirkonkylän koulussa 274 ja Maunun koulussa 299 oppilasta. Maunun koulussa opiskelevat kunnan kaikki 7.–9. vuosiluokkien oppilaat. Oppilasmäärän kehitystä seurataan kouluittain ja vuosiluokittain osana perusopetuksen toiminnan, henkilöstöresurssien, opetusryhmien ja tilatarpeiden suunnittelua.

Vuonna 2027 jatketaan oppimisen tuen uudistuksen toimeenpanoa ja vakiinnutetaan uudistuneen lainsäädännön mukaiset toimintatavat koulujen arkeen. Toiminnassa yhteensovitetaan suunnitelmallisesti oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt, ryhmäkohtaiset tukimuodot ja oppilaskohtaiset tukitoimet. Erityistä huomiota kiinnitetään tuen oikea-aikaisuuteen, opetusryhmien toimivuuteen, henkilöstön osaamiseen sekä koulujen yhdenmukaisiin käytäntöihin.

Oppilaiden hyvinvointia, kouluun kiinnittymistä ja säännöllistä läsnäoloa vahvistetaan koulujen yhteisöllisillä toimintatavoilla, poissaolojen suunnitelmallisella seurannalla sekä moniammatillisella yhteistyöllä. Turvallista oppimisympäristöä kehitetään ennaltaehkäisevästi, ja kiusaamisen, häirinnän ja väkivallan ehkäisemistä koskevien toimintamallien toteutumista seurataan. Liikunnallisen elämäntavan edistäminen sisällytetään koulujen toimintakulttuuriin ja lukuvuosisuunnitelmiin.

Talousarvioon sidotut tavoitteet

Vuoden 2027 talousarvioon sidotuissa tavoitteissa painottuvat opetuksen laadun arviointi, oppilaiden hyvinvoinnin ja kouluun kiinnittymisen vahvistaminen sekä lasten ja nuorten yhdenvertaisten harrastusmahdollisuuksien edistäminen. Opetuksen laatua seurataan osallistumalla vuosiluokilla 7–9 valtakunnallisiin oppiainekohtaisiin arviointeihin mahdollisuuksien mukaan. Oppilaiden hyvinvointia, kouluyhteisöön kuulumista ja poissaoloja seurataan koulujen omilla kyselyillä, KiVa Koulu -kartoituksella, TEAviisarin, Move!-mittausten ja kouluterveyskyselyn tuloksilla sekä opiskeluhuollon ja oppilaskuntien kautta saatavalla tiedolla. Harrastamisen Ruskon mallin mukaisella kerhotoiminnalla

tarjotaan kaikilla kouluilla maksuttomia, lasten ja nuorten toiveisiin perustuvia harrastuksia koulupäivän yhteydessä.

Tavoite	**Arviointikriteeri/mittari**	**TA 2026**	**TA 2027**
Opetuksen laadun arviointi	Osallistutaan vuosiluokilla 7–9 mahdollisiin oppiainekohtaisiin valtakunnallisiin arviointeihin.	Tavoitteena on valtakunnallinen keskiarvo tai sen ylittäminen. Osallistutaan mahdollisuuksien mukaan myös muihin valtakunnallisiin arviointeihin, kuten Karvin arviointeihin.	Vuosiluokilla 7–9 osallistutaan valtakunnallisiin oppiainekohtaisiin arviointeihin mahdollisuuksien mukaan, ja tuloksia hyödynnetään opetuksen kehittämisessä. Tavoitteena on valtakunnallinen keskiarvo tai sen ylittäminen.
Oppilaiden hyvinvointi ja kouluun kiinnittyminen	Oppilaiden hyvinvointia, kouluyhteisöön kuulumista ja poissaoloja seurataan koulujen omilla kyselyillä, KiVa Koulu -kartoituksella, TEAviisarin, Move!-mittausten ja kouluterveyskyselyn tuloksilla sekä opiskeluhuollon ja oppilaskuntien kautta saatavalla tiedolla. Primus- ja Wilma-tietoa analysoidaan sovittujen mittarien avulla.	Hyvinvointitiedon ja poissaolodatan käyttöä kehitetään oppimisen, viihtyvyyden, hyvinvoinnin ja yhteisen toiminnan vahvistamiseksi. Poissaolojen yhteyttä oppimiseen ja hyvinvointiin tarkastellaan Primus- ja Wilma-tiedon sekä muiden rekisteri- ja kyselyaineistojen avulla.	Hyvinvointi- ja poissaolotietoa seurataan säännöllisesti koulu- ja kuntatasolla. Tulokset käsitellään yhteisöllisessä opiskeluhuollossa ja niitä hyödynnetään ennaltaehkäisevien toimien, varhaisen tuen ja kouluun kiinnittymistä vahvistavien käytäntöjen suunnittelussa. Poissaolotiedot käsitellään vähintään kaksi kertaa lukuvuodessa perusopetuksen rehtorien kokouksessa.

Harrastamisen Ruskon malli	Kerhotoiminnan järjestäminen, osallistujamäärät, toiminnan kattavuus kaikissa kouluissa sekä lasten ja nuorten harrastustoiveiden huomioon ottaminen.	Tavoitteena on lisätä lasten ja nuorten hyvinvointia tarjoamalla heidän toiveidensa mukaisia maksuttomia harrastuksia koulupäivän yhteydessä.	Kaikilla Ruskon kouluilla järjestetään maksutonta, lasten ja nuorten toiveisiin perustuvaa kerhotoimintaa koulupäivän yhteydessä. Osallistujamäärä tai toiminnan kattavuus raportoidaan lukuvuosittain.

Arvio merkittävimmistä riskeistä

Perusopetuksen merkittävimmät riskit liittyvät kelpoisuusehdot täyttävän henkilöstön ja sijaisten saatavuuteen, oppimisen tuen uudistuksen edellyttämiin henkilöstö- ja resurssitarpeisiin sekä henkilöstön työkuormituksen kasvuun. Oppilaiden tuen tarpeiden moninaistuminen voi lisätä painetta opetusryhmien muodostamiseen, koulunkäynninohjauksen ja erityisopetuksen kohdentamiseen, opiskeluhuollon palveluihin sekä koulutilojen tarkoituksenmukaiseen käyttöön.

Taloudellisina riskeinä korostuvat valtionosuuksien ja muun rahoituksen riittävyys suhteessa lakisääteisten tehtävien toimeenpanoon, oppimisen tuen kasvaviin tarpeisiin sekä mahdollisiin ostopalvelujen ja koulukuljetusten kustannusten muutoksiin. Oppilasmäärän ennakoitua nopeampi muutos tai koulujen väliset erot oppilasmäärän kehityksessä voivat vaikeuttaa henkilöstöresurssien, opetusryhmien ja tilojen pitkäjänteistä suunnittelua. Myös koulukiinteistöjen kunnossa tai käytettävyydessä ilmenevät ennakoimattomat muutokset voivat aiheuttaa toiminnallisia ja taloudellisia lisäkustannuksia.

Toiminnassa seurataan oppilaiden hyvinvointiin, poissaoloihin, kouluun kiinnittymiseen, kiusaamiseen, häirintään, väkivaltatilanteisiin ja muuhun turvallisuuteen liittyviä riskejä. Riskien hallinnassa keskeisiä toimenpiteitä ovat henkilöstöresurssien suunnitelmallinen ja tarveperusteinen kohdentaminen, poissaolo- ja hyvinvointitiedon seuranta, oppimisen tuen rakenteiden vahvistaminen, henkilöstön osaamisen kehittäminen, turvallisuussuunnitelmien ajantasaisuus sekä koulujen, opiskeluhuollon ja muiden yhteistyötahojen moniammatillisen yhteistyön tiivistäminen.

Perusopetuksen henkilöstö

Ammattinimike	**09/2026**	**TA 2027**
Sivistysjohtaja	1	1
Rehtori (Maunu, Kirkonkylä/Hiidenvainio)	2	2
Koulunjohtaja (Laukola)	1	1

Aineen lehtori/tuntiopettaja	23,1	23,1
Luokanopettaja	25	25
Erityisopettaja	12	13
Koulunkäynninohjaaja	24	24
Toimistosihteeri	1	1
Koulupsykologi	Hyvinvointialueen palvelu	Hyvinvointialueen palvelu
Vastaava kuraattori	Hyvinvointialueen palvelu	Hyvinvointialueen palvelu
Kuraattori	Hyvinvointialueen palvelu	Hyvinvointialueen palvelu
Opinto-ohjaaja	1,4	1,4

Perusopetuksen henkilöstömäärä säilyy vuonna 2027 pääosin vuoden 2026 tasolla. Oppimisen tuen uudistuksen toimeenpanon vahvistamiseksi talousarvioon esitetään yhden laaja-alaisen erityisopettajan lisäystä. Lisäresurssilla vahvistetaan ryhmäkohtaisten tukimuotojen suunnitelmallista toteuttamista, oppilaiden oikea-aikaista tukea ja koulujen mahdollisuuksia järjestää tuki ensisijaisesti oppilaan omassa opetusryhmässä ja lähikoulussa. Henkilöstöresurssien kohdentamista arvioidaan vuosittain oppilasmäärän, opetusryhmien sekä oppimisen ja koulunkäynnin tuen tarpeiden perusteella.

Ruskon perusopetuksen oppilasmäärä on valtakunnalliseen kehitykseen verrattuna säilynyt korkealla tasolla, mutta oppilasmäärän ennakoidaan kääntyvän lähivuosina laskuun. Alakoulun oppilasmäärän huippu ajoittui lukuvuoteen 2023–2024. Lukuvuonna 2026–2027 Ruskon keskustan alueella toimii neljä ensimmäisen vuosiluokan ryhmää ja Laukolan koulussa yksi ensimmäisen vuosiluokan ryhmä. Lukuvuonna 2027–2028 ensimmäisen vuosiluokan aloittavien oppilaiden määrä pienenee, mikä otetaan huomioon opetusryhmien ja henkilöstöresurssien suunnittelussa.

Yläkoulun oppilasmäärä on korkeimmillaan lukuvuonna 2026–2027. Maunun koulussa on 15 yleisopetuksen ryhmää ja koulun kokonaisoppilasmäärä on 299. Lukuvuodesta 2027–2028 alkaen yläkoulun oppilasmäärän ennakoidaan kääntyvän hienoiseen laskuun. Oppilasmäärän muutosten vaikutuksia opetusryhmien määrään, tuntikehykseen ja henkilöstötarpeeseen arvioidaan vuosittain talousarvion ja lukuvuosisuunnittelun yhteydessä.

Perusopetuksen koulukohtaiset tunnusluvut, lukuvuosi 2024–2025				
Lukuvuosi 2024–2025	**Maunu**	**Kirkonkylä**	**Laukola**	**Hiidenvainio**
Oppilaita	254	274	128	129
Luokkia	13	12	7	6
Keskim. luokkakoko	19,54	22,83	18,29	21,50
Pienluokka	12	2	20	12

Tuntikehys	437,58	343	188	148
Tuntikehys/yleisopetuksen oppilaat	1,72	1,25	1,47	1,15
Oppilaita/opettaja	10,16	22,83	18,29	21,50
Kuljetettavat oppilaat	86	17	43	8

Perusopetuksen koulukohtaiset tunnusluvut, lukuvuosi 2025–2026				
Lukuvuosi 2025–2026	**Maunu**	**Kirkonkylä**	**Laukola**	**Hiidenvainio**
Oppilaita	256	274	119	123
Luokkia	14	12	6	6
Keskim. luokkakoko	18,29	22,83	19,83	20,50
Pienluokkaoppilaita	19	3	20	12
Tuntikehys	462,24	349	160	154
Tuntikehys/yleisopetuksen oppilaat	1,81	1,27	1,34	1,25
Oppilaita/opettaja	10,24	22,83	19,83	20,50
Kuljetettavat oppilaat	89	15	40	9

Perusopetuksen koulukohtaiset tunnusluvut, lukuvuosi 2026–2027				
Lukuvuosi 2026–2027	**Maunu**	**Kirkonkylä**	**Laukola**	**Hiidenvainio**
Oppilaita	277	256	120	133
Luokkia	15	12	6	7
Keskim. luokkakoko	18,47	21,33	20,00	19,00
Erityisluokkaoppilaita	22	18	7	8
Tuntikehys	498,9	351	156	177
Tuntikehys/yleisopetuksen oppilaat	1,80	1,37	1,3	1,33
Oppilaita/opettaja	10,65	21,33	20,00	19,00
Kuljetettavat oppilaat	95	14	28	8

20.9. oppilasmäärät	**2023-2024**	**2024-2025**	**2025-2026**	**2026-2027**	**2027-2028**
yhteensä	827	830	826	859	798
Maunun koulu	243	266	275	302	290
Kirkonkylänkoulu	284	275	277	275	269
Laukolan koulu	158	148	139	140	116
Hiidenvainion koulu	142	141	135	142	123

OPPILAAT KESKIM.	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	muutos 2024/25	muutos 2025/26	muutos 2026/27
yhteensä	829	829	839	834	0,0 %	1,2 %	-0,6 %
Maunun koulu	253	270	286	297	6,7 %	5,9 %	3,8 %
Kirkonkylän koulu	280	276	276	273	-1,4 %	0,0 %	-1,1 %
Laukolan koulu	154	144	139	130	-6,5 %	-3,5 %	-6,5 %
Hiidenvainion koulu	142	139	138	134	-2,1 %	-0,7 %	-2,9 %

Ulk., sis, vyör., nettokustannukset:	**tp2024**	**tp2025**	**ta2026**	**ta2027**	muutos 2024/25	muutos 2025/26	muutos 2026/27
Yhteensä	7 524 134	7 723 910	8 405 308	8 861 034	2,7 %	8,8 %	5,4 %
Maunun koulu	2 479 449	2 668 862	3 691 104	3 672 174	7,6 %	38,3 %	-0,5 %
Kirkonkylän koulu	1 799 800	1 780 839	2 125 531	2 417 734	-1,1 %	19,4 %	13,7 %
Laukolan koulu	1 113 374	1 118 798	1 520 404	1 512 155	0,5 %	35,9 %	-0,5 %
Hiidenvainion koulu	758 481	780 896	1 068 269	1 258 971	3,0 %	36,8 %	17,9 %
Erityisopetus	1 373 030	1 374 515			0,1 %	-100,0 %	

Kustannukset per oppilas:	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	muutos 2024/25	muutos 2025/26	muutos 2026/27
Koulut yhteensä	9 076	9 317	10 018	10 625	2,7 %	7,5 %	6,1 %
Maunun koulu	11 456	11 543	12 906	12 364	0,8 %	11,8 %	-4,2 %
Kirkonkylän koulu	8 084	8 110	7 701	8 856	0,3 %	-5,0 %	15,0 %
Laukolan koulu	8 886	9 427	10 938	11 632	6,1 %	16,0 %	6,3 %
Hiidenvainion koulu	6 998	7 276	7 741	9 395	4,0 %	6,4 %	21,4 %

Tuloarviot ja määrärahat

Ulkoiset	*Tp 2025**	*Ta2026*	*Mta2026*	*Ta2027*	*Ts2028*	*Ts2029*
Toimintatuotot	702 389	568 794	568 794	533 844	547 190	560 869
Toimintakulut	-6 329 907	-6 625 392	-6 625 392	-6 962 603	-7 154 079	-7 350 839
josta palvelujen ostot	-861 043	-755 152	-755 152	-767 267	-786 448	-806 107
Toimintakate	-5 627 518	-6 056 598	-6 056 598	-6 428 759	-6 606 889	-6 789 970
Sisäiset						
Toimintatuotot						
Toimintakulut	-2 079 411	-2 111 675	-2 111 675	-2 144 562	-2 187 454	-2 231 203
Toimintakate	-2 079 411	-2 111 675	-2 111 675	-2 144 562	-2 187 454	-2 231 203
Ulkoiset+Sisäiset						
Toimintatuotot	702 389	568 794	568 794	533 844	547 190	560 869
Toimintakulut	-8 409 318	-8 737 067	-8 737 067	-9 107 165	-9 341 533	-9 582 042
Toimintakate (=sitova)	**-7 706 929**	**-8 168 273**	**-8 168 273**	**-8 573 321**	**-8 794 343**	**-9 021 173**
muut laskennalliset erät	-323 981	-590 778	-590 778	-625 841	-625 841	-625 841
poistot	-87 850	-77 244	-77 244	-49 335	-49 335	-49 335
nettomenot/asukas	-1 273,33	-1 376,80	-1 376,80	-1 449,38	-1 484,02	-1 519,57

* sisältää hallinnon kulut, jotka siirtyivät opetus- ja varh.kasv. hallinon tehtäväalueelle 1.1.2026.

13.9. Hyvinvointipalvelut

HYVINVOINNIN JOHTAMISEN JA EDISTÄMISEN PALVELUT
Toimielin Hyvinvointilautakunta
Tehtäväalue Hyvinvointitoimiala
Vastuuhenkilö Hyvinvointijohtaja

Tehtäväalueen kuvaus

Hyvinvointitoimiala vastaa kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä. Toimiala seuraa väestöryhmittäistä hyvinvointia ja koordinoi monialaista yhteistyötä kunnan eri toimialojen, hyvinvointialueen sekä kolmannen sektorin kanssa.

Toimialaan kuuluvat kirjasto- ja kulttuuripalvelut sekä liikunta- ja nuorisopalvelut. Lisäksi toimiala vastaa vaikuttamistoimielinten toiminnan kehittämisestä, osallisuuden ja kansalaistoiminnan edistämisestä, vapaan sivistystyön ja taiteen perusopetuksen järjestämisestä sekä kunnan työhyvinvoinnin ja viestinnän kokonaisuuksien koordinoinnista ja kehittämisestä.

Olennaiset muutokset ja tapahtumat

Vuonna 2027 hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä ohjataan kunnan hyvinvointisuunnitelman pohjalta. Väestön hyvinvointia ja palvelujen käyttöä koskevaa tietoa hyödynnetään toiminnan kohdentamisessa. Yhteistyötä Varsinais-Suomen hyvinvointialueen, kunnan muiden toimialojen ja järjestöjen kanssa jatketaan erityisesti asioissa, joissa kuntalaisten tarpeisiin vastaaminen edellyttää yhteisiä toimia.

Lapsiperheiden arkea tuetaan nanny-palvelulla uuden sopimuksen mukaisesti. Lasten ja nuorten maksutonta harrastustoimintaa järjestetään kouluilla Harrastamisen Suomen mallin mukaisesti. Liikuntapalveluissa painotetaan vähän liikkuvien kuntalaisten tavoittamista ja liikuntaneuvonnan kehittämistä sekä kehitetään toimintaa hankkeiden avulla. Loppuvuonna 2026 vakiinnutettua koulunuorisotyötä jatketaan osana koulujen arkea. Etsivän nuorisotyön ja työllisyyspalvelujen yhteistyötä tiivistetään, jotta nuoret tavoitetaan ja heidät voidaan ohjata tarvitsemiinsa palveluihin. Yhdistysyhteistyön ja avustusten painopisteitä tarkastellaan suhteessa kunnan hyvinvointitavoitteisiin.

Uuden kunnantalo–kirjaston käyttöönotto muuttaa kirjastopalvelujen toimintaympäristöä ja mahdollisuuksia järjestää toimintaa yhdessä muiden toimijoiden kanssa. Uusien tilojen palvelukäytäntöjä kehitetään ja niiden vaikutusta kirjaston saavutettavuuteen ja käyttöön seurataan. Kunnan henkilöstön työhyvinvointia kehitetään yhteistyössä muiden toimialojen kanssa ja vahvistetaan esihenkilötyön tukea.

Selonteko merkittävimmistä riskeistä

Palvelutarpeiden muutokset ja yhteistyötehtävien lisääntyminen voivat kasvattaa työmäärää käytettävissä olevia resursseja nopeammin.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tulokset riippuvat myös kunnan muiden toimialojen, hyvinvointialueen ja järjestöjen toiminnasta. HYTE-kertoimen kehitystä seurataan, sillä sen muutokset vaikuttavat kunnan valtionosuuteen.

Talousarvioesitykseen sidotut tavoitteet

Tavoite	**Arviointikriteeri/Mittari**	**TP 2025**	**TA 2027**
Johdetaan kunnan monialaista hyvinvointityötä suunnitelmallisesti ja vaikuttavasti	Hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman päivittäminen TEA-viisari (kuntajohto) HYTE-kerroin Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuus	Toteutunut, suunnitelman päivitys jatkuu 92 80 160 500 €	Käytössä ≥ 90 ≥ 80 ≥ 150 000 €
Vahvistetaan lapsiperheiden arkea helposti saatavalla tuella	Nanny-palvelun asiakastyytyväisyys	100 %	≥ 95 %
Harrastustakuulla turvataan jokaiselle lapselle maksuton harrastus	Harrastuskerhojen määrä	Toteutunut, 35 kpl	≥ 35 kpl
Edistetään kunnan esteettömyyttä	Esteettömyyskartoitusten ja -korjausten investointimäärärahat	Ei määrärahaa talousarviossa 2025	
Avustusjärjestelmä on hyvinvointitavoitteiden suuntainen ja mahdollistaa kansalaistoiminnan tukemisen ja yhteisöllistä palvelutuotantoa	Kohdeavustuksia myönnetään hyvinvointia edistäviin toimiin, yhteisöllisen kulttuurin synnyttämiseen ja kuntalaisten yhteiseen toimintaan osallistumisen mahdollistamiseen	Myönnetty 37 514 €	≥ 35 000 €
Vahvistetaan hyvinvointia edistävää yhteistyötä ja osallistavaa vuorovaikutusta toimialojen ja eri toimijoiden kesken	Seuraparlamentti kokoontuu yhdistysohjelman mukaisesti Kuntalaiskyselyjä ja -keskusteluja järjestetään	2 krt (12.5.2025, 16.12.2025) 5 kpl	≥ 2 krt
Kunnan henkilöstön työhyvinvointia edistetään työhyvinvointisuunnitelman mukaan	Työhyvinvointisuunnitelman toimenpiteiden toteutuminen Työhyvinvointikyselyn toteutus	Toteutunut joka toimialalla (15 kpl), saatu kehittämisavustus 15 000 € Toteutunut esihenkilöiden osalta (henkilöstön kysely alkuvuonna 2026)	Toteutettu ≥ 1 / toimiala Henkilöstön ja esihenkilöiden kyselyt

KIRJASTO- JA KULTTUURIPALVELUT
Toimielin Hyvinvointilautakunta
Tehtäväalue Kirjasto- ja kulttuuripalvelut
Vastuuhenkilö Hyvinvointijohtaja

Tehtäväalueen kuvaus

Kirjastopalvelut tarjoavat kuntalaisille ajantasaisen kokoelman ja kirjastolain mukaiset palvelut osana Vaski-kirjastoverkostoa. Kirjasto edistää lukemista ja monipuolisia lukutaitoja sekä tarjoaa tiloja oppimiseen, kansalaistoimintaan, yhteiskunnalliseen vuorovaikutukseen ja demokratian edistämiseen.

Kulttuuripalvelut edistävät kulttuurin ja taiteen harrastamista sekä vahvistavat kuntalaisten hyvinvointia, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä. Vapaan sivistystyön opetus hankitaan Raisio-opistolta ja taiteen perusopetus Turun musiikinopetus Oy:ltä.

Olennaiset muutokset ja tapahtumat

Uuden kunnantalo–kirjaston käyttöönotto on vuoden 2027 merkittävin muutos kirjasto- ja kulttuuripalveluissa. Uudet tilat parantavat mahdollisuuksia kokoelman esillepanoon, kirjastossa oleskeluun sekä tapahtumien ja muun yhteisen toiminnan järjestämiseen. Kirjaston palvelukäytäntöjä kehitetään uusiin tiloihin sopiviksi, ja tilojen käyttöä sekä asiakkaiden kokemuksia seurataan.

Kirjaston yhteistyötä koulujen kanssa ja hakeutuvaa työtä jatketaan. Uusien tilojen tarjoamia mahdollisuuksia hyödynnetään lukemisen, monipuolisten lukutaitojen ja kuntalaisten välisen vuorovaikutuksen edistämisessä. Kokoelman kehittämisessä huomioidaan palvelujen siirtyminen väliaikaisista tiloista uuteen kirjastoon.

Kulttuuripalveluissa uusi kirjasto tarjoaa mahdollisuuksia järjestää näyttelyitä, kirjailijavierailuja ja muita tilaisuuksia yhteistyössä yhdistysten ja muiden toimijoiden kanssa. Kulttuurihyvinvointipalveluja ja taidekasvatusta jatketaan, ja vapaan sivistystyön opetusta sekä taiteen perusopetusta järjestetään yhteistyökumppaneiden kanssa.

Selonteko merkittävimmistä riskeistä

Uuden kunnantalo–kirjaston käyttöönotto ja palvelujen vakiinnuttaminen uusiin tiloihin voivat tilapäisesti lisätä henkilöstön työkuormaa ja aiheuttaa häiriöitä palveluissa. Tilojen laajeneva käyttö edellyttää toimivia turvallisuus- ja kulunvalvontakäytäntöjä sekä selkeää työnjakoa tiloja käyttävien toimijoiden kesken.

Henkilöstön saatavuus ja sijaisten järjestäminen ovat edelleen riskejä erityisesti pienessä työyhteisössä, jossa yksittäisen työntekijän poissaolo voi vaikuttaa palvelujen saatavuuteen.

Talousarvioesitykseen sidotut tavoitteet

Tavoite	Arviointikriteeri/Mittari	TP 2025	TA 2027
Kirjastotoimen resursointi on riittävä.	Toimintakulut € / asukas Aineistomääräraha € / asukas Henkilötyövuodet / 1000 asukas	47,5 € 7 € 0,7	≥ 47,5 € ≥ 7 € ≥ 0,7
Kirjastopalveluiden toiminnan painopisteet ovat tarkoituksenmukaisia.	Lainat / asukas Fyysiset käynnit / asukas Ulkopuolisten järjestämiä tapahtumia kirjastossa	14,6 4,4 5	≥ 16 ≥ 6 ≥ 10
Kulttuuria edistetään osana kuntalaisten terveyttä ja hyvinvointia.	Pisteet kulttuurin TEA-viisarissa Kulttuurihyvinvointipalveluiden tarve tunnistetaan ja niitä tarjotaan talouteen sopeutetun suunnitelman mukaan	77 Toteutunut	≥ 77 Toteutunut
Tarjotaan taidekasvatusta ja mahdollisuus suorittaa tutkinto taiteen perusopetuksessa.	Taidekasvatusta järjestetään suunnitelman mukaan Taiteen laajan oppimäärän perusopetukseen opiskelijoiden määrä	Toteutunut 18	Toteutunut 18
Kannustetaan elinikäiseen oppimiseen järjestämällä vapaan sivistystyön opetusta.	Toteutuneiden opetustuntien määrä Opetukseen osallistuneiden määrä	472 831	480 850

LIIKUNTA- JA NUORISOPALVELUT
Toimielin Hyvinvointilautakunta
Tehtäväalue Liikunta- ja nuorisopalvelut
Vastuuhenkilö Hyvinvointijohtaja

Tehtäväalueen kuvaus

Liikuntapalvelut edistävät kuntalaisten liikkumista tarjoamalla liikuntalain mukaisia liikuntaolosuhteita ja -palveluja sekä tukemalla paikallisten liikunta- ja urheiluseurojen toimintaa. Palveluissa huomioidaan erityisesti kuntalaiset, joilla on esteitä omaehtoiseen liikkumiseen.

Nuorisopalvelut tukevat nuorten kasvua, itsenäistymistä ja osallisuutta järjestämällä nuorille toimintaa, avoimia tiloja ja mahdollisuuksia vaikuttaa. Etsivä nuorisotyö tavoittaa tukea tarvitsevia nuoria ja auttaa heitä löytämään koulutukseen, työelämään tai muihin palveluihin johtavia polkuja. Koulunuorisotyö tarjoaa nuorille tukea koulun arjessa ja vahvistaa kouluyhteisön hyvinvointia ja turvallisuutta.

Olennaiset muutokset ja tapahtumat

Vuonna 2027 liikuntapalveluissa jatketaan vähän liikkuville suunnattujen palvelujen kehittämistä käynnissä olevien liikuntahankkeiden avulla. Liikuntaneuvontaa ja matalan kynnyksen liikuntamahdollisuuksia kehitetään yhteistyössä hyvinvointialueen ja paikallisten toimijoiden kanssa. Liikuntaolosuhteiden kehittämistä jatketaan kunnan investointien ja hankkeiden puitteissa.

Loppuvuonna 2026 vakiinnutettu koulunuorisotyö jatkuu osana nuorisopalveluja, ja toimintaa laajennetaan alakouluihin. Etsivän nuorisotyön yhteistyötä Turun työllisyysalueen kanssa tiivistetään, jotta nuorten tavoittaminen sekä ohjautuminen koulutukseen, työhön ja muihin tarvittaviin palveluihin paranevat.

Avoin nuorisotyö, leirit ja muu nuorille suunnattu toiminta jatkuvat. Harrastamisen Suomen mallin toimintaa laajennetaan, ja maksuttomia harrastusmahdollisuuksia kehitetään lasten ja nuorten tarpeiden pohjalta yhteistyössä koulujen ja paikallisten toimijoiden kanssa.

Selonteko merkittävistä riskeistä

Liikunta- ja nuorisopalvelujen tehtäväkenttä on laaja suhteessa käytettävissä olevaan henkilöstöön. Useiden pienten hankkeiden samanaikainen suunnittelu, toteutus ja raportointi kuormittavat henkilöstöä ja voivat vähentää peruspalvelujen kehittämiseen käytettävää aikaa. Hankkeiden aikataulujen ja rahoitusehtojen yhteensovittaminen edellyttää riittävää koordinointia.

Koulunuorisotyön laajentaminen alakouluihin sekä etsivän nuorisotyön yhteistyön tiivistäminen työllisyysalueen kanssa lisäävät tarvetta sopia työnjaosta ja kohdentaa työaikaa. Pienessä henkilöstössä poissaolot voivat heikentää palvelujen saatavuutta, ellei sijaisuuksia ja tehtävien hoitoa pystytä järjestämään.

Talousarvioesitykseen sidotut tavoitteet

Tavoite	Arviointikriteeri/ Mittari	TP 2025	TA 2027
Vahvistetaan terveyttä mahdollistamalla kuntalaisille hyvät liikuntaolosuhteet ja aktiivinen arki	Liikuntapaikkojen ylläpidon resurssit ovat riittävät Liikuntapaikkojen ylläpidosta investointisuunnitelma Tarkastetut ja ylläpidetyt yleiset leikkipuistot ja esitys leikkipaikka-verkoston tiivistämisestä	0,5 htv Kehittämis-suunnitelman laatiminen aloitettu Toteutunut. Esitys sisältyy em. suunnitelmaan	≥ 0,5 htv Käytössä Pidemmän aikavälin suunnitelma valmis
Tarjotaan liikuntapalveluja vähän liikkuville ja niille, joille ei ole tarjolla palveluja	Erityisryhmien ja ikääntyneiden liikuntaryhmien määrät Liikuntaneuvontaa vakiinnutetaan osaksi palvelua	8 kpl Saatu avustusta kolmeen liikuntaneuvonnan hankkeeseen (yht. 40 000 €)	≥ 8 Vakiintunut malli
Turvataan paikallisten	Liikuntaseurojen toimintaa tuetaan	Toteutunut	Toteutunut

urheiluseurojen mahdollisuudet tarjota edullisia liikuntaharrastuksia.	Liikuntaseurojen kanssa suunnitellaan toimintaa yhdessä	Toteutunut, 2 kpl (26.5.2025 ja 23.10.2025)	≥ 2 kpl
Tarjotaan avoimia nuorisopalveluja nuorisotalolla ja verkossa	Toimintapäivien määrä / viikko Verkkonuorisotyö Ylläpidetään moottoripajatoimintaa	5 pv / vko Toteutunut Toteutunut	4 pv / vko Toteutunut Toteutunut
Järjestetään leirejä, retkiä ja tapahtumia nuorille	Tapahtumien määrä	Toteutunut, yht. 17 (leirit 7, retket 5, muut tapahtumat 5)	≥ 15
Tehdään tiivistä kouluyhteistyötä	Nuorisotyö paikalla koululla Ryhmäytykset Yhteisöllisen opiskeluhuollon toimintaan osallistuminen Päihdekasvatustuntien määrä	Toteutunut, 4 pv / vko Toteutunut (vko 34) Toteutunut Toteutunut kaikille 6.–7. luokille (13 krt)	≥ 4 pv / vko Kaikki 7. luokat Toteutunut ≥ 1 ikäluokka
Etsivä nuorisotyö tavoittaa nuoria aikuisia	Etsivän nuorisotyön asiakkaat Yhteistyö työllisyyspalvelujen tiivistynyt	6 kirjattua asiakasta Säännöllisen yhteistyön rakenteet	≥ 10 Toteutunut
Nuorten osallisuutta edistetään	Nuoret mukana suunnittelussa ja päätöksenteossa Nuorten järjestämien tapahtumien määrä Nuorisovaltuuston resurssointi	6 kokousta 3 tapahtumaa TA2025: 1 000 € (kehittämisavustus: 580 €, kulut: 965 €)	≥ 6 kokousta, ≥ 2 aloitetta ≥ 3 tapahtumaa ≥ 1 000 €

Tuloarviot ja määrärahat

Ulkoiset	*Tp 2025*	*Ta2026*	*Mta2026*	*Ta2027*	*Ts2028*	*Ts2029*
Toimintatuotot	121 760,36	127 600	127 600	140 600	144 114	147 717
Toimintakulut	-852 130,96	-969 411	-969 411	-1 013 752	-1 041 001	-1 068 971
josta palvelujen ostot	-156 136,00	-211 915	-211 915	-222 153	-227 711	-233 400
Toimintakate	-730 371	-841 811	-841 811	-873 152	-896 887	-921 254
Sisäiset						
Toimintatuotot	1 444,19					
Toimintakulut	-316 532	-308 586	-308 586	-560 572	-571 783	-583 219
Toimintakate	-315 088	-308 586	-308 586	-560 572	-571 783	-583 219
Ulkoiset+Sisäiset						
Toimintatuotot	123 205	127 600	127 600	140 600	144 114	147 717
Toimintakulut	-1 168 663	-1 277 997	-1 277 997	-1 574 324	-1 612 784	-1 652 190
Toimintakate (=sitova)	**-1 045 459**	**-1 150 397**	**-1 150 397**	**-1 433 724**	**-1 468 670**	**-1 504 473**
muut laskennalliset erät	-63 677	-74 240	-74 240	-77 146	-77 146	-77 146
poistot	-110 428,12	-105 299	-105 299	-93 136	-93 136	-93 136

13.10. Elinvoima- ja viestintäpalvelut

Toimielin Hyvinvointilautakunta
Tehtäväalue Elinvoima- ja viestintäpalvelut
Vastuuhenkilö Hyvinvointijohtaja

Tehtäväalueen kuvaus

Elinvoimapalvelut edistävät yritysten toimintaedellytyksiä, sijoittumista ja kunnan elinvoimaa. Palvelut ylläpitävät yritysyhteistyötä, tuovat yritysten tarpeita kunnan valmisteluun sekä edistävät elinvoimanäkökulman huomioimista muun muassa asumisen, maankäytön ja palveluympäristön kehittämisessä. Elinvoimapalvelut koordinoivat kunnan yhteistyötä Turun työllisyysalueen ja muiden työllisyyttä ja kotoutumista edistävien toimijoiden kanssa. Tehtäviin kuuluvat myös elinvoimaan liittyvien kehittämishankkeiden valmistelu sekä yrityksille ja muille kumppaneille suunnattujen yhteistyötilaisuuksien koordinointi.

Viestintä- ja markkinointipalvelut koordinoivat ja kehittävät kunnan sisäistä ja ulkoista viestintää sekä markkinointia kunnanhallituksen hyväksymien linjausten mukaisesti. Palvelut vastaavat kunnan yhteisistä viestintäkanavista ja -käytännöistä sekä tukevat toimialoja niiden oman toimintansa viestinnässä. Viestinnällä edistetään kuntalaisten tiedonsaantia, palvelujen löydettävyyttä ja osallistumismahdollisuuksia. Markkinoinnilla tuetaan kunnan tunnettuutta ja vetovoimaa.

Olennaiset muutokset ja tapahtumat

Vuonna 2027 elinvoimapalveluissa vahvistetaan säännöllistä yritysyhteistyötä ja yritysten tarpeiden huomioimista kunnan valmistelussa. Yhteistyössä Turun työllisyysalueen ja muiden palveluntuottajien kanssa seurataan, miten työllisyys- ja kotoutumispalvelut

vastaavat Ruskon tarpeisiin, ja edistetään havaittujen puutteiden ratkaisemista. Kunnan kehittämistarpeisiin etsitään tarkoituksenmukaisia yhteistyö- ja rahoitusmahdollisuuksia.

Viestinnässä painopiste siirtyy uudistettujen verkkosivujen ja vuonna 2026 kehitettyjen toimintatapojen käyttöönotosta niiden vakiinnuttamiseen. Toimialojen vastuuta oman toimintansa viestinnästä ja palvelutietojen ajantasaisuudesta vahvistetaan. Samalla kehitetään sisäisen viestinnän käytäntöjä sekä verkkosivujen sisältöjen löydettävyyttä ja saavutettavuutta. Kunnan markkinointia ja yhteisten tapahtumien viestintää suunnitellaan aiempaa yhtenäisemmin.

Tehtäväalueen ensimmäiselle toimintavuodelle asetettuja toiminnallisia tavoitteita ja mittareita on ollut tarpeen tarkistaa, ja niiden kehittäminen toimintaa tarkoituksenmukaisesti ohjaaviksi ja kuvaaviksi on edelleen kesken.

Talousarvioesitykseen sidotut tavoitteet

Tavoite	Arviointikriteeri/ Mittari	TP 2025	TA 2027
Vahvistetaan yritysten toimintaedellytyksiä ja yhteistyötä kunnan kanssa.	Yritys- ja yrittäjäkontaktit, joissa on käsitelty yrityksen kehittämistarvetta. Yrityksen kanssa sovittuun jatkotoimeen edenneet sijoittumis- ja investointitapaukset. Yritys- ja verkostotilaisuudet.		≥ 15 yritys- tai yrittäjäkontaktia. ≥ 4 sijoittumistapausta ja ≥ 4 investointitapausta. ≥ 4 tilaisuutta.
Parannetaan kunnan tontti-, toimitila- ja asumistarjonnan löydettävyyttä ja asioinnin sujuvuutta.	Tarjontatietojen ajantasaisuus kunnan verkkopalveluissa. Kohdennetut markkinointikokonaisuudet. Tontti- ja tilavaraamisen sähköisten palvelujen toimivuus.		Tarjontatiedot tarkistetaan vähintään kaksi kertaa vuodessa. ≥ 3 markkinointikokonaisuutta. Sovitut sähköiset varauspalvelut käytössä ja niiden keskeiset asiointipolut testattu.
Kehitetään työllisyys- ja kotoutumispalveluja Ruskon tarpeiden mukaisesti.	Palvelujen saatavuuden, käytön, kustannusten ja tulosten yhteinen seuranta palveluntuottajien kanssa. Tunnistettuihin palvelupuutteisiin sovitut korjaavat toimet ja niiden eteneminen.		Yhteinen arviointi vähintään kaksi kertaa vuodessa. Olennaisille havaituille palvelupuutteille on sovittu jatkotoimi, vastuutaho ja seuranta.
Kuntalainen löytää palveluja, asiointia ja osallistumista koskevan tiedon helposti.	Verkkosivuille kuvatut ja käyttäjälähtöisesti uudistetut sähköiset palvelut. Keskeisten palvelutietojen ajantasaisuus ja löydettävyys. Viestinnällisesti tuetut osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet.		≥ 20 palvelua kuvattu tai uudistettu. Ennalta valittujen keskeisten palvelusisältöjen tarkistus vähintään kaksi kertaa vuodessa; havaitut puutteet korjattu tai niille sovittu korjausaikataulu. ≥ 10 osallistumis- tai vaikuttamismahdollisuutta.
Vakiinnutetaan oikea-aikainen viestintä ja toimialojen yhteiset viestintäkäytännöt.	Valmistelu- ja päätösviestinnän sisällöt. Toimialojen osallistuminen sisällöntuotantoon. Henkilöstön yhteisen tiedon ajantasaisuus ja löydettävyys intrassa.		≥ 20 valmistelu- ja päätösviestinnän sisältöä. Kaikilla toimialoilla nimetyt viestintävastuut ja sovitut käytännöt käytössä. Keskeiset yhteiset ohjeet tarkistettu, ajantasaiset ja löydettävissä intrasta.

Tuodaan kunnan vahvuuksia ja mahdollisuuksia suunnitelmallisesti valittujen kohderyhmien tietoon.	Kohdennetut markkinointikokonaisuudet ja niiden tulosten seuranta. Kunnan yhteisten tapahtumien viestintä.		≥ 4 markkinointikokonaisuutta, joille on määritelty kohderyhmä, tavoite ja tulosmittari. Kunnan yhteisille tapahtumille on sovittu viestintävastuut, ja viestintä toteutetaan yhteisten käytäntöjen mukaisesti.

Selonteko merkittävimmistä riskeistä

Elinvoima- ja viestintäpalvelujen tehtäväkenttä on laaja suhteessa käytettävissä oleviin henkilöstöresursseihin. Työn hajautuminen useisiin samanaikaisiin tehtäviin voi vähentää mahdollisuuksia suunnitelmien toimeenpanoon ja suunnitelmalliseen kehittämiseen. Viestinnän oikea-aikaisuus ja palvelutietojen ajantasaisuus edellyttävät lisäksi, että toimialat osallistuvat oman toimintansa viestintään ja yhteiset vastuut ovat selkeät.

Työllisyys- ja kotoutumispalvelujen toteutus riippuu osin kunnan ulkopuolisista toimijoista, joten kunnan mahdollisuudet vaikuttaa palvelujen saatavuuteen ja tuloksiin ovat rajalliset. Työttömyyden kasvu sekä työllisyysalueen kustannusten nousu voivat lisätä kunnan menoja talousarviossa ennakoitua enemmän.

Tuloarviot ja määrärahat

Ulkoiset	*Tp 2025*	*Ta2026*	*Mta2026*	*Ta2027*	*Ts2028*	*Ts2029*
Toimintatuotot		20 000	20 000	20 000	20 500	21 012
Toimintakulut		-950 014	-950 014	-1 056 699	-1 083 316	-1 110 602
josta palvelujen ostot		-588 685	-588 685	-610 858	-626 131	-641 784
Toimintakate		-930 014	-930 014	-1 036 699	-1 062 816	-1 089 590
Sisäiset						
Toimintatuotot						
Toimintakulut						
Toimintakate						
Ulkoiset+Sisäiset						
Toimintatuotot		20 000	20 000	20 000	20 500	21 012
Toimintakulut		-950 014	-950 014	-1 056 699	-1 083 316	-1 110 602
Toimintakate (=sitova)		**-930 014**	**-930 014**	**-1 036 699**	**-1 062 816**	**-1 089 590**
muut laskennalliset erät		-1 673	-1 673	-1 790	-1 790	-1 790
poistot						
nettomenot/asukas		-145,17	-145,17	-162,75	-166,84	-171,04

13.11. Tekniset palvelut

Toimielin Tekninen lautakunta
Tehtäväalue Tekniset palvelut
Vastuuhenkilö Tekninen johtaja

Tehtäväalueen kuvaus

Tekniset palvelut toimittavat kunnan teknisen hallinnon ja infrapalvelut.
Infrapalvelut ylläpitävät kunnan yleisiä alueita, liikenneväyliä, sekä hulevesiviemäröintiä.

Olennaiset muutokset ja tapahtumat

Teknisissä palveluissa pyritään nykyisen palvelutason säilyttämiseen teiden kunnon, katuvalojen ja liikenneturvallisuuden osalta. Vuoden 2027 tavoitteena on strategian mukaisen toiminnan ylläpito. Hulevesimaksu käyttöönotto siirtyi vuoteen 2026 ja sitä kautta myös tarkastellaan ja aloitetaan korjaamaan hulevesiverkoston ongelmakohtia vuonna 2027. Asiakastyytyväisyyskyselyn tulokseen on aiemmin vaikuttanut vähäinen vastaaja määrä. Kyselyn tiedottamista tullaan jatkossa parantamaan ja kyselyitä lisätään kevääseen ja syksyyn kevyemmät kyselyt. Liikenneturvallisuus on tärkeä teema myös vuonna 2027. Puistoihin, liikuntapaikkoihin ja viheralueisiin kiinnitetään erityistä huomiota eri investointien kautta.

Selonteko riskienhallinnasta

Riskienhallinnan avulla pyritään tunnistamaan ja arvioimaan riskejä sekä poistamaan, pienentämään tai siirtämään niitä ja niiden haittavaikutuksia.
Teknisten palveluiden olennaisimmat riskit ovat kustannusten nousu ja sitä myötä mahdollisuus tarjota ylläpitopalvelut tarvittavissa määrin, sekä investointeihin liittyvät riskit.

Talousarvioesitykseen sidotut tavoitteet

Vuosittain tehtävä asiakastyytyväisyyskysely kuntalaisille

Tavoite	Arviointikriteeri/Mittari	TP 2025	TA 2027
Strategia Asiakkaat ja vaikuttavuus	Asiakastyytyväisyyskyselyn tulokset (vaikuttavuustasolta keskiarvo) asteikolla 1–5	3,9	Vähintään 3,9
kaavateiden kunto ja puhtaanapito, hoidon taso	tyytyväisyyskysely asteikolla 1- 5	3,6	Vähintään 3,7
kaavateiden talvihoito	tyytyväisyyskysely asteikolla 1- 5	4,2	Vähintään 3,9
puistojen, liikuntapaikkojen ja viheralueiden hoito	tyytyväisyyskysely asteikolla 1- 5	3,3	Vähintään 3,6

jätehuolto	tyytyväisyyskysely asteikolla 1- 5	4,0	Vähintään 4,0
vesi- ja viemärihuolto	tyytyväisyyskysely asteikolla 1- 5	4,2	Vähintään 4.0
katuvalaistus	tyytyväisyyskysely asteikolla 1- 5	4,1	Vähintään 4.0

Hulevesijärjestelmän kehittäminen.

Tavoite	Mittari	2023	2024	2025	TA 2027
Hulevesijärjestelmän toimivuus	Hulevesisuunnitelman mukaisten toimenpiteiden toteutus				Toteutetaan vähintään 20 % toimenpiteistä kiireellisyysjärjestyksessä

Tuloarviot ja määrärahat

Ulkoiset	*Tp 2025*	*Ta2026*	*Mta2026*	*Ta2027*	*Ts2028*	*Ts2029*
Toimintatuotot	220 317	157 100	157 100	107 100	109 778	112 522
Toimintakulut	-559 952	-632 649	-632 649	-657 310	-674 451	-692 028
josta palvelujen ostot	-237 672	-259 331	-259 331	-269 518	-276 259	-283 161
Toimintakate	-339 635,44	-475 549	-475 549	-550 210	-564 673	-579 506
Sisäiset						
Toimintatuotot	39 034	44 778	44 778	46 544	47 475	48 425
Toimintakulut	-74 322	-46 792	-46 792	-43 603	-44 476	-45 366
Toimintakate	-35 288	-2 014	-2 014	2 941	2 999	3 059
Ulkoiset+Sisäiset						
Toimintatuotot	259 351	201 878	201 878	153 644	157 253	160 947
Toimintakulut	-634 274	-679 441	-679 441	-700 913	-718 927	-737 394
Toimintakate (=sitova)	**-374 924**	**-477 563**	**-477 563**	**-547 269**	**-561 674**	**-576 447**
muut laskennalliset erät	163 510	110 646	110 646	107 196	107 196	107 196
poistot	-535 430,18	-508 801	-508 801	-516 706	-516 706	-516 706
nettomenot/asukas	-117,13	-136,45	-136,45	-149,08	-151,32	-153,62

Mittarit

Liikenneväylät

Liikenneväylät pitävät sisällään yleisten teiden ja kaavateiden kustannukset sekä yksityistieavustukset.

Vuosi	2023	2024	2025	TA 2027
Asukasluku 31.12.	6 438	6 438	6376	6381
Liikenneväylien nettokustannukset, €/asukas	128,53	131,29	122,62	127,66

Liikenneturvallisuus

Varsinais-Suomen Suomen ELY-keskus on kehittänyt Viiden tähden liikenneturvallinen kunta -arviointimallin, jolla on seurattu jo kymmenen vuotta alueen kuntien liikenneturvallisuustyön nykytilaa ja kehittämistarpeita. Arviointimallissa kuntien liikenneturvallisuustyön tasoa kuvataan tähdillä (5 tähteä, kiitettävä –1 tähti, heikko), jotka määräytyvät kunnan saamien pisteiden perusteella. Vuonna 2025 kriteereitä kiristettiin. mutta Ruskolla tavoitteet saavutettiin. Tätä hyvää tasoa pyritään ylläpitämään.

Vuosi	**2023**	**2024**	**2025**	**TA 2027**
Kunnan liikenneturvallisuustyön arviointi	*****	****	****	Vähintään ****

Ilmastoseuranta

CO2-raportissa mukana olevat energiaperäiset päästöt lasketaan kunnassa (maantieteellisenä alueena) kulutetun sähkön, kaukolämmön sekä lämmityksen ja liikenteen polttoaineiden määrän perusteella. Maatalouden osalta laskenta sisältää kunnan alueella tapahtuvan maataloustuotannon päästöt. Kunnan vaikutus päästöihin ja tulokseen on 10 %.

Vuosi	**2023**	**2024**	**2025**	**TA 2027**
Päästöt asukasta kohden t $CO_{2\text{-ekv/as.}}$	3,9 t	4,0 t	3,9 t	Korkeintaan 3,9 t

TOIMITILA- JA VUOKRAUSPALVELUT
Toimielin Tekninen lautakunta
Tehtäväalue Toimitila- ja vuokrauspalvelut
Vastuuhenkilö Tekninen johtaja

Tehtäväalueen kuvaus

Kiinteistöhoidon ja -kunnossapidon sekä siivouspalvelun tehtävänä on huolehtia kunnan kiinteistöistä tehokkaasti ja taloudellisesti. Kiinteistöjen arvo ja toimivuus säilytetään elinkaaren loppuun asti riittävillä huoltotoimenpiteillä. Sähköisten järjestelmien käyttöönotto ja hyödyntäminen on käynnissä jo kiinteistönhoidossa.
Ruokapalveluiden tehtävä on tuottaa kunnan varhaiskasvatusyksiköiden ja koulujen kaikki ateriat. Aamu- ja välipalat valmistetaan palvelukeittiöillä kouluissa ja päiväkodeissa. Kaikki lounaat valmistetaan Keskuskeittiöllä. Ruokalistat ja reseptien hallinta hoidetaan sähköisen tuotannonohjausjärjestelmän avulla. Ruokapalveluissa noudatetaan valtakunnallisia koulu- ja varhaiskasvatusikäisten ravitsemussuosituksia. Ruokapalveluiden mahdollinen ylituotanto ruoasta jaetaan nuorisotalolle tarjottavaksi lapsille ja nuorille ja hyväntekeväisyysruokajakoihin molempiin osiin kuntaa.

Olennaiset muutokset ja tapahtumat

Korjaushankkeita ohjaa käyttötalouden pitkän tähtäimen korjaussuunnitelma (PTS). Isommat hankkeet ovat investointilistalla. Rakennusten korjausvelan kurominen kiinni jatkuu vuonna 2027.
Kunnan vuokrattavien kiinteistöjen yhtiöittämistä selvitettiin vuonna 2025. Tilannetta seurataan, lakisääteistä velvoitetta ei ole vielä, mutta muutokset vuokrasopimuksissa saattavat aiheuttaa velvoitteen yhtiöittämisestä.
Uusi kunnantalo otetaan käyttöön helmikuussa 2027. Nummilammelle tehdään perusparannus ja kirkonkylän koulu hanke käynnistetään suunnittelulla.
Jokituvan käyttö Varhan käytössä loppui vuoden 2025 lopussa. Kiinteistön jatkokäyttöön pitää tulla ratkaisu vuoden 2027 aikana. Kunnan vuokra-asuntojen vuokrien selvittäminen ja niiden asettaminen oikealle tasolle käynnistetään vuoden 2027 aikana.
Yläkouluikäisille aloitettiin maksuton hedelmävälipala tammikuussa 2026. Välipala on ollut erittäin suosittu, lähes kaikki nuoret osallistuvat välipalalle. Palautteiden perusteella se on auttanut nuoria jaksamaan myös pidemmät koulupäivät aiempaa paremmin, joten välipalatarjoilua jatketaan 2027.

Selonteko riskienhallinnasta

Riskienhallinnan avulla pyritään tunnistamaan ja arvioimaan riskejä sekä poistamaan, pienentämään tai siirtämään niitä ja niiden haittavaikutuksia.
Olennaisimmat riskit toimitila- ja vuokrauspalveluiden osalta ovat hyvinvointialueille vuokrattavien kiinteistöjen vuokrasopimusten jatko ja kustannusten nousut.

Talousarvioesitykseen sidotut tavoitteet

Tavoite	Mittari	2023	2024	2025	TA 2027
Strategia Vuokra-asuntojen ja As Oy:n korkea vuokrausaste	vuokrausaste %	98 %	98 %	98 %	Vähintään 98 %
Kunnan vuokra-asuntojen vuokrien oikean tason selvittäminen ja vuokratasojen muutokset tarvittaessa	Vuokrat			Ei selvitetty.	Käynnistetään

Tuloarviot ja määrärahat

Ulkoiset	*Tp 2025*	*Ta2026*	*Mta2026*	*Ta2027*	*Ts2028*	*Ts2029*
Toimintatuotot	1 037 325	1 012 000	1 012 000	1 003 000	1 028 075	1 053 777
Toimintakulut	-3 717 652	-3 761 071	-3 761 071	-4 025 409	-4 131 648	-4 240 687
josta palvelujen ostot	-840 269	-770 693	-770 693	-833 030	-853 857	-875 200
Toimintakate	-2 680 327,17	-2 749 071	-2 749 071	-3 022 409	-3 103 573	-3 186 910
Sisäiset						
Toimintatuotot	4 590 105	4 535 744	4 535 744	5 049 141	5 150 121	5 253 123
Toimintakulut	-806 385	-652 615	-652 615	-780 076	-795 678	-811 592
Toimintakate	3 783 720	3 883 129	3 883 129	4 269 065	4 354 443	4 441 531
Ulkoiset+Sisäiset						
Toimintatuotot	5 627 430	5 547 744	5 547 744	6 052 141	6 178 196	6 306 900
Toimintakulut	-4 524 037	-4 413 686	-4 413 686	-4 805 485	-4 927 326	-5 052 279
Toimintakate (=sitova)	**1 103 393**	**1 134 058**	**1 134 058**	**1 246 656**	**1 250 870**	**1 254 621**
muut laskennalliset erät	-336 959	-285 721	-285 721	-305 319	-305 319	-305 319
poistot	-1 386 167	-947 786	-947 786	-990 459	-900 043	-836 842
nettomenot/asukas	-97,20	-15,50	-15,50	-7,70	7,13	17,62

Mittarit

Vuosi	**2023**	**2024**	**2025**	**TA 2027**
Asukasluku 31.12.	6 438	6 420	6 376	6 381
Toimitila- ja vuokrauspalvelujen nettokustannukset, €/asukas	80,44	32,60	60,12	Max 75,6
Ruokapalvelut, bruttokustannukset, €/asukas	169,64	162,83	187,20	Max 190,98
Laitoshuolto, bruttokustannukset, €/asukas	101,00	96,87	93,41	Max 111,35

(nettokustannukset -> nettomenot +/nettotulot -)

Toimitila- ja vuokrauspalvelut pitävät sisällään tilahallinnon ja isännöinnin, varastojen ja konekeskuksen, kiinteistönhoidon, kiinteistöjen kunnossapidon ja siivouksen, asunto-osakkeiden ja muiden asuntojen sekä toimitilavuokrauksen kustannukset ja tulot. Ruokapalvelut pitävät sisällään koko kunnan ruokapalveluiden toiminnan mm. elintarvikkeet, palkat, pesuaineet, ohjelmistokulut, ruokien kuljetukset ja sisäisesti vyörytettävät kustannuserät.

13.12. Vesihuoltolaitos

Toimielin Vesihuoltolaitos
Tehtäväalue Vesihuoltolaitos
Vastuuhenkilö Tekninen johtaja

Tehtäväalueen kuvaus

Lain mukaan kunnan vesihuoltolaitoksella on toiminta-alueellaan vastuu vesihuollon järjestämisestä. Kunnan vesi tulee omilta vesilaitoksilta Vahdolta ja Ruskolta. Jätevedet toimitetaan koko kunnan alueelta Turun verkostoa pitkin Turun seudun puhdistamoon.

Laitoksen tehtävänä on talousveden laatuvaatimukset täyttävän veden toimittaminen asiakkaille ja asiakkaiden viemäriverkostoon toimittamien jätevesien pois johtaminen ja toimittaminen edelleen puhdistettavaksi ympäristöviranomaisen edellyttämällä tavalla.

Toimintaa ohjaavat elinkaariajattelu ja kestävä kehitys. Vesihuoltolaitoksen toimintaa ohjaa vesihuoltolaki.

Olennaiset muutokset ja tapahtumat

Vesihuoltolaitos suunnittelee ja toteuttaa mahdollisimman tehokkaasti kunnallistekniikan perusparannusta ottaen huomioon koko toimintansa. Keskitytään hulevesien vähentämiseen verkostossa, korjausvelan tehokkaaseen lyhentämiseen sekä ennakoivan korjauksen suunnitteluun.
Vesimittarivaihdoissa tulee pystyä 90/ kpl vuositahtiin, jotta kuntaan saadaan sopiva kiertosykli mittarivaihtoihin koko kunnan mittarikannassa.

Hulevesien määrän vähentämiseen käytettävät keinot ovat mahdollisten vuotokohtien viemärisavutukset ja linjatarkastukset. Tehdään jatkotoimenpiteet savutusten tulosten perusteella. Talousvedenlaadun prosessitekniikkaa parannetaan ja valmistusprosessia tehostetaan kummallakin vesilaitoksella. Osuuskuntien verkostoja liitetään osaksi kunnan verkostoa. Jätevesiverkoston putkiston ja pumppaamoiden kuntoa seurataan huuhteluiden ja huoltojen avulla.
Taksarakennetarkasteluraportin mukaiset toimet käynnistettiin vuoden 2023 aikana. Talousarvioon 2024 vesihuollon taksaselvityksen perusteella tehtiin 10 prosentin korotus perus-, vesi- ja jätevesimaksuihin. Tilannetta tarkkaillaan edelleen. Kustannusten nousupaineita tulee mm. Turun seudun puhdistamo Oy:n kasvaneista kustannuksista ja yleisestä kustannustason noususta. Vesihuollon kehittämissuunnitelma laaditaan vuoden 2027 aikana.

Selonteko riskienhallinnasta

Vesihuoltolaitoksen toimintaa säätelee mm. vesihuoltolaki, jonka mukaan tuotolla voidaan pitkällä aikavälillä kattaa vesihuoltolaitoksen uus- ja korjausinvestoinnit ja kustannukset. Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan neljännesvuosittain lautakunnalle. Vesihuollon olennaisimmat riskit ovat sijaisten vähäinen määrä, ikääntyvä siirtoviemäri puhdistamolle sekä varavesiyhteydet. Siirtoviemärin uusinnan suunnittelu ja varavesiyhteyksien selvittäminen ovat 2027 investointilistalla.

Talousarvioesitykseen sidotut tavoitteet

Tavoite	Arviointikriteeri/Mittari	TP 2025	TA 2027
Strategia Vesihuoltolaitoksen tulot kattavat toimintamenot, poistot ja 3 % koron pääomalle	Tilikauden tulos vähintään 0.	Saavutetaan	Ei saavuteta
Strategia Vesijohtoverkoston vuotojen määrä	Lukumäärä max.	4	6
Strategia Jätevesiverkoston tukokset ja vuotojen määrä	Lukumäärä max	2	6
Strategia Vanhentuneen vesimittarikannan uusiminen	Lukumäärä min	38	90

Mittarit

Vuosi	2023	2024	2025	TA 2027
Asukasluku 31.12.	6 420	6 438	6 376	6 381
Vesihuollon nettokustannukset, €/asukas	14,65	4,09	-11,34	Max 22,36

(nettokustannukset -> nettomenot +/nettotulot -)

Tuloarviot ja määrärahat

Ulkoiset	*Tp 2025*	*Ta2026*	*Mta2026*	*Ta2027*	*Ts2028*	*Ts2029*
Toimintatuotot	1 200 049	1 175 000	1 175 000	1 175 000	1 204 375	1 234 484
Toimintakulut	-483 166	-647 923	-647 923	-660 881	-677 406	-694 337
josta palvelujen ostot	-353 457	-513 700	-513 700	-523 974	-537 078	-550 504
Toimintakate	716 883	527 077	527 077	514 119	526 969	540 147
Sisäiset						
Toimintatuotot	39 995	41 000	41 000	43 000	43 860	44 737
Toimintakulut	-255 557	-281 756	-281 756	-266 150	-271 473	-276 902
Toimintakate	-215 562	-240 756	-240 756	-223 150	-227 613	-232 165
Ulkoiset+Sisäiset						
Toimintatuotot	1 240 044	1 216 000	1 216 000	1 218 000	1 248 235	1 279 221
Toimintakulut	-738 723	-929 679	-929 679	-927 031	-948 879	-971 239
Toimintakate	501 321	286 321	286 321	290 969	299 356	307 982
muut laskennalliset erät						
poistot	-283 243	-281 374	-281 374	-287 866	-287 866	-287 866
rahoitustuotot						
korvaus peruspääomasta	-145 782	-145 782	-145 782	-145 782	-148 697	-151 671
Tilikauden tulos = sitova	**72 296**	**-140 835**	**-140 835**	**-142 679**	**-137 207**	**-131 555**
nettomenot/asukas	-11,34	21,94	21,94	22,36	21,50	20,62

13.13. Rakennusvalvonta ja ympäristöasiat

Toimielin Rakennus- ja ympäristölautakunta
Tehtäväalue Rakennusvalvonta ja ympäristöasiat
Vastuuhenkilö Rakennustarkastaja

Tehtäväalueen kuvaus

Tehtäviä ovat rakennus- ja maa-ainesvalvonta sekä ympäristönsuojelu. Ympäristönsuojelun palvelut tuotetaan yhdessä Nousiaisten ja Mynämäen kuntien kanssa. Toimintamenoihin kuuluu myös ympäristöterveydenhuolto (terveystarkastus ja eläinlääkintähuolto), joka ostetaan Raision kaupungilta ja niitä koskevat asiat käsitellään Raisiossa.

Olennaiset muutokset ja tapahtumat

Rakennusvalvonnassa valmistaudutaan Ryhti-järjestelmän käyttöönottoon. Jo vuoden alussa päivitetään rakennusvalvonnan tietojärjestelmiä ja se aiheuttaa ylimääräisiä kertaluonteisia päivityskustannuksia (n. 5000 €). Päivityksen yhteydessä toteutetaan Ryhti-käytön edellyttämät tekniset ja hallinnolliset valmiudet sekä liitynnän Suomi.fi-palveluväylään. Rakentamislakiin tulee uusia muutoksia. Rakentamislakiin lisättäisiin uudelleenlaaditun rakennusten energiatehokkuutta koskevan direktiivin määritelmä päästöttömästä rakennuksesta sekä muutettaisiin direktiivin mukaisiksi rakentamislain säännökset energiatehokkuuden olennaisesta teknisestä vaatimuksesta ja lähes nollaenergiarakennuksesta. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi myös uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian vähimmäisosuudesta rakennuksista, niin kutsutun RED III -direktiivin toimeenpanemiseksi. Esityksessä ehdotetaan myös lisättäväksi rakentamislakiin muutamia tällä hetkellä asetustasolla olevia, rakentamisen vastuu- ja menettelykysymyksiä selkeyttäviä säännöksiä. Rakentamislakiin lisättäisiin uusi luku asuntojen lyhytvuokrauksesta. Näiden mahdollinen kokonaisvaikutus kuntajärjestelmiin ei ole vielä tiedossa, mutta käytännössä näiden määräysten muutokset eivät pitäisi vaikuttaa ohjelmistoihin, vaan päätöksentekoon.

Käynnissä olevaa rakennusvalvonnan uudistusta jatketaan rakennuttajavalvonnan osalta. Ympäristöministeriö valmistelee rakentamislakiin muutoksia, jotka mahdollistaisivat rakennuttajavalvonnan laajemman käytön sekä etäyhteyksin tehtävät viranomaiskatselmukset. Uudistukset olisivat luonteeltaan mahdollistavia eli rakennusvalvonta voisi sallia niiden käytön harkintansa mukaan. Uusia velvoitteita ei tulisi.

Ympäristönsuojelussa toimintaa jatketaan kolmella kunnalla (Rusko, Mynämäki, Nousiainen) ja kahdella viranhaltijalla. Toinen viranhaltija olisi mahdollisesti palaamassa 50 %:n työajalla ja sijainen voisi jatkaa 50 %:n työosuudella. Sopimuksen mukaisesti kulujen jako muodostuu asukkaiden (80 %) ja suoritteiden (20 %) toteutuneiden osuuksien mukaan. Vuonna 2026 Ruskon asukasosuus oli 27,7 % ja suoritteet 4,0 %, yhteensä 31,6 % (pyöristetty). Vuoden 2027 osalta asukasosuus olisi 27,6 % ja suoriteosuus 7,0 %, yhteensä 34,6 %. Siten tämä nostaa kunnan maksuosuutta. Yleisesti ympäristönsuojelun kustannusten nousu selittyy pääosin sillä, että tulee työehtosopimuksen mukaiset palkankorotukset (palkkakulut v. 2026 talousarviossa yht. 127 241 € ja v. 2027 134 208 €) ja sisäisten vuokrien korotus; poistot huomioitu sisäisissä vuokrissa vuodesta 2027 alkaen. (Sisäiset vuokrat v. 2026 talousarviossa 3122 € ja v.2027 15 244 €). Pohjana suoritteissa on käytetty edellisen vuoden (tilinpäätös 2025) toteutuneita suoritemääriä. 2026 vuoden talousarvion pohjana olleet suoritemäärät

ovat olleet: Rusko 98, Nousiainen 89, Mynämäki 309 ja nyt 2027 talousarviossa: Rusko 241, Nousiainen 202, Mynämäki 249. Ympäristönsuojelun suoritteiden kirjaamisesta ja seurannan selkeyttämisestä sovittiin uuden yhteistyösopimuksen neuvotteluissa. Tämän vuoksi osassa suoritteita on voinut olla suurempaa vaihtelua.

Raision kaupunki on ilmoittanut, että ympäristöterveydenhuollossa varaudutaan hieman alempiin kustannuksiin kuin vuonna 2026. Talousarviossa ei ole huomioitu ympäristöterveydenhuollon tuotoista ja laskutuksesta tulevia palautuksia/muutoksia. Palvelun havaittuina riskeinä on todettu, että pieneläinpäivystyksen valitusluvan haku päättyy 9/2026. Sen jälkeen Turku päättää seuraavasta vaiheesta. Vuodesta 2027 alkaen optiovuodet 1+1 tai kilpailutus. TA27 nykyisen hinnan mukaan. Hyötyeläinsopimus Uudenkaupungin kanssa on edelleen neuvottelujen osalta kesken.

Selonteko merkittävimmistä riskeistä

Tarkastustoiminnassa havaitut tai havaitsematta jääneet puutteet/virheet sekä luvaton toiminta voivat aiheuttaa taloudellisia, ihmishenkeen tai ympäristöön kohdistuvia riskejä. Myös luvanvaraisesta toiminnasta voi syntyä ihmishenkeen tai ympäristöön kohdistuva riski, jos ei noudateta annettuja säädöksiä ja määräyksiä. Tarkastustoiminta maastossa sekä työmailla voi aiheuttaa viranhaltijoille työturvallisuusriskiä. Lisääntyneet vaatimukset työssä sekä kuormittuminen haastavissa tai uhkaavissa asiakastilanteissa voivat aiheuttaa henkistä kuormittumista työntekijälle. Henkilörekisterin väärinkäyttö vaarantaisi yksityishenkilöiden tietosuojan.

Talousarvioesitykseen sidotut tavoitteet

Tavoite	**Arviointikriteeri/ Mittari**	**TP 2025**	**TA 2027**
Tehokas ja joustava rakennuslupakäsittely	Käsittelyaika	Rakennustarkastajan päätös 1-2 vk, Lautakunnan päätös 2,4 vk.	Rakennustarkastajan päätös 1-2 vk, Lautakunnan päätös enint. 6 vk, kun hakemus ei ole puutteellinen ja hakemuksen mukana on naapurien kuuleminen.
Asiakastyytyväisyys rakennusvalvonnan palveluihin	Asiakastyytyväisyyskyselyn tulokset (vaikuttavuus stasolla 1-5, keskiarvo)	3,9	3,5
Asiakastyytyväisyys ympäristönsuojelun palveluihin	Asiakastyytyväisyyskyselyn tulokset	3,09	3,5

	(vaikuttavuu stasolla 1-5, keskiarvo)		

Mittarit

Vuosi	TP 2025	TA 2027
Asukasluku	6376	6381
Rakennus- ja maa-ainesvalvonnan nettokustannukset, €/asukas	11,43	12,37
Ympäristöterveydenhuollon nettokustannukset, €/asukas	8,44	8,63
Ympäristönsuojelun netto-kustannukset, €/asukas	4,00	8,11

(nettokustannukset -> nettomenot +/nettotulot -)

Tuloarviot ja määrärahat

Ulkoiset	*Tp 2025*	*Ta2026*	*Mta2026*	*Ta2027*	*Ts2028*	*Ts2029*
Toimintatuotot	57 455	59 000	59 000	61 000	62 525	64 089
Toimintakulut	-219 840	-229 965	-229 965	-242 182	-248 520	-255 017
josta palvelujen ostot	-130 429	-135 378	-135 378	-145 353	-148 988	-152 713
Toimintakate	-162 385	-170 965	-170 965	-181 182	-185 995	-190 928
Sisäiset						
Toimintatuotot						
Toimintakulut	-4 401	-6 627	-6 627	-3 110	-3 172	-3 235
Toimintakate	-4 401	-6 627	-6 627	-3 110	-3 172	-3 235
Ulkoiset+Sisäiset						
Toimintatuotot	57 455	59 000	59 000	61 000	62 525	64 089
Toimintakulut	-224 241	-236 592	-236 592	-245 292	-251 692	-258 252
Toimintakate (=sitova)	**-166 786**	**-177 592**	**-177 592**	**-184 292**	**-189 167**	**-194 163**
muut laskennalliset erät	-19 501	-14 075	-14 075			
poistot						
nettomenot/asukas	-29,22	-29,86	-29,86	-28,88	-29,65	-30,43

Rakennusvalvonnan tulojen osalta arvioidaan pääsevän vuotta 2026 korkeampaan tasoon, koska rakennusalan yleinen tilanne on parantumassa, kunnalle tulee uusia rakennettavia asuintontteja (Päällistönmäki) ja Päällistönmäen 2026 loppuvuoden tontteja luvitetaan.

13.14. Käyttötalouden ulkoiset tulot/menot toimialueittain (Ulkoiset)

100 VAALIT	**TP 2025**	**MTA 2026**	**TA 2027**	**Ero%**	**TS 2028**	**TS 2029**
Toimintatuotot	6 867	0	11 554		0	18 478
Toimintakulut	-25 839	-2 000	-23 941	1 097,1	-2 068	-22 169
Toimintakate	**-18 972**	**-2 000**	**-12 387**	**519,4**	**-2 068**	**-3 691**
Kustannuslaskennalliset erät	0	0	0		0	0

120 TARKASTUSTOIMI	**TP 2025**	**MTA 2026**	**TA 2027**	**Ero%**	**TS 2028**	**TS 2029**
Toimintakulut	-17 761	-15 948	-23 958	50,2	-24 577	-25 209
Toimintakate	**-17 761**	**-15 948**	**-23 958**	**50,2**	**-24 577**	**-25 209**

130 YLEISHALLINTO	**TP 2025**	**MTA 2026**	**TA 2027**	**Ero%**	**TS 2028**	**TS 2029**
Toimintatuotot	68 444	900	900	0,0	923	946
Toimintakulut	-2 095 802	-1 516 934	-1 583 073	4,4	-1 624 936	-1 667 900
Toimintakate	**-2 027 358**	**-1 516 034**	**-1 582 173**	**4,4**	**-1 624 013**	**-1 666 954**
Poistot ja arvonalentumiset	-42 378	-24 970	-43 700	75,0	-43 700	-43 700
Netto	**-2 069 736**	**-1 541 004**	**-1 625 873**	**5,5**	**-1 667 713**	**-1 710 654**

160 JOUKKOLIIKENNE	**TP 2025**	**MTA 2026**	**TA 2027**	**Ero%**	**TS 2028**	**TS 2029**
Toimintakulut	-763 207	-874 364	-891 851	2,0	-914 147	-936 999
Toimintakate	**-763 207**	**-874 364**	**-891 851**	**2,0**	**-914 147**	**-936 999**
Poistot ja arvonalentumiset	-12 317	-10 069	-9 447	-6,2	-9 447	-9 447
Netto	**-775 523**	**-884 433**	**-901 298**	**1,9**	**-923 594**	**-946 446**

180 KAAVOITUS JA MAANKÄYTTÖ	**TP 2025**	**MTA 2026**	**TA 2027**	**Ero%**	**TS 2028**	**TS 2029**
Toimintatuotot	561 902	820 000	1 000 000	22,0	1 025 000	1 050 625
Toimintakulut	-88 401	-61 688	-52 700	-14,6	-54 019	-55 370
Toimintakate	**473 501**	**758 312**	**947 300**	**24,9**	**970 981**	**995 255**

300 PERUSOPETUS	**TP 2025**	**MTA 2026**	**TA 2027**	**Ero%**	**TS 2028**	**TS 2029**
Toimintatuotot	702 389	568 794	533 844	-6,1	547 190	560 869
Toimintakulut	-6 329 907	-6 625 392	-6 962 603	5,1	-7 154 079	-7 350 839
Toimintakate	**-5 627 518**	**-6 056 598**	**-6 428 759**	**6,1**	**-6 606 889**	**-6 789 970**
Poistot ja arvonalentumiset	-87 850	-77 244	-49 335	-36,1	-49 335	-49 335
Netto	**-5 715 368**	**-6 133 842**	**-6 478 094**	**5,6**	**-6 656 224**	**-6 839 305**

330 OPETUS- JA VARH.KASV. HALL	**TP 2025**	**MTA 2026**	**TA 2027**	**Ero%**	**TS 2028**	**TS 2029**
Toimintatuotot	0	0	2 000		2 050	2 101
Toimintakulut	0	-459 443	-472 580	2,9	-485 568	-498 917
Toimintakate	**0**	**-459 443**	**-470 580**	**2,4**	**-483 518**	**-496 816**
Poistot ja arvonalentumiset	0	-5 417	-5 417	0,0	-5 417	-5 417
Netto	**0**	**-464 860**	**-475 997**	**2,4**	**-488 935**	**-502 233**

360 VARHAISKASVATUS	**TP 2025**	**MTA 2026**	**TA 2027**	**Ero%**	**TS 2028**	**TS 2029**
Toimintatuotot	450 469	345 000	441 000	27,8	452 025	463 325
Toimintakulut	-5 115 709	-5 416 100	-5 251 118	-3,0	-5 393 934	-5 540 636
Toimintakate	**-4 665 239**	**-5 071 100**	**-4 810 118**	**-5,1**	**-4 941 909**	**-5 077 311**
Poistot ja arvonalentumiset	-14 691	-18 065	-18 000	-0,4	-18 000	-18 000
Netto	**-4 679 931**	**-5 089 165**	**-4 828 118**	**-5,1**	**-4 959 909**	**-5 095 311**

400 HYVINVOINTIPALVELUT	**TP 2025**	**MTA 2026**	**TA 2027**	**Ero%**	**TS 2028**	**TS 2029**
Toimintatuotot	121 760	127 600	140 600	10,2	144 114	147 717
Toimintakulut	-852 131	-972 561	-1 013 752	4,2	-1 041 001	-1 068 971
Toimintakate	**-730 371**	**-844 961**	**-873 152**	**3,3**	**-896 887**	**-921 254**
Poistot ja arvonalentumiset	-110 428	-105 299	-93 136	-11,6	-93 136	-93 136
Netto	**-840 799**	**-950 260**	**-966 288**	**1,7**	**-990 023**	**-1 014 390**

470 ELINVOIMA-JA VIESTINTÄPALV	**TP 2025**	**MTA 2026**	**TA 2027**	**Ero%**	**TS 2028**	**TS 2029**
Toimintatuotot	0	20 000	20 000	0,0	20 500	21 012
Toimintakulut	0	-950 014	-1 056 699	11,2	-1 083 316	-1 110 602
Toimintakate	**0**	**-930 014**	**-1 036 699**	**11,5**	**-1 062 816**	**-1 089 590**

600 TEKNISET PALVELUT	**TP 2025**	**MTA 2026**	**TA 2027**	**Ero%**	**TS 2028**	**TS 2029**
Toimintatuotot	216 043	157 100	107 100	-31,8	109 778	112 522
Toimintakulut	-559 952	-632 649	-657 310	3,9	-674 451	-692 028
Toimintakate	**-343 909**	**-475 549**	**-550 210**	**15,7**	**-564 673**	**-579 506**
Poistot ja arvonalentumiset	-535 430	-508 801	-516 706	1,6	-516 706	-516 706
Netto	**-879 339**	**-984 350**	**-1 066 916**	**8,4**	**-1 081 379**	**-1 096 212**

620 TOIMITILAPALVELUT - JA VUO	**TP 2025**	**MTA 2026**	**TA 2027**	**Ero%**	**TS 2028**	**TS 2029**
Toimintatuotot	1 029 028	1 012 000	1 003 000	-0,9	1 028 075	1 053 777
Toimintakulut	-3 717 652	-3 771 991	-4 025 409	6,7	-4 131 648	-4 240 687
Toimintakate	**-2 688 624**	**-2 759 991**	**-3 022 409**	**9,5**	**-3 103 573**	**-3 186 910**
Poistot ja arvonalentumiset	-1 386 167	-947 786	-990 459	4,5	-900 043	-836 842
Netto	**-4 074 790**	**-3 707 777**	**-4 012 868**	**8,2**	**-4 003 616**	**-4 023 752**

650 VESIHUOLTOLAITOS	**TP 2025**	**MTA 2026**	**TA 2027**	**Ero%**	**TS 2028**	**TS 2029**
Toimintatuotot	1 200 049	1 175 000	1 175 000	0,0	1 204 375	1 234 484
Toimintakulut	-470 596	-647 923	-660 881	2,0	-677 406	-694 337
Toimintakate	**729 453**	**527 077**	**514 119**	**-2,5**	**526 969**	**540 147**
Poistot ja arvonalentumiset	-283 243	-281 374	-287 866	2,3	-287 866	-287 866
Netto	**446 210**	**245 703**	**226 253**	**-7,9**	**239 103**	**252 281**

700 RAKENNUSVALVONTA JA YMP	**TP 2025**	**MTA 2026**	**TA 2027**	**Ero%**	**TS 2028**	**TS 2029**
Toimintatuotot	57 455	59 000	61 000	3,4	62 525	64 089
Toimintakulut	-219 840	-229 965	-242 182	5,3	-248 520	-255 017
Toimintakate	**-162 385**	**-170 965**	**-181 182**	**6,0**	**-185 995**	**-190 928**

RAPORTTI YHTEENSÄ	**TP 2025**	**MTA 2026**	**TA 2027**	**Ero%**	**TS 2028**	**TS 2029**
Toimintatuotot	4 414 407	4 285 394	4 495 998	4,9	4 596 555	4 729 945
Toimintakulut	-20 324 227	-22 176 972	-22 918 057	3,3	-23 509 670	-24 159 681
Toimintakate	**-15 909 820**	**-17 891 578**	**-18 422 059**	**3,0**	**-18 913 115**	**-19 429 736**
Poistot ja arvonalentumiset	-2 472 503	-1 979 025	-2 014 066	1,8	-1 923 650	-1 860 449
Netto	**-18 382 322**	**-19 870 603**	**-20 436 125**	**2,8**	**-20 836 765**	**-21 290 185**
Kustannuslaskennalliset erät	0	0	0		0	0

14. Tuloslaskelma

Tuloslaskelma € ulkoiset ja sisäiset	TP2025	MTA 2026	TA 2027	muutos % ta27/ta26	TS2028	muutos % ts28/ta27	Ts2029	muutos % ts28/ts27
Toimintatuotot	9 220 532	8 993 896	9 716 898	8,0 %	9 921 871	2,1 %	10 161 768	2,4 %
Myyntituotot	3 388 876	3 264 831	3 228 767	-1,1 %	3 301 800	2,3 %	3 376 504	2,3 %
Maksutuotot	517 344	443 152	565 152	27,5 %	579 280	2,5 %	593 762	2,5 %
Tuet ja avustukset	369 135	198 200	185 504	-6,4 %	178 300	-3,9 %	194 369	9,0 %
Muut toimintatuotot	4 945 177	5 087 713	5 737 475	12,8 %	5 862 491	2,2 %	5 997 133	2,3 %
Toimintakulut	-25 130 286	-26 885 474	-28 138 957	4,7 %	-28 834 987	2,5 %	-29 591 505	2,6 %
Henkilöstökulut	-11 935 900	-13 164 887	-13 714 665	4,2 %	-14 084 199	2,7 %	-14 488 227	2,9 %
Palkat ja palkkiot	-9 690 681	-10 627 478	-11 249 360	5,9 %	-11 551 691	2,7 %	-11 882 772	2,9 %
Henkilösivukulut	-2 245 219	-2 537 409	-2 465 305	-2,8 %	-2 532 508	2,7 %	-2 605 455	2,9 %
Eläkekulut	-1 973 970	-2 225 797	-2 123 138	-4,6 %	-2 181 014	2,7 %	-2 243 842	2,9 %
Muut henkilösivukulut	-271 249	-311 612	-342 167	9,8 %	-351 494	2,7 %	-361 613	2,9 %
Palvelujen ostot	-7 063 414	-7 680 908	-7 787 674	1,4 %	-7 969 041	2,3 %	-8 169 373	2,5 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 605 025	-1 722 016	-1 768 042	2,7 %	-1 809 884	2,4 %	-1 856 355	2,6 %
Avustukset	-659 704	-660 320	-718 981	8,9 %	-736 955	2,5 %	-755 379	2,5 %
Muut toimintakulut	-3 866 243	-3 657 343	-4 149 595	13,5 %	-4 234 908	2,1 %	-4 322 171	2,1 %
Toimintakate	-15 909 755	-17 891 578	-18 422 059	3,0 %	-18 913 116	2,7 %	-19 429 737	2,7 %
Verotulot	14 003 192	14 560 000	15 582 159	7,0 %	15 914 637	2,1 %	16 445 085	3,3 %
Valtionosuudet	5 318 731	5 479 624	5 164 103	-5,8 %	5 174 121	0,2 %	5 377 846	3,9 %
Rahoitustuotot ja -kulut	-164 853	-203 000	-219 000	7,9 %	-218 999	0,0 %	-218 999	0,0 %
Korkotuotot	1 207	0	1 000		1 000	0,0 %	1 000	0,0 %
Muut rahoitustuotot	179 249	172 782	175 782	1,7 %	178 698	1,7 %	181 672	1,7 %
Korkokulut	-198 985	-230 000	-250 000	8,7 %	-250 000	0,0 %	-250 000	0,0 %
Muut rahoituskulut	-146 324	-145 782	-145 782	0,0 %	-148 697	2,0 %	-151 671	2,0 %
Vuosikate	3 247 316	1 945 046	2 105 203	8,2 %	1 956 643	-7,1 %	2 174 195	11,1 %
Poistot ja arvonalentumiset	-2 472 503	-1 979 025	-2 014 066	1,8 %	-1 923 650	-4,5 %	-1 860 449	-3,3 %
Suunnitelman muk. poistot	-2 472 503	-1 979 025	-2 014 066	1,8 %	-1 923 650	-4,5 %	-1 860 449	-3,3 %
Lisäpoistot								
Tilikauden tulos	774 813	-33 979	91 137	-368,2 %	32 993	-63,8 %	313 746	850,9 %
Poistoeron muutos	232 801	18 921	4 702	-75,1 %		-100,0 %		
Tilikauden ylijäämä (alij.)	1 007 615	-15 058	95 839	-736,5 %	32 993	-65,6 %	313 746	850,9 %

15. Rahoituslaskelma

	TP2025	MTA 2026	TA 2027	Ts2028	Ts2029
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	3 247 316	1 945 046	2 105 203	1 956 643	2 174 195
Satunnaiset erät					
Tulorahoituksen korjauserät	-399 569	-660 000	-840 000	-861 000	-882 525
Toiminnan rahavirta	2 847 747	1 285 046	1 265 203	1 095 643	1 291 670
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-3 839 242	-4 873 611	-2 495 000	-2 725 000	-5 410 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	7 223	0	50 000	0	0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	604 463	740 000	920 000	941 000	962 525
Investointien rahavirta	-3 227 555	-4 133 611	-1 525 000	-1 784 000	-4 447 475
Toiminnan ja investointien rahavirta	-379 809	-2 848 565	-259 797	-688 357	-3 155 805
Rahoituksen kassavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset					
Antolainasaamisten vähennykset	7 544				
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	2 000 000	2 500 000	0	1 000 000	2 500 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-393 800	-753 000	-768 800	-886 800	-850 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-500 000	500 000			
Oman pääoman muutokset					
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Toimeksiantojen varojen ja pääom.muutokset					
S aamisten muutos	248 691	150 000	-200 000	-200 000	-200 000
Korottomien velkojen muutos	-661 931				
Rahoituksen rahavirta	700 504	2 397 000	-968 800	-86 800	1 450 000
Rahavarojen muutos	320 695	-451 565	-1 228 597	-775 157	-1 705 805
Rahavarojen muutos					
Rahavarat 31.12.	4 713 638	4 262 073	3 033 476	2 258 319	552 514
Rahavarat 1.1.	4 392 943	4 713 638	4 262 073	3 033 476	2 258 319
	320 695	-451 565	-1 228 597	-775 157	-1 705 805

16. Investoinnit

Investointimäärärahojen osalta sitovuustaso on projektikohtainen määräraha.

lautakunta	hanke	kuvaus	vaikuttavuus	proj	2027	2028	2029	2030
Tekla	Rakennusten korjaukset ja rakentaminen	Raha suunnitteluun, Laukolan koulu 2027	Korjausvelanhallintaa. Mahdolliset toimet ongelmatilanteissa	8008	50 000	50 000	50 000	50 000
Tekla	Isompi vuosiremontti kohde	Vuosiremontti kohde, Ruskotalo 2027	Suunnitelmallista kiinteistöjen kunnon parantamista	8048	150 000	150 000	150 000	150 000
Hyvla	Merttelän kunnostus	Merttelän rakennuksen palautus kolmannelle sektorille, + kesäteatterin tarvitsemat muutokset	Käyttötarpeiden muutos ja palauttaminen entiseen		40 000			
Tekla/ hyvla	Esteettömyyskartoitukset ja korjaukset	Selvitetään esteettömyystarpeet ja tehdään niihin korjauksia.	Esteettömyys paranee	8031	10 000	10 000	10 000	10 000
Hyvla	Kirjaston automatiikka	Palautus ja lajitteluautomaatti uuteen kirjastoon	Toiminta tehostuu.		20 000			
Tekla	Kunnantalo/ kirjasto	Uusi kunnantalo-kirjasto avataan helmikuussa 27, kokonaiskustannus 4,5 milj. kalusteineen	Rakennus on valmistunut ja otetaan käyttöön 2027	8045	600 000			
Tekla	Kirkonkylän koulu	Tarvesuunnitelman jälkeen päätös	Toimivat ja turvalliset koulutilat	8038	50 000	1 000 000	2 500 000	2 500 000
Tekla/ hyvla	Virkistysalue Nummilammen perusparannus	Korjataan Nummilammen saunamökki	Toimiva virkistysalueen saunamökki.	8049	130 000			
Tekla/ hyvla	Virkistysalue Nummilammen perusparannus	Leader-rahoitus	Vähentää omia kustannuksia.	8049	-50 000			
Opva	Varustehankintoja koulujen pihat	Varuste- ja kalustehankintoja koulujen pihat	Toimivat ja turvalliset piha-alueet		25 000	25 000		
Opva	Varuste- ja kalustehankintoja päiväkodit + pihat	Varuste- ja kalustehankintoja päiväkodit+pk pihat	Toimivat ja turvalliset piha-alueet		25 000	25 000		
Opva	Koulujen näyttöjen uusinta	Koulujen näyttöjen uusinta	Ajantasaiset opetusvälineet.	8726	10 000	10 000	10 000	
Opva	Luokkatilojen kalustuksen uusiminen	Laukolan luokkakalusteiden uusiminen	Ajantasaiset opetusvälineet.	8726	25 000	25 000		
Tekla	Päällystystyöt	Tieverkoston parantaminen	Katuverkoston kunnossapitoa	8204	100 000	100 000	100 000	100 000
Tekla	Katuvalojen uusintaa	Vaihdetaan vanhoja lamppuja uusiin energiasäästölamppuihin	Kustannusten energian säästö	8229	180 000			
Tekla	Liikenneturvallisuus	Teiden korjaus/parantamiskohteet	Liikenneturvallisuus paranee	8234	30 000	30 000	30 000	30 000
Tekla/hyvla	Keskustojen yleisilmeen parannus	Kunnan keskustojen viihtyisyyden parantaminen	Asiakaspalautteiden ja kyselyiden kautta, yhteistyössä yritysten kanssa, yleisen viihtyisyyden parantaminen		40 000	20 000	20 000	20 000
Tekla	Bussipysäkit	Pysäkkien kunnostus tarvittaessa	Fölin suosittelemat toimenpiteet	8236	10 000	10 000	10 000	10 000
Tekla	Liikennemerkit	Liikennemerkkien vaihto ja kunnostus	Yleisilme ja turvallisuuden parantaminen		20 000	20 000	20 000	20 000
Tekla/ hyvla	Leikkipaikat	Vanhojen leikkipaikkojen välineiden uusimista ja kunnossapitoa.	Parannetaan ja kunnostetaan ns. yleisiä leikkipaikkoja kunto- kartoituksen ja kehittämis-suunnitelman mukaisesti. Osallistetaan kuntalaisia suunnitteluun.	8400	50 000	40 000	40 000	40 000
Khall/Hyvla	Tietojärjestelmien kehittäminen	2027 Sähköinen arkistointi, 2027 Tiedolla johtaminen jatkuu, Hyvla Kotisivu-uudistuksen loppuun saattaminen/ 5000	Viedään loppuun kunnan kotisivu-uudistus ja sen vaatimat muutostyöt.	8704	50 000	20 000	10 000	10 000
Tekla	Hujalan-/ Kaharintien kevytväylä	Suunnittelu Kaharintie, MAL hanke, laajuus+aikataulu epävarma	Yhteishanke ELYn kanssa kunnan osuus 50%, yhteensä kustannus noin 1,2 milj	8231	300 000	300 000	300 000	300 000

lautakunta	hanke	kuvaus	vaikuttavuus	proj	2027	2028	2029	2030
Khall	Joukkoliikenne (Föli)	Vuosittain maksujärjestelmän kustannuksiin	Fölin investointi	8702	15 000	15 000	15 000	15 000
Khall	Maanosto			8900				
Khall	Maanmyynti	Tontteja Ketunluolassa,Päällistönmäessä ja Valkiavuorella (tasearvot)		8900	-80 000	-80 000	-80 000	-80 000
Tekla/vesih	Energiatehokkaiden pumppujen vaihto	Energiatehokkaiden pumppujen vaihto, nykyisten elinkaaren päättyessä	Energian säästö		50 000	50 000	50 000	50 000
Tekla/vesih	Siirtoviemärin suunnittelu	Vuonna 1972 rakennetun siirtoviemäri linjan suunnittelu Rusko-Turku väli	Toimintavarmuus		20 000	20 000	500 000	500 000
Tekla/vesih	Vesilaitosten prosessiautomaation uusinta	Prosessiautomaatin uusinta , nykyisten elinkaaren päättyessä	Toimintavarmuus		50 000	50 000		
Tekla/vesih	Varavesiyhteyden selvittäminen	Selvitys toiminnasta kriisitilanteessa, varavesiyhteyden hankkiminen	Varautuminen		20 000	20 000	500 000	500 000
tekla	Urheilukentän (tekonurmi) valaistuksen uusiminen	Vanhojen valojen uusiminen Led valoilla	Kustannus säästö, takaisinmaksuaika 3 vuotta		25 000			
Tekla	Urheilukentän huoltorakennus	Rakennuksen suunnittelu (pukuhuone,sosiaalitilat)	Pesäpallokentälle pukusuojat, Jatkossa toimii myös luistelukentän pukusuojana	8028		30 000	400 000	
Tekla/vesih	Päällistönmäen kt /vesihuolto	Päällistönmäki laajennus vaihe 11	35 tonttia myyntiin	8240	100 000			
Tekla	Talkootien klv silta	Kevyen liikenteen silta talkootien päässä	Turvallisuus, suunnittelu 2027 ja toteutus 2028		30 000	100 000		
Tekla	Ketunluolan kt/tiet ja valot	Jatko-osan suunnittelua, 27 Kuhilastien päällystys ja valot. Rakentaminen alkaa 2028.	14 uutta tonttia	8206	25 000	200 000	300 000	500 000
Tekla	Hiidenvainion kt/ tiet ja valot	Hiirosentien tontit		8207		50 000		
Tekla	Päällistönmäen kt/ tiet ja valot	Päällistönmäki laajennus vaihe 11	35 tonttia myyntiin	8242	100 000			100 000
Tekla/vesih	Ketunluolan kt/vesihuolto	Jatko-osan suunnittelua, 27 Kuhilastien päällystys ja valot. Rakentaminen alkaa 2028.	14 uutta tonttia	8226	10 000	200 000	300 000	300 000
Tekla	Ahola-Ojanto kt/tiet ja valot	Ahola-Ojannon teollisuustontit	Kaava valmis, 13 teollisuustonttia loppuvuonna 2027	8228	10 000			
Tekla/vesih	Ahola-Ojanto kt/vesihuolto	Ahola-Ojannon teollisuustontit	Kaava valmis, 13 teollisuustonttia loppuvuonna 2027	8232	10 000			
Tekla/vesih	Hiidenvainion kt/ vesihuolto	Hiirosentien tontit		8235		50 000		
Hyvla	Lähiliikuntapaikkojen kehittäminen	Ruskon liikuntaolosuhteiden kehittäminen perhepuistoja ja lähiliikuntamahdollisuuksia lisäämällä.	Liikuntaolosuhteiden paraneminen	8410	50 000	50 000	50 000	50 000
Khall	Varautuminen	Lakisääteinen varautuminen	Varautumisen ennakkovalmistelu vuosittain		15 000	15 000	15 000	15 000
Tekla	Turvakamerat	Uusitaan vanhoja eri kiinteistöille	Turvallisuuden parantaminen	8718	20 000	20 000	20 000	20 000
Tekla	Teknisen varastotilat	Työkoneiden hankinta	Kaluston kunnossapito	8750	30 000	20 000	10 000	10 000
NETTOINVESTOINNIT					**2 365 000**	**2 645 000**	**5 330 000**	**5 220 000**
brutto					2 495 000	2 725 000	2 535 000	2 535 000
tulot					-130 000	-80 000	-80 000	-80 000

17. Henkilöstösuunnitelma

HENKILÖSTÖMENOT						
	Tp2025	**Mta2026**	**Ta2027**	**2024/2025**	**2025/2026**	**2026/2027**
Vaalit	17 970		16 100	-49,5 %	-100,0 %	
Tarkastustoimi	6 206	6 454	6 515	-2,2 %	4,0 %	0,9 %
Yleishallinto	750 040	757 058	758 820	6,3 %	0,9 %	0,2 %
Elinkeinotoimi						
Kaavoitus ja maankäyttö	7 631	8 688		2,0 %	13,9 %	
Perusopetus	5 088 943	5 485 187	5 807 847	-0,5 %	7,8 %	5,9 %
Opetus- ja varh.kasv.hallinto		392 743	391 580			-0,3 %
Varhaiskasvatus	3 630 397	3 814 840	3 842 749	-0,4 %	5,1 %	0,7 %
Hyvinvointipalvelut	574 704	600 437	631 398	1,0 %	4,5 %	5,2 %
Elinvoima- ja viestintäpalvelut		65 079	65 496			0,6 %
Tekniset palvelut	185 685	223 433	234 909	-7,9 %	20,3 %	5,1 %
Toimitilapalvelut - ja vuokraus	1 586 563	1 693 583	1 866 800	3,7 %	6,7 %	10,2 %
Palo- ja pelastustoimi						
Rakennusvalvonta ja ympäristö	87 760	89 955	92 551	8,2 %	2,5 %	2,9 %
YHTEENSÄ	11 935 899	13 137 457	13 714 765			

HENKILÖSTÖ

Lukumäärät henkilötyövuosina muunnettuna kuukausista tai osa-aikaprosenteista kokonaisiksi.
Taulukko pyrkii kuvaamaan henkilöstömäärärahoihin varattuja resursseja eli luvut
sisältävät sekä vakinaiset että määräaikaiset henkilöt.
Sijaismäärät laskettu budjetoidusta määrärahasta keskimääräisellä kuukausipalkalla.
Tilinpäätösten määrät sisältävät vakinaiset, sijaiset ja määräaikaiset
henkilötyövuosina sisältäen palkalliset vapaat.

	Tp2024	Ta2025	Tp 2025	Ta2026	Ta 2027
Kunnanhallitus/yleishallinto					
vaalit	0,96	0,47	0,42	0,00	0,08
kunnanjohtaja/talous- ja hallintojohtaja	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00
tietohallintopäällikkö, järjestelmäasiantuntijat	2,83	2,83	2,83	2,83	2,83
pääkirjanpitäjä, kirjanpitäjä ja toimistosihteeri	2,66	2,60	2,60	2,60	2,60
asianhallintasihteeri, palvelusihteeri, toimistosihteeri	2,45	2,40	2,28	2,40	2,40
Arkistonhoitaja		0,33	0,39	0,50	0,00
	10,90	10,63	10,52	10,33	9,91
Sijaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	10,90	10,63	10,52	10,33	9,91

Opetus- ja varhaiskasvatuslautakunta	**Tp2024**	**Ta2025**	**Tp 2025**	**Ta2026**	**Ta2027**
Perusopetus					
rehtorit ja johtajaopettajat	3,05	2,33	3,00	3,00	3,00
koordinaattorit		0,00	0,00	0,00	0,00
it-henkilöstö		0,00	0,00	0,00	0,00
opettajat ****	56,09	59,28	54,31	65,98	62,63
koulunkäynninohjaajat/ip-kerho-ohjaajat**	18,55	19,16	16,01	14,86	16,74
kuraattori ja psykologi		0,00	0,00	0,00	0,00
Erityisasiantuntijat	1,41	0,96	0,80	0,00	0,00
Koulusihteeri	1,00		1,00	0,00	0,00
	80,10	81,73	75,12	83,84	82,37
opettajien sijaiset	7,67	4,00	8,84	4,33	8,00
Yhteensä	87,77	85,73	83,96	88,17	90,37

Sivistyksen hallinto					
Sivistysjohtaja				1,00	1,00
Koulusihteeri				1,00	0,80
It-asiantuntija				0,65	0,72
Varhaiskasvatuksen johtaja				1,00	1,00
Palveluneuvojat				2,00	2,00
				5,65	5,52

	Tp2024	Ta2025	Tp 2025	Ta2026	Ta 2027
Varhaiskasvatus ja esiopetus	**Tp2024**	**Ta2025**	**Tp 2025**	**Ta2026**	**Ta2027**
päiväkodin johtajat	5,15	4,16	3,82	3,00	3,00
lastentarhanopettajat, erityisopettajat, sosionomit	21,11	21,42	19,72	29,07	29,50
Varhaiskasvatuksen lastenhoitajat	44,51	45,92	47,20	43,00	43,30
ryhmä- ja henk.koht.avustajat	3,59	1,50	2,05	2,00	2,00
Hankekoordinaattori (kuntien yhteinen)		1,00	1,62	0,00	0,00
Muut nimikkeet/erityisasiantuntijat	2,40	2,50	0,03	0,61	1,00
	76,76	76,50	74,44	77,68	78,80
varhaiskasvatuksen sijaiset	4,60	5,00	4,96	5,00	5,00
yhteensä	81,36	81,50	79,40	82,68	83,80

Hyvinvointilautakunta	**Tp2024**	**Ta2025**	**Tp2025**	**Ta2026**	**Ta2027**
Hyvinvointipalvelut					
hyvinvointijohtaja	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Elinvoimakoordinaattori			0,08		1,00
kirjasto- ja kulttuuripäällikkö	1,00	1,00	0,63	1,00	1,00
kirjastonhoitajat	2,96	2,89	1,79	3,00	3,00
kirjastovirkailijat	0,99	1,00	0,16	1,00	1,00
liikuntapalveluvastaava (henkilö sisältyy opettajiin)**		0,00	0,25	0,33	0,33
liikuntapaikkavastaava	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50
Etsivä nuoristyöntekijä	1,75	2,00	1,00	2,00	1,00
nuoriso-ohjaajat (sis.kesäkerho)	0,94	1,25	1,05	1,34	2,25
Nuorisotyön koordinaattori	1,18	1,00	1,00	1,00	1,00
	10,32	10,64	7,46	11,17	12,08
kirjastovirkailjoiden sijaiset/opettajan sis.			3,04	0,08	0,17
	10,32	10,64	10,50	11,25	12,25
Elinvoima ja viestinpalvelut					
Elinvoimakoordinaattori (2027 sis. Hyvlaan)				1,00	0,00
				1,00	**0,00**

Tekninen lautakunta	**Tp2024**	**Ta2025**	**Tp2025**	**Ta2026**	**Ta2026**
tekninen johtaja	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
kunnaninsinööri, rakennusinsinööri	1,27	2,00	2,00	2,00	2,00
tekninen asiantuntija ja toimistosihteeri (siirto yleish.2019)	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00
kiinteistönhoitajat	6,79	7,00	5,60	6,55	6,05
liikuntapaikkavastaava	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50
vesihuoltopäällikkö-> siirto rak.ins.	0,50	0,00	0,00		0,00
vesihuoltolaitoksen hoitaja	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
siivoustyönohjaaja	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
toimitilahuoltajat/ siivouspalvelut	11,74	11,61	11,15	11,70	12,89
ruokapalvelupäällikkö	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
toimitilahuoltajat ruokapalvelut		0,30	0,23	0,30	0,46
ruokapalveluvastaavat	1,51	0,00	0,07	0,00	0,00
suurtalouskokit	10,14	11,70	11,33	12,09	11,80
ruokapalvelutyöntekijät	0,93	0,00	0,00	0,00	0,00
	39,38	39,11	36,88	39,14	39,70
laitoshuoltajien sijaiset	0,73	0,50	1,13	1,00	0,50
ruokapalvelun sijaiset	0,38	1,00	0,59	1,00	0,50
yhteensä	40,49	40,61	38,60	41,14	40,70

Kaavoitus- ja rakennuslautakunta	**Tp2024**	**Ta2025**	**Tp2025**	**Ta2026**	**Ta2027**
rakennustarkastaja	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00

Henkilöstö yhteensä	218,46	219,61	205,42	229,81	229,38
Sijaiset	13,38	10,50	18,56	11,41	14,17
Henkilöstö sisältäen sijaiset	**233,50**	**230,11**	**223,98**	**241,22**	**243,55**

Tilinpäätöksen toteutumaraportista ei pysty erottelemaan sijaisia kattavasti erikseen.

Hallinnosta on otettu pois työsuojelu ym.

** koulunkäynninohjaajista osa laskutetaan muilta kunnilta

18. Ruskon Vesihuoltolaitos

Tuloslaskelma

TULOSLASKELMA	TP2025	MTA2026	TA2027	TS2027	TS2028
Liikevaihto	1 234 608	1 216 000	1 218 000	1 248 235	1 279 221
Liiketoiminnan muut tuotot	5 436	0	0	0	0
Materiaalit ja palvelut	-729 349	-924 684	-921 615	-943 342	-965 578
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-120 335	-131 700	-134 334	-137 691	-141 130
Ostot tilikauden aikana	-120 335	-131 700	-134 334	-137 691	-141 130
Palvelujen ostot	-609 014	-792 984	-787 281	-805 651	-824 448
Poistot ja arvonalentumiset	-283 243	-281 374	-287 866	-287 866	-287 866
Suunnitelman mukaiset poistot	-283 243	-281 374	-287 866	-287 866	-287 866
Liiketoiminnan muut kulut	-9 374	-4 995	-5 416	-5 537	-5 661
Liikeylijäämä (-alijäämä)	218 078	4 947	3 103	11 490	20 116
Rahoitustuotot ja -kulut:	-145 782	-145 782	-145 782	-148 697	-151 671
Muut rahoitustuotot					
Korvaus peruspääomasta	-145 782	-145 782	-145 782	-148 697	-151 671
Muut rahoituskulut					
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunn. eriä	72 297	-140 835	-142 679	-137 207	-131 555
Satunnaiset tuotot ja -kulut					
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	72 297	-140 835	-142 679	-137 207	-131 555
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)					
Vapaaehtoisten varausten lis (-) tai väh (+)					
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	72 297	-140 835	-142 679	-137 207	-131 555

Rahoituslaskelma

	TP2025	MTA2026	TA2027	TS2028	TS2029
Toiminnan ja investointien rahavirta					
Liikeylijäämä (-alijäämä)					
Poistot ja arvonalentumiset	283 243	281 374	287 866	287 866	287 866
Rahoitustuotot ja -kulut	-145 782	-145 782	-145 782	-148 697	-151 671
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-348 857	-410 000	-250 000	-140000	-1 050 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	0	0	0	0
Pysyvien vastaavien hyödykk.luovutustulot	0	0	0	0	0
Toiminnan ja investointien rahavirta	-211 395	-274 408	-107 916	-831	-913 805
Rahoituksen rahavirta					
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Saamisten muutos, lis-, väh+	76 244	213 248	499 220	105 058	-138 870
Korottomien velkojen muutos lis+, väh-	-82 927				
Rahoituksen rahavirta	-6 683	213 248	499 220	105 058	-138 870
Rahavarojen muutos	-218 078	-61 160	391 304	104 227	-1 052 675
Rahavarojen muutos					
Rahavarat 31.12. *		0	0	0	0
Rahavarat 1.1.		0	0	0	0

** Kuntatietoraportoinnin vaatimusten johdosta vesihuollon yhdystilin saldo siirretty tilille saamiset kunnalta.*